

NIEUWSBRIEF • RECHTSPRAAK EUROPA

Inhoud

In deze nieuwsbrief vindt u de volgende onderwerpen:

(Door op het onderwerp te klikken komt u direct bij de uitspraken op het betreffende rechtsgebied.)

Inhoud.....	1
Leeswijzer.....	4
Deel I – Rechtspraak.....	5
Aanbesteding en overheidsopdrachten.....	5
Advocatuur.....	5
Arbeid, sociale zekerheid en vrij verkeer werknemers.....	6
Arbitrage.....	10
Asiel, migratie en Unieburgerschap.....	10
Belastingen.....	21
Belastingen, accijns.....	22
Belastingen, btw.....	23
Belastingen, douane en tariefindeling.....	26
Belastingen, vennootschapsbelasting.....	26
Beroepskwalificaties.....	28
Beschermde oorsprongsbenaming.....	29
Bescherming financiële belangen EU.....	29
Brexit.....	30
Civiel.....	31
Consumenten.....	31
COVID-19.....	34
Detentie, politiebehandeling en politieonderzoek.....	36

Maandelijks overzicht van de rechtspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) en het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJEU).

De Nieuwsbrief Rechtspraak Europa is een samenvoeging van de Nieuwsbrief Rechtspraak Europa (Marc de Werd/Hof Amsterdam) en de GCE-nieuwsbrief (Joanne Bik/LBVR).

Kernredactie: Joanne Bik, Doeke Kingma, Mariëlle Leenaers. Vaste medewerkers: Sophie Abelsma, Roel Andrea, Jos Beckers, Anouk Biersteker, Anne-Marie ten Bosch, Stella van Gennip, Nicolien Keerweer, Nadine Laatsch, Suus Pesch, Charlotte Roseboom, Nynke Veenstra en Bonita van Vliet.

Rechtspraak Europa komt tot stand door een samenwerkingsverband tussen het Gerechtshof Amsterdam en het Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak (LBVR), en wordt gepubliceerd op de website van de rechtspraak en op MKO (alleen intern). Het archief is te raadplegen op rechtspraak.nl.

Rechtspraak Europa rechtstreeks ontvangen? Stuur een mail naar RechtspraakEuropa@rechtspraak.nl om te worden toegevoegd aan de verzendlijst.

Diensten, openbare dienstverplichting, elektronische communicatiediensten.....	38
Digitale markt en social media.....	39
Discriminatie.....	40
Eigendomsrecht.....	41
Energiemarkt.....	42
Erfrecht en erfbelasting.....	43
Familieleven en familierecht.....	44
Financiële markt en diensten, EMU, Bankenunie.....	46
GBVB – Gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid.....	49
Gehandicapten.....	50
Gezondheid, geneesmiddelen en etikettering.....	50
Godsdienstvrijheid.....	51
Grondrechten (Handvest) en EVRM, algemeen.....	52
Handel en anti-dumping.....	52
Huiselijk geweld en geweld tegen vrouwen.....	53
IE - Intellectuele eigendom.....	53
Insolventie.....	57
Institutioneel.....	57
IPR.....	59
Landbouw en visserij.....	64
Levenslang.....	65
LHBT-rechten.....	66
Luchtvaart.....	66
Manipulatiesoftware auto's.....	67
Mededinging.....	67
Medische nalatigheid.....	69
Milieu, klimaat, natuur, duurzame energie.....	69
Ne bis in idem.....	72
Oekraïne.....	74
Onderwijs.....	76
Overlevering en uitlevering.....	77
Prejudiciële procedure HvJ.....	79
Privacy, persoonsgegevens en AVG.....	79
Procesrecht en recht op eerlijk proces.....	83
Procesrecht en recht op eerlijk proces – civiel recht.....	84
Procesrecht en recht op eerlijk proces – strafrecht.....	84
Psychiatrie.....	87
Rechtsbeginselen EU.....	87

Rechtsstaat en rechterlijke macht	88
Recht op leven.....	92
Staatssteun.....	93
Strafrecht	94
Terrorisme en witwassen.....	96
Toegang tot documenten.....	96
Verkiezingen en kiesrecht	96
Vervoer en reizen	97
Verzekeringen	98
Vennootschappen.....	99
Vrijheid van meningsuiting en persvrijheid	100
Vrijheid van vereniging	104
Deel II – Algemeen	105
Cursus en opleiding.....	105
Nieuwsbrieven	108
NL zaken bij het HvJEU.....	109
NL prejudiciële verwijzingen.....	110
NL zaken bij het EHRM	111
Verzoeken Protocol no. 16 EVRM.....	112

Leeswijzer

De redactie heeft ervoor gekozen om de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) en van het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJEU) en het Gerecht per rubriek gezamenlijk aan te bieden. De toenemende vervlechting van het EU recht en het EVRM sinds het Verdrag van Lissabon (2009) is met name zichtbaar op het terrein van de grondrechtenbescherming. Deze ontwikkeling naar een Europees ius commune maakt dat beide kenbronnen in een juridische casus gelijktijdig relevant kunnen zijn. De redactie wil aldus recht doen aan die Europese realiteit.

- Om sneller te scrollen: klik op tweede icoon van boven “bladwijzers”, de index blijft dan in de linkerkolom staan.
- De nieuwsbrief is ingedeeld in alfabetisch gerangschikte onderwerpen.
- Prejudiciële verwijzingen bevatten een link naar de verwijzingsuitspraak op de website van het ECER. Voor de samenvattingen wordt gebruik gemaakt van de samenvattingen van ECER. Als de verwijzing nog niet beschikbaar is verwijst de link, voorzien van een * naar de algemene pagina van ECER.

Volledigheid en selectiecriteria

- Voor wat betreft de Europese uitspraken streeft de redactie ernaar een volledig overzicht te geven van de voor Nederland relevante uitspraken.
- Alle prejudiciële verwijzingen uit alle lidstaten worden opgenomen in de nieuwsbrief.
- De Nederlandse uitspraken die in de nieuwsbrief staan, worden opgenomen omdat er een blog over is of omdat iemand de redactie heeft gewezen op een bepaalde uitspraak. Het overzicht van de Nederlandse jurisprudentie is dus niet volledig. Signalering van een relevante Nederlandse uitspraak wordt zeer op prijs gesteld.
- De redactie houdt ontwikkelingen bij via Twitter, Legal Intelligence etc. Uiteraard is dit overzicht niet volledig. Datzelfde geldt voor opleidingen, literatuur en noten bij arresten. Ook hiervoor geldt dat signalering door lezers op prijs wordt gesteld.

Deel I – Rechtspraak

Aanbesteding en overheidsopdrachten

HvJ – ARREST – 31 maart 2022 – zaak C-195/21 – Smetna palata na Republika Bulgaria – Bulgarije – ECLI:EU:C:2022:239 – geen conclusie – arrest

Overheidsopdracht - Toepasselijkheid op een zuiver interne situatie – Bescherming financiële belangen EU

Richtlijn 2014/24/EU. Verordening (EG, Euratom) nr. 2988/95. De zaak gaat over een administratieve sanctie die de Bulgaarse rekenkamer aan L.B. heeft opgelegd wegens onregelmatigheden die zijn begaan tijdens een procedure voor het plaatsen van een overheidsopdracht.

Hof: Artikel 58, leden 1 en 4, van richtlijn 2014/24/EU, staat er niet aan in de weg dat een aanbestedende dienst in het kader van een procedure voor het plaatsen van een overheidsopdracht als selectiecriteria met betrekking tot de technische en beroepsbekwaamheid van de ondernemers strengere eisen kan stellen dan de minimumeisen die de nationale regeling stelt, voor zover dergelijke vereisten kunnen garanderen dat een gegadigde of een inschrijver over de vereiste technische en beroepsbekwaamheid beschikt om de te gunnen opdracht uit te voeren en zij verband houden met en in verhouding staan tot het voorwerp van de opdracht.

Artikel 8, lid 3, van verordening (EG, Euratom) nr. 2988/95, gelezen in samenhang met verordening (EU) nr. 1303/2013, moet aldus worden uitgelegd dat het, onder voorbehoud van het evenredigheidsbeginsel, er niet aan in de weg staat dat nationale autoriteiten die de financiële belangen van de Europese Unie beschermen, in een procedure voor de gunning van een overheidsopdracht dezelfde omstandigheden verschillend beoordelen.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Portugal – 13 januari 2022 (ECER 29.3.2022) – C-066/22 – Infraestruturas de Portugal et Futrifer Indústrias Ferroviárias

Openbare aanbesteding – Overheidsopdrachten - Mededinging

Richtlijn 2014/24/EU. Beroep bij de bestuursrechter tot nietigverklaring van een handeling tot gunning van een overheidsopdracht na een openbare aanbestedingsprocedure betreffende de aankoop van uitrusting voor het nationale spoorwegnet.

De vraag is onder andere of de uitsluitingsgrond van artikel 57, lid 4, onder d), van richtlijn 2014/24/EU een aangelegenheid is die is voorbehouden aan de beslissingsbevoegdheid van de aanbestedende dienst.

Advocatuur

HvJ – ARREST – 24 maart 2022 – gevoegde zaken C-529/18 P en C-531/18 P – P.J. / EUIPO en P.C. / EUIPO – Hongarije – ECLI:EU:C:2022:218 – geen conclusie – arrest

Beginnelsen van het Unierecht - Vertegenwoordiging in rechtstreekse beroepen voor rechterlijke instanties van de Unie – Advocaat die ten opzichte van de verzoekende partij de hoedanigheid van derde heeft – Onafhankelijkheidsvereiste

Samenvatting onder: Institutioneel recht

OVERIG

Politiek akkoord over wederkerigheid bij toegang tot markten van derde landen bij aanbestedingen (ECER)

Arbeid, sociale zekerheid en vrij verkeer werknemers

HvJ – ARREST – 8 maart 2022 – zaak C-205/20 – Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld – Oostenrijk – **Grote Kamer** – ECLI:EU:C:2022:168 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Terbeschikkingstelling van werknemers – Sancties voor niet nakoming - Evenredigheid

Richtlijn 2014/67/EU. Tsjechië en Polen hebben in deze zaak schriftelijke opmerkingen ingediend. Heeft het vereiste van evenredigheid van sancties rechtstreekse werking? Wat wordt met betrekking tot dat vereiste, of het nu rechtstreekse werking heeft of niet, precies verwacht van de nationale rechter bij wie een geding aanhangig wordt gemaakt waarin nationale sanctieregels moeten worden toegepast die reeds onevenredig zijn verklaard door het Hof?

Het Hof oordeelt dat de nationale rechter zich ervan dient te vergewissen dat de sancties wegens niet-nakoming van administratieve verplichtingen evenredig zijn. De nationale rechter mag een nationale sanctieregeling die in strijd is met de detacheringsrichtlijn toepassen, mits hij waarborgt dat de sancties evenredig zijn.

Hof: Artikel 20 van richtlijn 2014/67/EU, voor zover het vereist dat de daarin vastgestelde sancties evenredig zijn, heeft rechtstreekse werking en kan dus door particulieren voor de nationale rechter worden ingeroepen tegen een lidstaat die dit artikel niet correct in nationaal recht heeft omgezet.

Het beginsel van voorrang van het Unierecht moet aldus worden uitgelegd dat het de nationale autoriteiten slechts verplicht om een nationale regeling die deels in strijd is met het in artikel 20 van richtlijn 2014/67 neergelegde vereiste van evenredigheid van sancties, buiten toepassing te laten voor zover dit noodzakelijk is om de oplegging van evenredige sancties mogelijk te maken.

- E EU-Hof: rechtstreeks beroep op vereiste van evenredigheid van sancties in EU-richtlijn is mogelijk ([ECER](#))

HvJ – ARREST – 17 maart 2022 – zaak C-232/20 – Daimler – Duitsland – ECLI:EU:C:2022:196 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Terbeschikkingstelling uitzendkrachten – Begrip “tijdelijk” – Sanctie – Verlenging bij collectieve arbeidsovereenkomst

Richtlijn 2008/104/EG. Ten eerste: heeft het woord „tijdelijk” in artikel 1 van richtlijn 2008/104 uitsluitend betrekking op de periode van terbeschikkingstelling van een uitzendkracht aan een inlenende onderneming? Of houdt het woord „tijdelijk” ook verband met de aard van de te verrichten werkzaamheden, zodat vaste functies of functies die niet worden uitgeoefend om afwezige werknemers te vervangen nooit „tijdelijk” kunnen worden uitgeoefend?

Ten tweede: is het verenigbaar met het Unierecht wanneer de wetgever van een lidstaat, in dit geval Duitsland, een maximumperiode instelt na afloop waarvan de terbeschikkingstelling van een uitzendkracht niet langer als tijdelijk kan worden beschouwd, maar tegelijkertijd bepaalt dat uitzendkrachten zich voor de vaststelling of die maximumperiode is overschreden niet mogen baseren op tijdvakken van terbeschikkingstelling van vóór een specifieke datum, met name wanneer uitsluiting van die tijdvakken ertoe leidt dat de inlenende onderneming zich heeft gehouden aan de maximale duur van terbeschikkingstelling?

Ten derde: de verwijzende rechter wenst te vernemen of een verklaring voor recht dat tussen een inlenende onderneming en een uitzendkracht een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd een door het Unierecht gewaarborgde sanctie vormt ingeval wordt geconstateerd dat sprake is van achtereenvolgende opdrachten van een uitzendkracht bij dezelfde inlenende onderneming teneinde de bepalingen van richtlijn 2008/104 te omzeilen in strijd met artikel 5, lid 5, van richtlijn 2008/104.

Ten vierde: de verwijzende rechter vraagt of de verlenging van de overigens in de Duitse wetgeving vastgelegde maximale duur van terbeschikkingstelling krachtens richtlijn 2008/104 ook kan worden overgelaten aan de partijen bij een collectieve arbeidsovereenkomst. Indien deze vraag bevestigend wordt beantwoord, geldt dit dan eveneens voor partijen bij een collectieve arbeidsovereenkomst die niet bevoegd zijn voor het dienstverband van de betrokken uitzendkracht, maar wel voor de bedrijfstak van de inlenende onderneming?

Hof: Artikel 1, lid 1, van richtlijn 2008/104/EG moet aldus worden uitgelegd dat de in deze bepaling gehanteerde term „tijdelijk” zich er niet tegen verzet dat een werknemer met een arbeidsovereenkomst of arbeidsverhouding met een uitzendbureau ter beschikking wordt gesteld van een inlenende onderneming teneinde een functie te vervullen die permanent bestaat zonder daarbij iemand te vervangen.

Artikel 1, lid 1, en artikel 5, lid 5, van richtlijn 2008/104 moeten aldus worden uitgelegd dat door het verlengen van achtereenvolgende opdrachten voor dezelfde functie bij een inlenende onderneming voor een duur van 55 maanden, misbruik wordt gemaakt van de toewijzing van achtereenvolgende opdrachten aan een uitzendkracht, in het geval dat de achtereenvolgende opdrachten van een uitzendkracht bij dezelfde inlenende onderneming tot gevolg hebben dat de duur van de activiteit bij die onderneming langer is dan wat – gelet op alle relevante omstandigheden, waaronder met name de specifieke kenmerken van de sector, en in de context van de nationale regeling – redelijkerwijs als „tijdelijk” kan worden aangemerkt, en geen objectieve verklaring wordt gegeven voor het feit dat de betrokken inlenende onderneming gebruikmaakt van achtereenvolgende uitzendovereenkomsten, hetgeen de verwijzende rechter dient na te gaan.

Richtlijn 2008/104 moet aldus worden uitgelegd dat zij zich verzet tegen een nationale regeling waarbij een maximumduur voor de terbeschikkingstelling van een uitzendkracht aan dezelfde inlenende onderneming is vastgesteld, indien deze regeling een overgangsbepaling bevat op grond waarvan bij de berekening van die duur perioden van vóór de inwerkingtreding van deze regeling niet in aanmerking worden genomen, waardoor het voor de nationale rechter niet mogelijk is om de daadwerkelijke duur van die terbeschikkingstelling in aanmerking te nemen bij de beoordeling of de terbeschikkingstelling van een uitzendkracht „tijdelijk” van aard is in de zin van de richtlijn, hetgeen die nationale rechter dient vast te stellen. Een nationale rechter bij wie een geding tussen uitsluitend particulieren aanhangig is, is niet louter op grond van het Unierecht verplicht een met dat recht strijdige overgangsbepaling buiten toepassing te laten.

Artikel 10, lid 1, van richtlijn 2008/104 moet aldus worden uitgelegd dat bij gebreke van een nationaalrechtelijke bepaling waarbij sancties worden gesteld op de niet-naleving van deze richtlijn door uitzendbureaus of inlenende ondernemingen, uitzendkrachten aan het Unierecht geen subjectief recht kunnen ontlenen op het ontstaan van een arbeidsverhouding met de inlenende onderneming.

Richtlijn 2008/104 moet aldus worden uitgelegd dat zij zich niet verzet tegen een nationale regeling waarbij de sociale partners worden gemachtigd om, op het niveau van de sector van de inlenende ondernemingen, af te wijken van de in die regeling vastgestelde maximumduur voor de terbeschikkingstelling van uitzendkrachten.

E EU-Hof: vaste functies kunnen tijdelijk door uitzendkrachten worden vervuld ([ECER](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G RICHARD DE LA TOUR – 17 maart 2022 – gevoegde zaken C-518/20 en C-727/20 – Fraport en St. Vincenz-Krankenhaus – Duitsland – ECLI:EU:C:2022:195 – [conclusie](#)

Jaarlijkse vakantie met behoud van loon – Volledige invaliditeit of arbeidsongeschiktheid wegens ziekte

Richtlijn 2003/88/EG. Deze gedingen betreffen het recht van XP en AR op jaarlijkse vakantie met behoud van loon voor het referentiejaar waarin zij wegens ziekte volledig invalide of arbeidsongeschikt waren.

Het Hof wordt in wezen verzocht te beslissen of het Unierecht in de weg staat aan een nationale regeling waaruit voortvloeit dat het recht op jaarlijkse vakantie met behoud van loon dat een werknemer heeft verworven in het referentiejaar waarin wegens ziekte volledige invaliditeit of arbeidsongeschiktheid is ingetreden die sindsdien voortduurt, kan vervallen na afloop van een naar nationaal recht toegestane overdrachtsperiode, wanneer die werknemer door zijn werkgever niet in de gelegenheid is gesteld om dit recht uit te oefenen gedurende het tijdvak van daadwerkelijke arbeid dat aan die volledige invaliditeit of die arbeidsongeschiktheid voorafging.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 7 van richtlijn 2003/88/EG en artikel 31, lid 2, Handvest EU staan in de weg aan een nationale regeling op grond waarvan het recht op jaarlijkse vakantie met behoud van loon van een werknemer dat is verworven in een referentieperiode tijdens welke wegens ziekte volledige invaliditeit of arbeidsongeschiktheid is ingetreden die sindsdien voortduurt, kan vervallen, hetzij na een door het nationale recht toegestane overdrachtsperiode, hetzij later, wanneer zijn werkgever hem niet tijdig in de gelegenheid heeft gesteld dit recht uit te oefenen voordat die volledige invaliditeit of arbeidsongeschiktheid intrad.

HvJ – CONCLUSIE A-G PITRUZZELLA – 17 maart 2022 – zaak C-713/20 – Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank – Nederland – [Centrale Raad van Beroep](#) – ECLI:EU:C:2022:197 – [conclusie](#)

Sociale zekerheid - Uitzendarbeid - Tussenperiodes

Verordening (EG) nr. 883/2004. De zaak gaat over een Poolse werknemer die in Duitsland woont en uitzendarbeid in Nederland verricht, waarbij de dienstbetrekking eindigt zodra de uitzending eindigt en daarna weer wordt hervat. Blijft de betrokkene in de tussenliggende periodes onderworpen aan de Nederlandse sociale wetgeving zo lang hij deze arbeid niet tijdelijk heeft stopgezet?

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 11, lid 3, onder a), van verordening (EG) nr. 883/2004, moet aldus worden uitgelegd dat een werknemer die in een lidstaat woont en zijn werkzaamheden gewoonlijk verricht in een andere lidstaat, niet onderworpen blijft aan de wetgeving van de werkstaat gedurende de perioden waarin hij overeenkomstig de socialezekerheidswetgeving van die staat geen geldende arbeidsovereenkomst heeft en geen werkzaamheden verricht die volgens de wetgeving van de lidstaat kunnen worden aangemerkt als werkzaamheden al dan niet in loondienst. Tijdens deze intervallen is daarentegen op grond van artikel 11, lid 3, onder e), van verordening nr. 883/2004 de wetgeving van de woonstaat van toepassing.

- E** Voor uitzendkrachten geldt volgens A-G HvJ EU wetgeving woonstaat gedurende perioden van inactiviteit. ([VN-Vandaag-2022/652](#))
- E** A-G: in tussenliggende perioden zonder arbeidsverhouding is de socialezekerheidswetgeving van de werkstaat niet van toepassing op uitzendkrachten ([ECER](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Bulgarije – 20 december 2021 (ECER 4.3.2022) – C-30/22 – Direktor na Teritorialno podelenie na Natsionalnia osiguriteln institut-Veliko Tarnovo

Werkloosheidsuitkering – Werknemer in het VK - Tijdvakken verzekering

Terugtrekkingakkoord VK/EU. Beroep van een Bulgaarse onderdaan tegen de afwijzing van het bezwaar tegen het besluit om haar geen werkloosheidsuitkering toe te kennen. Motivering voor de weigering was het feit dat verzoekster tijdvakken van verzekering in het VK heeft opgebouwd en vervolgens geen „Bulgaarse” tijdvakken van verzekering heeft.

Vraag is onder andere of de in artikel 30, lid 2 van het Terugtrekkingsakkoord bedoelde personen binnen de personele werkingssfeer van artikel 31, lid 1, van het akkoord vallen, indien zij gedurende de gehele overgangperiode zonder onderbreking onderdaan van een lidstaat waren en op hen tegelijkertijd de wetgeving van het Verenigd Koninkrijk van toepassing was, of dat zij vallen onder artikel 31, lid 1 zolang zij aan het einde van de overgangperiode en/of na het einde ervan als werknemer in het Verenigd Koninkrijk werkzaam zijn?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Tsjechië – 6 december 2021 (ECER 24.3.2022) – C-57/22 – Ředitelství silnic a dálnic

Onrechtmatig ontslag – Arbeidsovereenkomst – Vakantiedagen

Richtlijn 2003/88/EG. Geschil over de uitbetaling van een financiële vergoeding voor de jaarlijkse vakantie van verzoekster.

Vraag of artikel 7, lid 1, van richtlijn 2003/88/EG in de weg staat aan nationale rechtspraak volgens welke een werknemer die onrechtmatig is ontslagen en later overeenkomstig het nationale recht zijn werkzaamheden in dienstverband heeft hervat, geen recht heeft op jaarlijkse vakantie met behoud van loon voor de periode tussen het ontslag en zijn wederindienstneming op grond dat die werknemer tijdens deze periode geen daadwerkelijke arbeid in dienst van de werkgever heeft verricht.

NOOT – bij 24 februari 2022, zaak C-389/20, TGSS (Chômage des employés de maison)

The first CJEU decision on domestic workers: the role of EU equality law in challenging unjustified exclusions from labour rights and social protections ([European law blog](#))

LITERATUUR

I. Van der Helm, Regelingen over werktijden, wekelijkse rusttijd en vakantieverlof in een Europese context bezien, in; [TRA 2022/22](#)

EUROPESE COMMISSIE

Goedkeuring van de inhoud van een ontwerp voor een mededeling van de Commissie — Richtsnoeren betreffende de toepassing van het mededingingsrecht van de EU op collectieve overeenkomsten inzake de arbeidsvoorwaarden van zelfstandigen zonder personeel ([PB C 123/1](#))

CONSULTATIE

Kwaliteitskader voor stages — herziening (evaluatie) Raadplegingsperiode 21 Maart 2022 - 13 Juni 2022 ([EC](#))

OVERIG

EU strengthens protection of workers from dangerous chemicals ([Raad](#))

EHRM factsheets en case-law guide

- [Trade union rights](#) (december 2021)
- [Work-related rights](#) (februari 2022)
- [Legal professional privilege](#) (november 2021)
- [Slavery, servitude and forced labour](#) (januari 2022)
- [Surveillance at workplace](#) (januari 2022)
- [Guide on Article 4 ECHR on prohibition of slavery and forced labour](#) (december 2021)

WIKI

[Wiki Coördinatieverordeningen 1408 71 en 883 2004 en de bijbehorende toepassingsverordeningen](#)

Arbitrage

GERECHT EU – ARREST – 2 maart 2022 – zaak T-688/19 – VeriGraft / Eisma – ECLI:EU:T:2022:112 – [arrest](#)

Arbitragebeding – Subsidieovereenkomst - ,Horizon 2020' – Ontbinding overeenkomst – Beroepsfout

Artikelen 173, 182 en 272 VWEU. Verordening (EU) nr. 1291/2013. Het betreft een verzoek krachtens artikel 272 VWEU, strekkende tot vaststelling van de nietigheid van de door het Uitvoerend Agentschap voor kleine en middelgrote ondernemingen (EASME) gedane ontbinding van de subsidieovereenkomst voor het project P-TEV.

Gerecht: De door het Uitvoerend Agentschap voor kleine en middelgrote ondernemingen gedane ontbinding van de voor het project Personalized Tissue-Engineered Veins as the first Cure for Patients with Chronic Venous Insufficiency (P-TEV; gepersonaliseerde venen op basis van menselijk-weefseltechnologie als eerste behandeling voor patiënten met chronische veneuze insufficiëntie) gesloten subsidieovereenkomst met nummer 778620 wordt nietig verklaard.

Asiel, migratie en Unieburgerschap

EHRM – ARREST – 8 maart 2022 - Sabani t. België - [persbericht](#) – [arrest](#) - [53069/15](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0308JUD005306915](#)

Gebruik van handboeien bij uitzetbare vreemdeling moet gerechtvaardigd en noodzakelijk zijn

Samenvatting onder: [Privacy](#)

EHRM – ARREST – 10 maart 2022 - Shenturk e.a. t. Azerbeidzjan - [persbericht](#) – [arrest](#) - [41326/17](#) - [8098/18](#) - [8147/18](#) - [8384/18](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0310JUD004132617](#)

EAB – Asiel – Inreisverbod – Gülen-aanhangers

Artikel 3 EVRM. Artikel 5, lid 1 EVRM. Klagers (A t/m D) zijn vier Turkse staatsburgers die naar Azerbeidzjan verhuisden, daar een verblijfsstatus kregen en gingen werken bij/ in aan de Gülen-beweging gelieerde scholen of bedrijven. In 2017 lieten de Turkse autoriteiten aan de Azerbeidzjaanse autoriteiten weten dat het paspoort van klager A ingetrokken was en verzochten om hem aan te houden en naar Turkije uit te zetten. Klager B, C en D werden tijdens een reis

naar Georgië erover geïnformeerd dat zij een inreisverbod opgelegd kregen. Alle vier zijn aangehouden. De verblijfsvergunningen van klager B, C en D zijn ingetrokken. Van alle vier klagers werd het asielverzoek in Azerbeidzjan afgewezen. Klager A werd zonder procedure uitgezet naar Turkije. Klager B, C en D kregen wel een formele procedure. Zij werden in hechtenis geplaatst. De rechtbank heeft bevolen dat Klager B vrijgelaten diende te worden en niet uitgezet mocht worden. Ondanks dat bevel en het feit dat de procedures tegen klager C en D nog liepen, werden zij alle drie uitgezet naar Turkije. Daar werden alle vier klagers aangehouden en in detentie geplaatst vanwege een verdenking van betrokkenheid bij een terroristische organisatie.

Het EHRM overweegt dat klagers zijn vastgezet op grond van een Turks aanhoudingsbevel. Klager A is aangehouden, gedetineerd en uitgezet zonder dat een formele beslissing had plaatsgevonden en klagers B, C en D zijn niet vrijgelaten in afwachting van hun procedure, zoals de rechtbank had bevolen, maar zijn overgedragen aan de immigratiedienst. Met de uitzetting naar Turkije zijn de formele uitzettingsprocedures en de internationale waarborgen omzeild. Het verwijderen van klagers was volgens het EHRM een verkapt vorm van uitzetting en hun vrijheidsberoving was onderdeel van een buitenrechtelijke uitwisseling waarmee het nationale en internationale recht is overtreden. Artikel 5, lid 1 EVRM is geschonden.

Het EHRM geeft aan dat het niet de asielpcedures beoordeelt, maar enkel kijkt of er effectieve procedures zijn geweest tegen arbitraire gedwongen terugkeer naar het land waaruit de personen waren gevlucht. Niet is onderzocht of de klagers na uitzetting een risico liepen dat zij onmenselijk behandeld zouden worden hetgeen een schending van artikel 3 EVRM oplevert.

EHRM – ARREST – 22 maart 2022 – T.K. e.a. t. Litouwen – [persbericht](#) – [arrest](#) – [55978/20](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0322JUD005597820](#)

Onmenselijke behandeling – Na asielaanvraag onvoldoende grondig onderzoek naar mogelijke onmenselijke behandeling van personen in soortgelijke situatie

Artikel 3 EVRM. Klagers (vader, moeder en vier minderjarige kinderen) hebben de Tadzjikistaanse nationaliteit en vroegen in januari 2019 asiel aan in Litouwen. Hun verzoek en (later) hun herhaalde verzoek werden afgewezen. De Litouwse autoriteiten erkennen dat de vader lid was van een oppositiepartij die als terroristische organisatie was aangemerkt in Tadzjikistan, maar stelden dat hij niet erg actief was en dat alleen de leiders en actieve leden risico liepen op vervolging (*persecution*).

EHRM: De beschikbare informatie leidt niet met zekerheid tot de conclusie dat zogenaamde 'gewone partijleden' geen risico lopen op vervolging door de Tadzjikistaanse autoriteiten. De nationale rechter had klagers' stellingen - dat de vader voorzitter was geweest van het partijcomité in het dorp, de partijkrant had verspreid en verkiesbaar was geweest in lokale verkiezingen - niet in twijfel getrokken. De nationale autoriteiten hadden niet grondig onderzocht of personen in een soortgelijke situatie als de klagers in Tadzjikistan werden onderworpen aan onmenselijke behandeling. Schending van artikel 3 EVRM indien de klagers zonder nieuwe beoordeling worden uitgezet naar Tadzjikistan.

EHRM – ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – Johansen t. Denemarken – [persbericht](#) – [beslissing](#) – [27801/19](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0201DEC002780119](#)

Het Europese hof verklaart klager wiens Deense nationaliteit is ontnomen wegens toetreden tot de 'Islamitische Staat' niet-ontvankelijk

Artikel 8 EVRM. Het hof heeft klager unaniem niet-ontvankelijk verklaard in zijn verzoek de zaak te behandelen. De zaak heeft betrekking op het afnemen van de Deense nationaliteit van klager na zijn veroordeling in 2017 wegens terroristische misdrijven, in het bijzonder omdat hij naar Syrië is gegaan om zich bij de 'Islamitische Staat' aan te sluiten. De autoriteiten hadden ook zijn uitzetting uit Denemarken bevolen met een permanent verbod op terugkeer.

Het hof oordeelt dat de beslissingen met betrekking tot klager, die zowel de Deense als Tunesische nationaliteit bezat, na een grondige en zorgvuldige beoordeling van zijn zaak tot

stand zijn gekomen, waarbij rekening is gehouden met de ernst van de strafbare feiten, met hetgeen door de verdediging in zijn strafzaak naar voren is gebracht en met de persoonlijke omstandigheden van klager. Daarnaast is rekening gehouden met relevante jurisprudentie en met de internationale verplichtingen die Denemarken heeft. Het hof benadrukt daarbij dat het voor verdragsluitende staten legitiem is om een krachtig standpunt in te nemen tegen terrorisme, nu dit een ernstige bedreiging oplevert voor mensenrechten.

EHRM – GECOMMUNICEEDE ZAAK - 1 maart 2022 - Gardea t. Nederland – 27091/21 - statement of facts

Uitstel van vertrek om medische redenen – Gevaar openbare orde

Artikel 3 EVRM. Klager is een Liberiaanse onderdaan die besmet is met hiv. Hij verblijft sinds 1994 in Nederland zonder verblijfsstatus. Sinds 2010 is aan hem uitstel van vertrek verleend om medische redenen omdat de noodzakelijke behandeling voor hiv niet beschikbaar was in Liberia. De staatssecretaris van Justitie en Veiligheid heeft geweigerd een verblijfsvergunning te verlenen omdat zij hem, gelet op de door klager gepleegde strafbare feiten waarvoor hij in 2001, 2008 en 2010 was veroordeeld, een gevaar voor de openbare orde achtte.

Klager stelt o.a. dat hij de strafbare feiten lang geleden heeft gepleegd en dat hij niet langer een bedreiging vormt voor de openbare orde. De Rechtbank Den Haag heeft beide beroepen afgewezen. De rechtbank stelde zich terughoudend op en oordeelde dat de staatssecretaris niet ten onrechte het standpunt innam dat, ondanks het tijdsverloop sinds het begaan van de strafbare feiten, het resultaat van de op grond van artikel 8 vereiste afweging in het nadeel van klager was. Ten aanzien van uitstel van uitzetting heeft de rechtbank geoordeeld dat klager het niet beschikbaar zijn van noodzakelijke medicijnen in Liberia onvoldoende heeft onderbouwd. Zij was van oordeel dat het besluit van de staatssecretaris, met inbegrip van haar overwegingen over de identiteit en nationaliteit van klager, in overeenstemming was met het arrest van het Hof in Paphosvili v. België ([GC], nr. 41738/10, 13 december 2016). De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft het nader beroep van klager op summiere motivering op 12 maart 2021 afgewezen. Klager klaagt dat, indien hij verwijderd zou worden zonder een behoorlijk onderzoek van de beschikbaarheid van medische behandeling in Liberia en van de praktische toegankelijkheid van een dergelijke behandeling voor hem, er sprake is van een schending van artikel 3 EVRM, en van artikel 8 EVRM vanwege de weigering hem in Nederland te laten wonen.

Het EHRM stelt vragen aan partijen, o.a. of de Nederlandse autoriteiten voldoende onderzoek hebben gedaan naar de beschikbaarheid van medische behandeling in zijn thuisland. Verder is gevraagd of de feiten voldoende onderzocht zijn (zie o.a. *Üner t. Nederland* no. 46410/99 §§ 57-58, 5 juli 2005, en *Pormes t. Nederland*, no. 25402/14, §§ 51-58, 28 July 2020), en of er een juiste belangenafweging is gemaakt (zie *Ndidi t. het VK*, no. 41215/14, § 76, 14 september 2017, en *Unuane t. het VK*, no. 80343/17, § 87, 24 november 2020)?

EHRM – GECOMMUNICEERDE ZAAK – 4 maart 2022 - Martinez Alvarado t. Nederland – 4470/21 - statement of facts

Zorg voor broer uit Peru na overlijden ouders - Recht op familieleven? - Extra elementen van afhankelijkheid

Artikel 8 EVRM. Klager heeft de Peruaanse nationaliteit en is geboren in 1978. Hij heeft een verstandelijke beperking en kan niet voor zichzelf zorgen. Zijn ouders, die altijd voor hem hadden gezorgd zijn overleden. De vier volwassen zussen van klager hebben legaal verblijf in Nederland. Na het overlijden van de vader in 2014 heeft een van de zussen klager meegenomen naar Nederland, waar hij sinds 2015 verblijft. De Nederlandse autoriteiten hebben hem vanwege bijzondere omstandigheden een visum van lange duur verstrekt. In maart 2017 heeft klager een verblijfsvergunning aangevraagd voor de uitoefening van het gezinsleven met zijn zussen in Nederland.

Die aanvraag is afgewezen omdat het bestaan van "meer dan de normale emotionele banden" tussen de volwassen broers en zussen niet zou zijn vastgesteld. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft geoordeeld dat het de staatssecretaris was toegestaan – onder meer in het licht van het arrest van het Hof in *Senchishak t. Finland*, nr. 5049/12, 18 november 2014 – om veel gewicht toe te kennen aan het feit dat onvoldoende was komen vast te staan dat klager geen zorg kon krijgen van anderen in Peru. Klager klaagt op grond van artikel 8 dat de autoriteiten het gezinsleven in de zin van die bepaling tussen hem en zijn zusters niet hebben erkend.

Het EHRM stelt vragen aan partijen: Is er, gezien de specifieke omstandigheden van het geval, een "gezinsleven" in de zin van artikel 8 EVRM tussen de klager en zijn volwassen zussen? Heeft klager met name aangetoond dat er "extra elementen van afhankelijkheid" zijn (zie *Slivenko t. Letland* [GC], nr. 48321/99, § 97, EHRM 2003-X, en *Senchishak t. Finland*, nr. 5049/12, 18 november 2014, §§ 55-57) tussen hem en zijn zussen? Hebben de bevoegde autoriteiten en de nationale gerechten bij het onderzoek van die vraag voldoende rekening gehouden met alle relevante elementen?

Zie ook gecommuniceerde zaken van zelfde datum:

[Kumari t. Nederland - 44051/20](#) - [statement of facts \(over zorg voor moeder uit India\)](#)

[Bitar t. Nederland - 36163/21](#) - [statement of facts \(over zorg voor volwassen zus uit Syrië\)](#)

HvJ – ARREST – 3 maart 2022 - zaak C-349/20 – Secretary of State for the Home Department – Verenigd Koninkrijk – ECLI:EU:C:2022:151 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Internationale bescherming – Uitsluiting van de vluchtelingenstatus – Bij de UNRWA geregistreerde staatloze Palestijn – Ophouden van de bescherming of bijstand van de UNRWA

Richtlijn 2004/83/EG. N.B. en A.B. zijn een moeder en haar minderjarige (gehandicapte) zoon. Zij zijn staatlozen van Palestijnse afkomst die als vluchteling zijn geregistreerd bij de UNRWA. Zij komen op tegen de afwijzing door de Britse autoriteiten van hun aanvragen om internationale bescherming. Zij zouden in aanmerking komen voor bescherming en bijstand van de UNRWA aangezien zij daar geregistreerd zijn. Zij zouden daarom overeenkomstig artikel 12, lid 1, onder a), eerste volzin, van richtlijn 2004/83 in beginsel uitgesloten zijn van de vluchtelingenstatus krachtens deze richtlijn, tenzij die bescherming of bijstand overeenkomstig artikel 12, lid 1, onder a), tweede volzin, van richtlijn 2004/83 ophoudt. De bij de verwijzende rechter aanhangige zaak betreft dus onder meer de vraag of de bescherming of bijstand van de UNRWA met betrekking tot AB is opgehouden in de zin van artikel 12, lid 1, onder a), tweede volzin, van richtlijn 2004/83. Indien zou worden vastgesteld dat deze bescherming of bijstand is opgehouden, zou AB op grond van dit feit recht hebben op de voorzieningen van richtlijn 2004/83 vanwege zijn status als staatloze Palestijnse vluchteling, zonder bijvoorbeeld te hoeven aantonen dat hij een gegronde vrees voor vervolging heeft in de zin van artikel 2, onder c), van deze richtlijn.

Hof: Artikel 12, lid 1, onder a), tweede volzin, van richtlijn 2004/83/EG moet aldus worden uitgelegd dat voor de vaststelling of de bescherming of bijstand van de Organisatie van de Verenigde Naties voor hulpverlening aan Palestijnse vluchtelingen in het Nabije Oosten (UNRWA) is opgehouden, zodat een persoon op grond van dat feit aanspraak kan maken op de „vluchtelingenstatus” in de zin van deze bepaling, bij de individuele beoordeling niet alleen rekening dient te worden gehouden met de relevante omstandigheden die gelden op het moment waarop deze persoon het werkgebied van de UNRWA heeft verlaten, maar ook met de omstandigheden die gelden op het moment waarop de bevoegde autoriteiten een verzoek om toekenning van de vluchtelingenstatus in behandeling nemen of de bevoegde rechterlijke instanties een beslissing nemen over een beroep tegen een weigering van die status.

Artikel 12, lid 1, onder a), tweede volzin, van richtlijn 2004/83 moet aldus worden uitgelegd dat in het kader van de beoordeling of de bescherming of bijstand van de UNRWA is opgehouden, zodat een persoon op grond van dat feit aanspraak kan maken op de „vluchtelingenstatus” in de zin van deze bepaling, wanneer de betrokkene aantoont dat hij het werkgebied van de UNRWA

heeft moeten verlaten om redenen buiten zijn invloed en onafhankelijk van zijn wil, de lidstaat – indien hij aldus van oordeel is – moet bewijzen dat de betrokkene thans naar dat gebied kan terugkeren en deze bescherming of bijstand aldaar kan genieten.

Artikel 12, lid 1, onder a), tweede volzin, van richtlijn 2004/83 moet aldus worden uitgelegd dat voor de vaststelling of de bescherming of bijstand van de UNRWA is opgehouden in de zin van die bepaling, zodat een persoon die om internationale bescherming heeft verzocht, was gedwongen om het werkgebied van deze organisatie te verlaten, niet hoeft te worden aangetoond dat de UNRWA of het land waar deze organisatie actief is, door handelen of nalaten deze persoon opzettelijk schade heeft toegebracht of hem bijstand heeft onthouden. Voor de toepassing van deze bepaling volstaat het dat wordt vastgesteld dat de bescherming of bijstand van de UNRWA om welke reden dan ook daadwerkelijk is opgehouden, zodat de UNRWA om objectieve redenen of om redenen die verband houden met de individuele situatie van de verzoeker niet langer in staat is om hem de levensomstandigheden te bieden die stroken met de taak waarmee deze organisatie is belast.

Artikel 12, lid 1, onder a), tweede volzin, van richtlijn 2004/83, gelezen in samenhang met artikel 1D van het op 28 juli 1951 te Genève ondertekende Verdrag betreffende de status van vluchtelingen, moet aldus worden uitgelegd dat bij de beoordeling van de nodige voorwaarden om na te gaan of de bescherming of bijstand van de UNRWA is opgehouden, zodat een persoon op grond van dat feit aanspraak kan maken op de „vluchtelingenstatus” in de zin van die bepaling van richtlijn 2004/83, rekening moet worden gehouden met de bijstand die aan die persoon wordt verleend door maatschappelijke organisaties, zoals niet-gouvernementele organisaties, mits de UNRWA met die organisaties een formele en stabiele samenwerkingsrelatie heeft in het kader waarvan genoemde organisaties de UNRWA bijstaan bij de vervulling van zijn mandaat.

- B** EU-Hof verduidelijkt hoe moet worden beoordeeld of de UNRWA nog bescherming of bijstand biedt aan asielzoekers ([ECER](#))

HvJ – ARREST – 3 maart 2022 – zaak C-409/20 – Subdelegación del Gobierno en Pontevedra – Spanje – ECLI:EU:C:2022:148 – geen conclusie – arrest

Terugkeer van derdelanders die illegaal op het grondgebied van lidstaat verblijven – Mogelijkheid om het verblijf binnen een gestelde termijn te regulariseren – Termijn voor vrijwillig vertrek

Richtlijn 2008/115/EG. U.N. is Colombiaans staatsburger. Zij is als toerist het Spaanse grondgebied legaal binnengekomen door middel van een bewijs van particuliere logiesverstrekking door haar zoon, meerderjarig Spaans staatsburger, die in Spanje woont.

De duur van het legale verblijf van U.N. bedroeg ten hoogste 90 dagen. Zij is na afloop van die termijn echter in Spanje gebleven en heeft zich ingeschreven in het bevolkingsregister van Pontevedra, waarbij zij het adres van haar zoon als woonadres heeft opgegeven. Tegen haar is de sanctieprocedure van artikel 63 bis van de vreemdelingenwet ingeleid omdat zij niet over een vergunning tot verblijf in Spanje beschikte. Vervolgens heeft zij een aanvraag ingediend voor een verblijfskaart als familielid van een Unieburger met het oog op gezinshereniging met haar Spaanse zoon. Het verzoek is afgewezen omdat zij niet had aangetoond dat zij in haar land van herkomst ten laste kwam van haar zoon, en omdat zij in Spanje geen particuliere ziektekostenverzekering had. U.N. komt op tegen dat besluit.

Hof: Richtlijn 2008/115/EG – in het bijzonder artikel 6, lid 1, en artikel 8, lid 1, ervan, gelezen in samenhang met artikel 6, lid 4, en artikel 7, leden 1 en 2, van deze richtlijn – staat niet in de weg aan een regeling van een lidstaat die het illegale verblijf van een derdelander op het grondgebied van deze lidstaat, wanneer er geen sprake is van verzwarende omstandigheden, in eerste instantie bestraft met een geldboete en een bevel om het grondgebied van die lidstaat binnen een gestelde termijn te verlaten tenzij het verblijf van deze derdelander wordt geregulariseerd voordat deze termijn is verstreken, en in tweede instantie, indien het verblijf van die derdelander niet is geregulariseerd, bestraft met een besluit waarbij zijn gedwongen verwijdering wordt gelast, mits die termijn wordt vastgesteld overeenkomstig de vereisten van artikel 7, leden 1 en 2, van die richtlijn.

HvJ – ARREST – 10 maart 2022 – zaak C-247/20 – Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs – Noord-Ierland, Verenigd Koninkrijk – ECLI:EU:C:2022:177 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Unieburger– Vereiste ziektekostenverzekering – Kind dat onderdaan is van een lidstaat en in een andere lidstaat verblijft – Economisch actieve moeder uit een derde land die over voldoende bestaansmiddelen beschikt – Recht op gezinstoelagen (kinderbijslag)

Artikel 21 VWEU. Richtlijn 2004/38/EG. Noorwegen heeft in deze zaak schriftelijke opmerkingen ingediend. Het verzoek is ingediend in het kader van een geding betreffende het recht van verzoekster om in de perioden van 1 mei 2006 tot en met 20 augustus 2006 en van 18 augustus 2014 tot en met 25 september 2016 in het Verenigd Koninkrijk te verblijven en voor deze perioden *child tax credit* (belastingkrediet voor kinderen) en kinderbijslag te ontvangen.

Hof: Artikel 21 VWEU en artikel 16, lid 1, van richtlijn 2004/38/EG moeten aldus worden uitgelegd dat noch het kind dat een burger van de Unie is en een duurzaam verblijfsrecht heeft verkregen, noch de ouder die daadwerkelijk voor het kind zorgt, moet beschikken over een verzekering die de ziektekosten volledig dekt in de zin van artikel 7, lid 1, onder b), van deze richtlijn om het verblijfsrecht in het gastland te behouden.

Artikel 21 VWEU en artikel 7, lid 1, onder b), van richtlijn 2004/38 moeten aldus worden uitgelegd dat in de perioden voordat een kind dat een burger van de Unie is, een duurzaam verblijfsrecht in het gastland verkrijgt, zowel dit kind – indien voor hem of haar aanspraak wordt gemaakt op een verblijfsrecht op grond van dit artikel 7, lid 1, onder b) – als de ouder die daadwerkelijk voor het kind zorgt, moet beschikken over een verzekering die de ziektekosten volledig dekt in de zin van deze richtlijn.

- 📄 C-247/20 VI v The Commissioners for Her Majesty's Revenue & Customs and the implications of preliminary references during the transitional period: a case study in legal complexity ([European law blog](#))

HvJ – ARREST – 10 maart 2022 – zaak C-519/20 – Landkreis Gifhorn – Duitsland – ECLI:EU:C:2022:178 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Vreemdelingenbewaring in afwachting van verwijdering - Begrip ‚speciale inrichting voor bewaring’ – Begrip ‚noodsituatie’

Richtlijn 2008/115/EG. Artikel 47 Handvest EU. Nederland heeft in deze zaak schriftelijke opmerkingen ingediend. Deze zaak betreft de specifieke situatie waarin de Bondsrepubliek Duitsland zich beroept op een noodsituatie in de zin van artikel 18, lid 1, van deze richtlijn om af te wijken van de regel dat derdelanders met het oog op hun verwijdering in speciale inrichtingen voor bewaring worden ondergebracht. Op grond van dergelijke wetgeving is K, een Pakistaans staatsburger, in september 2020 in de afdeling Langenhagen van de penitentiaire inrichting van de stad Hannover (Duitsland) in bewaring gesteld.

Hof: Artikel 16, lid 1, van richtlijn 2008/115/EG moet aldus worden uitgelegd dat een bepaalde afdeling van een gevangenis, die weliswaar een eigen directeur heeft, maar onder de leiding van die gevangenis en onder het gezag van de voor het gevangeniswezen bevoegde minister ressorteert, en waar derdelanders met het oog op hun verwijdering in bewaring worden gehouden in gespecialiseerde gebouwen die over eigen voorzieningen beschikken en gescheiden zijn van de andere gebouwen van deze afdeling, waarin strafrechtelijk veroordeelde personen worden gedetineerd, kan worden beschouwd als een „speciale inrichting voor bewaring” in de zin van die bepaling, mits de voor die derdelanders geldende bewaringsomstandigheden zoveel mogelijk voorkomen dat deze bewaring gelijkstaat aan detentie in een gevangenisomgeving en van dien aard zijn dat zowel de door het Handvest EU gewaarborgde grondrechten als de rechten die zijn verankerd in artikel 16, leden 2 tot en met 5, en artikel 17 van die richtlijn, worden geëerbiedigd.

Artikel 18 van richtlijn 2008/115, gelezen in samenhang met artikel 47 Handvest EU, moet aldus worden uitgelegd dat de nationale rechter die zich in het kader van zijn bevoegdheid moet

uitspreken over het bevel tot bewaring of tot verlenging van de bewaring in een gevangenis van een derdelander in afwachting van zijn verwijdering, moet kunnen nagaan of is voldaan aan de voorwaarden waaronder een lidstaat deze derdelander krachtens artikel 18 in bewaring kan houden in een gevangenis.

Artikel 16, lid 1, van richtlijn 2008/115, gelezen in samenhang met het beginsel van voorrang van het Unierecht, moet aldus worden uitgelegd dat een nationale rechter een regeling van een lidstaat op grond waarvan illegaal op het grondgebied van die lidstaat verblijvende derdelanders in afwachting van hun verwijdering tijdelijk in bewaring mogen worden gesteld in een gevangenis, waar zij gescheiden worden gehouden van de gewone gevangenen, buiten toepassing moet laten wanneer niet of niet langer is voldaan aan de voorwaarden waaronder een dergelijke regeling volgens artikel 18, lid 1, en artikel 16, lid 1, tweede volzin, van die richtlijn verenigbaar is met het Unierecht.

- E EU-Hof verduidelijkt de voorwaarden voor inbewaringstelling van illegaal verblijvende derdelanders in gevangenissen ([ECER](#))

HvJ – ARREST – 31 maart 2022 – zaak C-231/21 – Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2022:237 – geen conclusie – [arrest](#)

Dublin-verordening – Begrip “gevangenzetting”- Opname in psychiatrische afdeling

Verordening (EU) nr. 604/2013. I.A. Marokkaans staatsburger, is Italië binnengekomen vanuit Libië. Daarop heeft de Italiaanse politie zijn persoonsgegevens en biometrische gegevens geregistreerd. Hij is vervolgens naar Oostenrijk gereisd, waar hij een asielverzoek heeft ingediend. De Oostenrijkse autoriteiten hebben de Italiaanse autoriteiten verzocht om overname van I.A. Het asielverzoek van I.A. is niet-ontvankelijk verklaard en zijn verwijdering naar Italië is bevolen.

De overdracht van I.A. aan Italië, die gepland was voor 23 oktober 2017, kon niet doorgaan omdat hij tussen 6 oktober 2017 en 4 november 2017 was opgenomen in de psychiatrische afdeling van een ziekenhuis in Wenen, zonder dat hij daarom had verzocht. Deze opname is door een rechter in eerste aanleg in Wenen toelaatbaar verklaard. Die rechter heeft de opname van I.A. toegestaan op grond dat hij wegens zijn psychische aandoening een ernstig en aanzienlijk gevaar voor zichzelf en voor anderen vormde.

De Oostenrijkse autoriteiten hebben de Italiaanse autoriteiten ervan in kennis gesteld dat de termijn voor de overdracht van I.A. overeenkomstig artikel 29, lid 2, van de Dublin III-verordening tot twaalf maanden was verlengd wegens zijn opname in een psychiatrische afdeling van een ziekenhuis. Op 6 december 2017 is I.A. overgedragen aan Italië waar hij een asielverzoek heeft ingediend, dat op 24 april 2018 is ingewilligd.

Vervolgens heeft I.A. bij het Bundesverwaltungsgericht beroep ingesteld tegen zijn overdracht door Oostenrijk aan Italië, omdat deze had plaatsgevonden na het verstrijken – op 2 november 2017 – van de in artikel 29, lid 1, eerste alinea, van de Dublin III-verordening gestelde termijn van zes maanden en derhalve onrechtmatig was omdat zij tardief was uitgevoerd.

Hof: Artikel 29, lid 2, tweede volzin, van verordening (EU) nr. 604/2013 moet aldus worden uitgelegd dat het in deze bepaling bedoelde begrip „gevangenzetting” niet ziet op de gedwongen opname van een asielzoeker in een psychiatrische afdeling van een ziekenhuis die bij een rechterlijke beslissing is toegestaan omdat die persoon wegens een psychische aandoening een ernstig gevaar voor zichzelf of voor de samenleving vormt.

- E EU-Hof verduidelijkt het begrip ‘gevangenzetting’ in de context van een Dublinoverdracht van een asielzoeker ([ECER](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G RICHARD DE LA TOUR – 3 maart 2022 – zaak C-420/20 – H.N. – Bulgarije – ECLI:EU:C:2022:157 – [conclusie](#)

Vermoeden van onschuld – Recht om bij terechtzitting aanwezig te zijn - Terugkeerbesluit met inreisverbod

Samenvatting onder: [Strafrecht](#)

HvJ – CONCLUSIE A-G PITRUZZELLA – 10 maart 2022 – zaak C-22/21 – Minister for Justice and Equality – Ierland – ECLI:EU:C:2022:183 – [conclusie](#)

Unieburger - Hechte en stabiele familieband - Toegelaten familielid

Richtlijn 2004/38/EG. S.R.S. is in 1978 geboren en oorspronkelijk afkomstig uit Pakistan. Sinds 1997 woonde hij met zijn gezin in het Verenigd Koninkrijk. In 2013 heeft hij de Britse nationaliteit verkregen. AA, een Pakistaans staatsburger die in 1986 is geboren, is zijn volle neef. AA heeft, na een studie aan de universiteit in Pakistan, in 2010 zijn studie voortgezet in het Verenigd Koninkrijk. Hij had toen een studievizum dat op 28 december 2014 is verlopen. Gedurende zijn gehele verblijf in het Verenigd Koninkrijk heeft A.A. in Londen bij SRS en de ouders en andere familieleden van S.R.S. gewoond, in een woning die eigendom was van de broer van S.R.S. S.R.S. betaalde die broer huur. Op 11 februari 2014 hebben S.R.S. en A.A. een gezamenlijke huurovereenkomst voor één jaar met die broer gesloten.

In januari 2015 is SRS met het oog op werk naar Ierland verhuisd. In maart 2015 heeft AA zich bij hem op het Ierse grondgebied gevoegd en sindsdien woont A.A. bij hem. Op 24 juni 2015, toen hij zonder visum op Iers grondgebied verbleef, heeft A.A. bij de Ierse autoriteiten een aanvraag ingediend voor een verblijfskaart als familielid van een burger van de Europese Unie. Dat verzoek is afgewezen omdat A.A. onvoldoende bewijs zou hebben geleverd dat hij ten laste van S.R.S. kwam of lid van zijn huishouding was.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 3, lid 2, eerste alinea, onder a), van richtlijn 2004/38/EG ziet op een situatie waarin de leden van de familie in ruime zin hechte en stabiele familiebanden met de betrokken burger van de Europese Unie onderhouden wegens specifieke feitelijke omstandigheden die verband houden met het feit dat zij tot dezelfde huishouding als hij behoren. Dit tot dezelfde huishouding behoren manifesteert zich in een stabiel gemeenschappelijk leven, in dezelfde woning, dat wordt ingegeven door de wens om samen te leven en de kenmerken vertoont van een gezinsleven.

Het staat aan de nationale autoriteiten om per geval een grondig onderzoek te verrichten van elke individuele situatie, waarbij zij rekening houden met de verschillende eventueel relevante factoren, zoals verwantschapsgraad, duur van het gemeenschappelijk leven, hechtheid van de relatie en intensiteit van de affectieve band.

Bij de uitoefening van hun beoordelingsbevoegdheid kunnen de lidstaten bijzondere eisen stellen voor het bewijs dat een persoon tot de huishouding van de burger van de Unie behoort, om zich te vergewissen van de echtheid en de stabiliteit van de feitelijke situatie die door hun autoriteiten moet worden onderzocht, evenwel onder de voorwaarde dat deze eisen ten eerste verenigbaar zijn met de gebruikelijke betekenis van het werkwoord 'vergemakkelijken' en de uitdrukking 'lid zijn van de huishouding van de burger van de Unie', en ten tweede artikel 3, lid 2, eerste alinea, onder a), van richtlijn 2004/38 niet van zijn nuttige werking beroven.

HvJ – CONCLUSIE A-G RICHARD DE LA TOUR – 17 maart 2022 – zaak C-624/20 – Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid – Nederland – Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Amsterdam – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2022:194 – conclusie

Unieburger - Afgeleid verblijfsrecht – Begrip “tijdelijk verblijf”

Richtlijn 2003/109/EG. Artikel 20 VWEU. Kan een ouder die onderdaan van een derde land is en in een lidstaat verblijft op grond van het recht dat hij ontleent aan de hoedanigheid van burger van de Europese Unie van zijn minderjarige kind, zich tegenover de autoriteiten van die lidstaat op dat verblijf beroepen teneinde de status van langdurig ingezetene te verkrijgen?

In de rechtspraak zoals die voortvloeit uit zijn arresten van 8 maart 2011, Ruiz Zambrano, en 10 mei 2017, Chavez-Vilchez e.a., heeft het Hof erkend dat de ouders van een kind dat een burger van de Unie is en dat van hen afhankelijk is, een verblijfsrecht genieten dat is afgeleid van de rechten als burger van de Unie van dit kind. Deze ouders mogen zich dus op het grondgebied van de lidstaat waar dit kind verblijft, ophouden zolang deze afhankelijkheid bestaat. Wanneer deze afhankelijkheidsrelatie ophoudt te bestaan, houdt dus ook het afgeleide verblijfsrecht op te bestaan.

De verwijzende rechter vraagt zich af of deze ouders zich op grond van dit verblijf kunnen beroepen op een voldoende langdurig verblijf om in aanmerking te komen voor de status van langdurig ingezetene. Een daartoe strekkende aanvraag is ingediend door E.K., een Ghanese onderdaan die al vele jaren met haar inmiddels meerderjarige zoon in Nederland woont. Deze aanvraag is afgewezen en wordt bij de verwijzende rechter betwist.

Deze rechter vraagt zich af of dit verblijf wegens de specifieke aard ervan kan worden geschaard onder de categorie tijdelijke verblijven in de zin van artikel 3, lid 2, onder e), van richtlijn 2003/109/EG. Indien dit het geval is, valt dit verblijf niet binnen de werkingssfeer van deze richtlijn.

Behoort het tot de bevoegdheid van de lidstaten om te bepalen of het verblijfsrecht van EU-burgers (art. 20 VWEU) op zichzelf tijdelijk of niet-tijdelijk van aard is?

A-G geeft het Hof in overweging: Het begrip ‘tijdelijk verblijf’ in de zin van met name artikel 3, lid 2, onder e), van richtlijn 2003/109/EG is een Unierechtelijk begrip, dat autonoom en op uniforme wijze moet worden uitgelegd.

Artikel 3, lid 2, onder e), van richtlijn 2003/109 moet aldus worden uitgelegd dat het verblijf van een onderdaan van een derde land die over een afgeleid verblijfsrecht op grond van artikel 20 VWEU beschikt, moet worden aangemerkt als een verblijf uitsluitend om redenen van tijdelijke aard.

- B** A-G: ouder met verblijfsrecht wegens zorg voor minderjarige EU-burger kan niet de status van langdurig ingezetene verkrijgen ([ECER](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G RICHARD DE LA TOUR – 24 maart 2022 – zaak C-720/20 – Bundesrepublik Deutschland – Duitsland – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2022:219 – conclusie

Asiel en subsidiaire bescherming – Gezinsleven – In de EU geboren kind - Gezinsleden hebben in andere lidstaat vluchtelingenstatus verkregen

Richtlijn 2013/32/EU. Verordening (EU) nr. 604/2013. In dit geval hebben de leden van een gezin met de Russische nationaliteit in 2012 in Polen de vluchtelingenstatus verkregen voordat ze naar Duitsland verhuisden en zich daar vestigden, zonder dat daarvoor een verblijfsvergunning was afgegeven. In laatstgenoemde lidstaat, waar dat gezin onrechtmatig verblijft, is in 2015 een ander kind geboren. Dit kind heeft bij de Duitse autoriteiten een verzoek om internationale bescherming ingediend, dat niet-ontvankelijk is verklaard op grond van artikel 33, lid 2, onder a), van richtlijn 2013/32/EU.

Het verzoek om een prejudiciële beslissing heeft tot doel te bepalen welke procedurele regels van toepassing zijn op de behandeling van een verzoek om internationale bescherming dat is ingediend door genoemd kind in de lidstaat op het grondgebied waarvan het is geboren en waar het woont met zijn gezinsleden, terwijl deze gezinsleden de vluchtelingenstatus hebben

verkregen in een andere lidstaat, die zij hebben gekozen te verlaten en waarnaar zij niet willen terugkeren.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 20, lid 3, van verordening (EU) nr. 604/2013 kan niet naar analogie worden toegepast op de situatie waarin een kind zijn verzoek om internationale bescherming indient in de lidstaat op het grondgebied waarvan het is geboren en waar het woont met zijn gezinsleden, die internationale bescherming genieten in een andere lidstaat.

Een lidstaat kan het door een kind ingediende verzoek om internationale bescherming niet op basis van een analoge toepassing van artikel 33, lid 2, onder a), van richtlijn 2013/32/EU niet-ontvankelijk verklaren op grond dat door een andere lidstaat internationale bescherming is verleend aan zijn gezinsleden.

In de situatie waarin een lidstaat een verzoek om internationale bescherming ontvangt van een kind van wie de gezinsleden in een andere lidstaat de vluchtelingenstatus hebben, moeten artikel 3, lid 2, en artikel 6, lid 1, van verordening nr. 604/2013 aldus worden uitgelegd dat het belang van het kind vereist dat de lidstaat waarbij het verzoek is ingediend verantwoordelijk is voor de behandeling ervan wanneer dit kind is geboren op het grondgebied van die staat en aldaar op de datum van indiening van zijn verzoek samen met zijn gezinsleden zijn gewone verblijfplaats heeft.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch – 18 maart 2022 - [ECLI:NL:RBDHA:2022:2305](#)

Dublinverordening - Deelbaarheid interstatelijk vertrouwensbeginsel gelet op stelselmatige pushbacks

Verordening (EU) Nr. 604/2013. De rechtbank heeft op 4 oktober 2021 vragen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie voorgelegd over de deelbaarheid van het interstatelijk vertrouwensbeginsel in een procedure waarin werd verzocht de overdracht aan Malta te verbieden – verweerder heeft in die procedure op 15 februari 2022 het overdrachtsbesluit ingetrokken, de rechtbank heeft op 2 maart 2022 het verzoek om beantwoording van de vragen ingetrokken – de rechtbank legt thans dezelfde vragen voor aan het Hof, aangevuld met een vraag die specifiek betrekking heeft op de gevolgen van de (on)mogelijkheid om in Kroatië te klagen bij de (hogere) autoriteiten en/of rechterlijke instanties.

Verzoek aan het Hof van Justitie van de Europese Unie tot het beantwoorden van prejudiciële vragen in een versnelde procedure (PPA):

I Dient de Dublinverordening, gelet op punten 3, 32 en 39 van de considerans en gelezen in samenhang met artikelen 1, 4, 18, 19 en 47 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie, aldus te worden uitgelegd en toegepast dat het interstatelijk vertrouwensbeginsel niet deelbaar is, zodat ernstige en stelselmatige schendingen van het Unierecht die door de mogelijk verantwoordelijke lidstaat worden begaan vóór overdracht ten aanzien van derdelanders die (nog) geen Dublinterugkeerder zijn absoluut in de weg staan aan overdracht aan deze lidstaat?

II Dient artikel 3, tweede lid, van de Dublinverordening, indien de vorige vraag ontkennend wordt beantwoord, gelezen in samenhang met artikelen 1, 4, 18, 19 en 47 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie, aldus te worden uitgelegd dat indien de mogelijk verantwoordelijke lidstaat op ernstige en stelselmatige wijze het Unierecht schendt, de overdragende lidstaat in het kader van de Dublinverordening niet voetstoots van het interstatelijk vertrouwensbeginsel kan uitgaan, maar elke twijfel moet wegnemen dan wel aannemelijk moet maken dat de verzoeker na overdracht niet in een situatie zal geraken die in strijd is met artikel 4 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie?

III Met welke bewijsmiddelen kan de verzoeker zijn argumenten dat artikel 3, tweede lid, van de Dublinverordening, aan zijn overdracht in de weg staat staven en welke bewijsmaatstaf dient hierbij te worden gehanteerd? Heeft de overdragende lidstaat, gelet op de verwijzingen naar het Unieacquis in de considerans van de Dublinverordening, een samenwerkingsplicht en/of vergewisplicht, dan wel dienen er, indien sprake is van ernstige en stelselmatige schendingen van grondrechten ten aanzien van derdelanders, individuele garanties te worden verkregen van

de verantwoordelijke lidstaat dat na overdracht de grondrechten van de verzoeker (wel) worden geëerbiedigd? Luidt de beantwoording van deze vraag anders als de verzoeker in bewijsnood verkeert indien hij zijn consistente en gedetailleerde verklaringen niet met documenten kan staven, terwijl dit gelet op de aard van de verklaringen niet kan worden verwacht?

IV Luidt de beantwoording van de voorgaande vragen onder III anders indien de verzoeker aannemelijk maakt dat klagen bij de autoriteiten en/of het aanwenden van rechtsmiddelen in de verantwoordelijke lidstaat niet mogelijk en/of niet effectief zal zijn?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 27 januari 2022 (ECER 21.3.2022) – C-060/22 – Bundesrepublik Deutschland

AVG - Vluchtelingenstatus – Elektronisch dossier – Register verwerkingsactiviteit

Samenvatting onder: Privacy, persoonsgegevens en AVG

RECHTSPRAAK NL – Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Den Bosch – 15 maart 2022 - ECLI:NL:RBDHA:2022:2149

Interstatelijk vertrouwensbeginsel Malta – Hoogte proceskostenveroordeling

Intrekking prejudiciële vragen [ECLI:NL:RBDHA:2021:10735] over deelbaarheid interstatelijk vertrouwensbeginsel Malta – hoogte proceskostenveroordeling - de rechtbank acht het onbegrijpelijk dat verweerder, ook in deze procedure, niet alleen geen enkele zorgvuldigheid lijkt te betrachten bij het aanbieden van een proceskostenveroordeling, maar ook geen enkele zorgvuldigheid lijkt te betrachten bij het bewaken van het dossier – gewicht van de zaak is “zwaar” omdat de zaak is verwezen naar het Hof van Justitie en de verschuldigde proceskosten daarom met een factor 1,5 worden vermenigvuldigd – verzoek kennelijk gegrond.

CONSULTATIE

Braindrain — verzachting van de gevolgen van bevolkingsafname (mededeling), Feedback- en raadplegingsperiode 29 Maart 2022 - 21 Juni 2022 (EC)

BNC fiche

Fiche: Verordening aanpak instrumentalisering op het gebied van migratie en asiel (Kamerstuk 22112, nr. 3313)

Oekraïne

- EU verleent tijdelijke bescherming aan bepaalde personen die uit Oekraïne zijn gevlucht (ECER)
- Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, het ECOSOC en het Comité van de regio's - De vluchtelingen voor de oorlog in Oekraïne verwelkomen. Europa klaarstomen om aan de behoeften te voldoen, COM/2022/131 final
- Stateless people and refugees fleeing Ukraine (EU law analysis)
- Collective protection as a short-term solution: European responses to the protection needs of refugees from the war in Ukraine (EU migration law blog)
- Temporary Protection for Ukrainians: the Unexpected Renaissance of 'Free Choice' (EU migration law blog)

- 5 Reasons Why: Understanding the reasons behind the activation of the Temporary Protection Directive in 2022 ([EU migration law blog](#))
- Protecting Ukrainians fleeing to the EU ... but for how long? ([European law blog](#))
- EU verleent tijdelijke bescherming aan bepaalde personen die uit Oekraïne zijn gevlucht ([ECER](#))

OVERIG

- Guardianship Systems for Unaccompanied Children in the European Union ([EU publication](#))
- Iraq Security Situation - EUAA publishes new COI report ([EUAA](#))

EHRM factsheets en case-law guides

- [Accompanied migrant minors in detention](#) (februari 2022)
- [Unaccompanied migrant minors in detention](#) (december 2021)
- [Migrants in detention](#) (juni 2021)
- [Dublin" cases](#) (maart 2021)
- [Collective expulsions of aliens](#) (december 2021)
- [Guide on the case-law of the ECHR on Immigration](#) (december 2021)
- [Guide on Article 3 of Protocol No. 4 ECHR - prohibition of expulsion of nationals](#) (december 2021)
- [Guide on Article 4 of Protocol No. 4 to ECHR - prohibition of collective expulsions of aliens](#) (December 2021)
- [Guide to Article 1 of Protocol No. 7 ECHR - procedural safeguards relating to expulsion of aliens](#) (december 2021)

Belastingen

HvJ – ARREST – 10 maart 2022 – zaak C-60/21 – Commissie / België – ECLI:EU:C:2022:172 – geen conclusie – arrest

Inkomstenbelasting – Discriminatie tussen binnenlandse en buitenlandse belastingplichtigen

Artikel 45 VWEU. Artikel 28 EER. Volgens de Europese Commissie overtreedt België het EU-recht omdat de aftrek van onderhoudsuitkeringen of vervangende kapitaalsommen en van aanvullende uitkeringen van de belastbare inkomsten wordt geweigerd aan uitkeringsdebiteuren die niet in België wonen en er minder dan 75 % van hun beroepsinkomsten ontvangen en die in hun lidstaat van woonplaats niet voor dezelfde aftrek in aanmerking komen wegens het geringe bedrag van hun belastbare inkomsten in die staat.

Het Hof oordeelt dat België door deze weigering de verplichtingen die op haar rusten krachtens artikel 45 VWEU en artikel 28 EER, niet is nagekomen.

HvJ – CONCLUSIE A-G KOKOTT – 10 maart 2022 – zaak C-705/20 – Fossil – Gibraltar, Verenigd Koninkrijk – ECLI:EU:C:2022:181 – conclusie

Staatssteun in de vorm van het niet belasten van passieve rente en royalty's

Samenvatting onder: [Staatssteun](#)

NOOT – bij HvJ 25 november 2021, C-437/19 État du Grand-duché de Luxembourg

L.E.C. Neve, in: [AB 2022/100](#)

De persoon die over de inlichtingen beschikt en aan wie een administratieve geldboete is opgelegd wegens niet-naleving van het bevel welk volgens nationaal recht niet vatbaar is voor beroep, moet over de mogelijkheid beschikken, nadat de rechtmatigheid van het bevel is vastgesteld, alsnog gevolg te geven aan het bevel zonder dat hem een sanctie wordt opgelegd.

CONSULTATIE

Bronbelasting – nieuw EU-systeem ter voorkoming van dubbele belasting, Raadplegingsperiode 01 April 2022 - 24 Juni 2022 ([EC](#))

BNC fiche

Fiche: Richtlijn minimumniveau aan belastingheffing (Kamerstuk 22112-3278) ([Kamerstuk 22112, nr. 3339](#))

REGELGEVING

Voorstel van Wet implementatie EU-richtlijn gegevensuitwisseling digitale platformeconomie ([overheid.nl](#))

Wijziging van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen in verband met de implementatie van Richtlijn (EU) 2021/514 van de Raad van 22 maart 2021 tot wijziging van Richtlijn 2011/16/EU betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van de belastingen (PbEU 2021, L 104) (Wet implementatie EU-richtlijn gegevensuitwisseling digitale platformeconomie)

EHRM factsheet

[🔗](#) [Taxation](#) (december 2021)

Belastingen, accijns

HvJ – ARREST – 24 maart 2022 – zaak C-711/20 – TanQuid Polska – Tsjechië – ECLI:EU:C:2022:215 – geen conclusie – [arrest](#)

Overtreding of onregelmatigheid bij het verkeer van onder een schorsingsregeling geplaatste accijnsproducten – Geadresseerde die niet op de hoogte is van het verkeer – Fraude gepleegd door een derde

Richtlijn 92/12/EEG. Dit verzoek is ingediend in het kader van een geding over de invordering van accijnzen wegens schending van de schorsingsregeling voor het verkeer van minerale oliën.

Hof: Richtlijn 92/12/EEG moet aldus worden uitgelegd dat een verzending van accijnsproducten door een erkend entrepouhouder onder dekking van een geleidedocument en een verplichte zekerheid, verkeer van producten onder schorsing van accijns in de zin van artikel 4, onder c), van deze richtlijn vormt, niettegenstaande het feit dat de in dat geleidedocument en in die zekerheid genoemde geadresseerde wegens frauduleus handelen van derden niet weet dat deze producten naar hem worden verzonden, zolang dit feit of een andere onregelmatigheid of overtreding niet door de bevoegde autoriteiten van de betrokken lidstaat is vastgesteld.

De omstandigheid dat de door de erkend entrepouhouder met het oog op deze verzending gestelde verplichte zekerheid de naam van de gemachtigde geadresseerde vermeldt maar niet zijn hoedanigheid van geregistreerd bedrijf, heeft geen invloed op de regelmatigheid van dergelijk verkeer.

- B** Verzending van accijnsproducten door entrepouhouder vormt verkeer van producten onder accijnsschorsing. ([VN-Vandaag-2022/725](#))

HvJ – ARREST – 31 maart 2022 – zaak C-139/20 – Commissie / Polen – ECLI:EU:C:2022:240 – conclusie – arrest

Niet nakoming - Regeling voor de heffing van belasting over energieproducten en elektriciteit – Vrijstelling van accijns

Samenvatting onder: [Energiemarkt](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Polen – 27 april 2021 (ECER 28.3.2022) – C-105/22 – Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Warszawie

Accijns – Verzoek teruggave vanwege uitvoer personenauto – Evenredigheid

Artikel 56 VWEU. Hoger beroep in een zaak over een verzoek tot teruggaaf van accijns wegens de uitvoer van een personenauto. Bij besluit is geweigerd om aan de partij de accijns terug te betalen omdat niet is voldaan aan de voorwaarde dat het voertuig in kwestie niet eerder op het nationale grondgebied mag zijn geregistreerd overeenkomstig de bepalingen inzake het wegverkeer.

Vraag is of artikel 56 VWEU, het beginsel dat de accijns slechts in een enkele fase wordt geheven als belasting op het werkelijke verbruik, en het evenredigheidsbeginsel zich verzetten tegen de toepassing van een nationale bepaling, voor zover deze bepaling in de weg staat aan de teruggaaf van naar evenredigheid berekende accijns aan een belastingplichtige wegens de uitvoer van een geregistreerde personenauto, in verhouding tot de duur van het gebruik van deze auto op het nationale grondgebied.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Portugal – 12 januari 2022 (ECER 29.3.2022) – C-96/22 – Companhia de Distribuição Integral Logista Portugal

Accijns – Tabaksproducten - Kwantitatieve beperkingen of maatregelen van gelijke werking

Richtlijn 2008/118/EG. Verzoeker heeft bij de bestuursrechter beroep ingesteld tegen de door de belasting- en douanedienst opgelegde aanvullende aanslag voor accijns op tabaksproducten.

Vraag is onder andere of de in artikel 106 van de accijnswet neergelegde kwantitatieve beperkingen inzake de tot verbruik uitgeslagen hoeveelheden zijn aan te merken als kwantitatieve invoerbeperkingen of maatregelen van gelijke werking in de zin van artikel 34 VWEU, voor zover zij tot gevolg hebben dat marktdeelnemers in de laatste vier maanden van elk jaar slechts hoeveelheden sigaretten op de markt mogen brengen die niet groter zijn dan de gemiddelde maandelijkse hoeveelheid tot verbruik uitgeslagen sigaretten in de onmiddellijk voorafgaande twaalf maanden?

Belastingen, btw

HvJ – ARREST – 24 maart 2022 – zaak C-697/20 – Dyrektor Izby Skarbowej w L. – Polen – ECLI:EU:C:2022:210 – geen conclusie – arrest

Forfaitaire regeling voor landbouwproducenten – Afwijkende btw-plicht van echtgenoten met landbouwonderneming

Richtlijn 2006/112/EG. W.G., die mestkippen fokte in twee van de zes pluimveestallen van een landbouwbedrijf dat zij gemeenschappelijk met haar echtgenoot bezat, heeft een btw-registratieaangifte zoals bedoeld in artikel 96 van de btw-wet ingediend. Zij deed daarmee afstand

van de status van forfaitair belaste landbouwer die zij tot dan toe had gehad. W.G.'s echtgenoot, die als forfaitair belaste landbouwer in de vier andere pluimveestallen van dat bedrijf eveneens mestkippen fokte, heeft een dergelijke aangifte niet gedaan.

W.G. heeft verzoeken om herziening van de btw ingediend, waarin zij verzocht om vast te stellen dat over februari, april, juni, augustus, oktober en november 2011 te veel btw was betaald. Dit verzoek is afgewezen.

Hof: De artikelen 9, 295 en 296 van richtlijn 2006/112/EG verzetten zich tegen de praktijk van een lidstaat die uitsluit dat echtgenoten die – met gebruikmaking van hun gemeenschappelijke huwelijksvermogen – landbouwactiviteiten binnen hetzelfde bedrijf uitvoeren, als afzonderlijke btw-plichtigen kunnen worden beschouwd indien elk van beide echtgenoten zelfstandig een economische activiteit verricht;

De artikelen 9, 295 en 296 van richtlijn 2006/112/EG verzetten zich er niet tegen dat, wanneer de echtgenoten landbouwactiviteiten verrichten met toepassing van de forfaitaire regeling voor landbouwproducenten, de keuze van een van de echtgenoten om zijn activiteiten krachtens de normale btw-regeling te gaan verrichten meebrengt dat ook de andere echtgenoot zijn status van forfaitair belaste landbouwer verliest, indien na beoordeling van de concrete situatie blijkt dat dit gevolg noodzakelijk is om risico's op misbruik en fraude tegen te gaan die niet kunnen worden uitgesloten ondanks de door de echtgenoten overgelegde relevante bewijzen, of indien de uitoefening door die echtgenoten van die activiteiten, onafhankelijk van elkaar en elk krachtens de normale btw-regeling, geen administratieve moeilijkheden oplevert ten opzichte van de situatie waarin de echtgenoten gelijktijdig elk een verschillende status zouden hebben.

- E Poolse uitsluiting afwijkende BTW-plicht van echtgenoten met landbouwonderneming in strijd met EU-recht. ([VN-Vandaag-2022/724](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G PITRUZZELLA – 3 maart 2022 – zaak C-98/21 – Finanzamt R – Duitsland – ECLI:EU:C:2022:160 – [conclusie](#)

Aftrek – Tussenschakeling van een holding in de handelingen van de dochterondernemingen - Mogelijkheid voor een holding om btw af te trekken - Misbruik

Richtlijn 2006/112/EG. In de onderhavige zaak is met name de vraag aan de orde of W-GmbH – een gemengde holding met een zeggenschapsdeelneming in de vennootschappen X-KG en Y-KG (de dochterondernemingen), waarvoor W ook administratieve en boekhoudkundige diensten onder bezwarende titel verricht – recht heeft op aftrek van de btw die zij in een eerder stadium heeft betaald over de goederen en diensten die zij heeft afgenomen teneinde ze als vennoot in te brengen in haar dochterondernemingen ten behoeve van de door hen verrichte handelsactiviteiten die in hoge mate zijn vrijgesteld van btw.

In casu wordt het Hof verzocht te preciseren of artikel 168, onder a), juncto artikel 167 van de btw-richtlijn, aldus moet worden uitgelegd dat dit recht op aftrek bestaat. Indien deze vraag bevestigend wordt beantwoord, moet eveneens worden vastgesteld of een dergelijke handeling als misbruik kan worden aangemerkt, gezien het feit dat de dochterondernemingen geen recht op volledige aftrek van de in een eerder stadium betaalde belasting zouden hebben indien zij deze goederen en diensten niet van de holding hadden ontvangen, maar zelf hadden afgenomen.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 168, onder a), juncto artikel 167 van richtlijn 2006/112/EG moet aldus worden uitgelegd dat een bestuursholding, die voor dochterondernemingen belaste handelingen in een later stadium verricht, geen recht heeft op aftrek van voorbelasting over diensten die zij van derden afneemt en in ruil voor een deelneming in de algemene winst inbrengt in de dochterondernemingen, indien de in een eerder stadium afgenomen diensten niet rechtstreeks en onmiddellijk verband houden met de eigen handelingen van de holding, maar met de (in hoge mate) vrijgestelde activiteiten van de dochterondernemingen, en de in een eerder stadium afgenomen diensten niet zijn opgenomen in de prijs van de (voor de dochterondernemingen verrichte) belaste handelingen en niet behoren tot de algemene kosten van de eigen bedrijfsuitoefening van de holding.

Het feit dat een bestuursholding als ‚tussenschakel‘ in de keten van diensten aan dochterondernemingen wordt opgenomen op een wijze dat zij de diensten, waarvoor de dochterondernemingen bij een rechtstreekse afname geen recht op aftrek van voorbelasting zouden hebben, zelf afneemt, deze inbrengt in de dochterondernemingen tegen een deelneming in hun winst en vervolgens met een beroep op haar positie als bestuursholding aanspraak maakt op volledige aftrek van de voorbelasting over de diensten in een eerder stadium, vormt een belastingvoordeel waarvan de toekenning in strijd is met het doel van de aftrekregeling van de btw-richtlijn. Een dergelijke handeling vormt misbruik van recht, ook indien zij op niet-fiscale gronden kan worden gerechtvaardigd, indien blijkt dat het wezenlijke doel van de handeling erin bestaat een belastingvoordeel te verkrijgen.

- E Holding kan BTW volgens A-G HvJ EU niet aftrekken als dochter daar geen recht op heeft bij rechtstreekse afname diensten. ([VN-Vandaag-2022/541](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G KOKOTT – 24 maart 2022 – zaak C-56/21 – ARVI ir ko – Republiek Litouwen – ECLI:EU:C:2022:223 – [conclusie](#)

Mogelijkheid om voor belastingplicht te kiezen – Voorwaarden keuzerecht – Vormvereisten - Gevolgen schending van vormvoorschriften

Richtlijn 2006/112/EG. In Litouwen bestaat de mogelijkheid om voor belastingplicht te kiezen alleen wanneer de handeling wordt verricht voor een geregistreerde btw-plichtige. In het onderhavige geval kon de registratie van de koper pas een maand later plaatsvinden. Derhalve was op het tijdstip van de handeling niet aan deze voorwaarde voldaan en kon de leverancier voor deze handeling naar Litouws recht dus niet van btw-vrijstelling afzien. Hij moest zijn aftrek van voorbelasting op de bouwkosten dan ook pro rata temporis herzien, louter omdat de formaliteiten niet in acht waren genomen.

Volgens de rechtspraak van het Hof heeft in het btw-recht een materiële overweging in bepaalde gevallen echter voorrang boven de inachtneming van formaliteiten („inhoud boven vorm”), met name met betrekking tot de aftrek van voorbelasting of de vrijstelling van een handeling. Maar kan deze benadering ook worden toegepast op de keuzerechten van de lidstaten? In deze zaak gaat het om het belang van vormvereisten wanneer een lidstaat zijn keuzerecht heeft uitgeoefend en heeft voorzien in een mogelijkheid om voor btw-plichtigheid te kiezen. De Commissie pleit ervoor om ook in deze situatie een zuiver materiële benadering toe te passen.

Meer recentelijk gaat de Uniewetgever echter eerder uit van de gedachte dat door de inachtneming van vormvereisten rechtszekerheid wordt gewaarborgd. Dit blijkt uit de gewijzigde versie van artikel 138, leden 1 en 1 bis, van de btw-richtlijn, die ten tijde van de onderhavige feiten evenwel nog niet van toepassing was.

A-G geeft het Hof in overweging: Een lidstaat mag op grond van artikel 137 van richtlijn 2006/112/EG een rechtsgeldige keuze van de leverancier om van een btw-vrijstelling af te zien onderwerpen aan de voorwaarde dat de afnemer een voor btw-doeleinden geïdentificeerde belastingplichtige is. De inachtneming van deze ‚formele‘ voorwaarde vormt geen schending van het beginsel van neutraliteit van de btw en is evenmin onevenredig.

Het rechtsgevolg van niet-inachtneming van deze ‚formaliteit‘ – de herziening van de aftrek van voorbelasting bij de leverancier – vloeit voort uit de in de btw-richtlijn voorziene btw-vrijstelling van de overdracht. Aan deze conclusie wordt niet afgedaan door het feit dat, ten eerste, de afnemer een maand later voor btw-doeleinden is geïdentificeerd, ten tweede, hij het goed heeft gebruikt om belastbare handelingen te verrichten en, ten derde, er evenmin sprake is van fraude.

- E Litouwse voorwaarden voor keuze voor belaste levering volgens A-G HvJ EU geoorloofd. ([VN-Vandaag-2022/726](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Portugal – 16 december 2021 (ECER 4.3.2022) – C-42/22 – Global, Companhia de Seguros

Btw – Handelingen ter verzekering en herverzekering – Schadevoertuigen

Richtlijn 2006/112/EG. Zesde Richtlijn 77/388/EEG. De vraag is onder andere of het begrip „handelingen ter zake van verzekering en herverzekering” uit artikel 13, B, onder a) van de zesde btw-richtlijn en bijgevolg het huidige artikel 135, lid 1, onder a) van de btw-richtlijn, voor de toepassing van de btw-vrijstelling ook aanverwante of bijkomende activiteiten omvat, zoals de aan- en verkoop van schadevoertuigen?

Belastingen, douane en tariefindeling

HvJ – ARREST – 8 maart 2022 – zaak C-213/19 – Commissie/Verenigd Koninkrijk – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2022:167 – persbericht – conclusie – arrest

Niet nakoming - Eigen middelen - Invoer van textiel en schoeisel uit China.

Artikel 4, lid 3 VEU. Artikel 310, lid 6 en artikel 325 VWEU. Het VK is zijn verplichtingen met betrekking tot douanecontrole en de beschikbaarheid van eigen middelen van de EU niet nagekomen door niet de nodige maatregelen te nemen ter bestrijding van fraude met betrekking tot ondergewaardeerde invoer van textiel en schoeisel uit China. Het VK had rekening moeten houden met de risicoprofielen en de soorten douanecontrole die het door OLAF en de Commissie worden aanbevolen.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Bulgarije – 23 november 2021 (ECER 1.3.2022) – C-770/21 – OGL-Food Trade Lebensmittelvertrieb

Douanewetboek – Transactiewaarde – Douaneaangifte – Invoer groenten

Verordening (EU) nr. 952/2013. Uitvoeringsverordening (EU) 2015/2447. Verordening (EU) nr. 1308/2013. Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 2017/891. Beroep tegen een beschikking van de douaneautoriteit over de invoer van groenten.

De vraag is onder andere welke elementen van belang zijn voor de beoordeling van de in artikel 70, lid 3, onder d), van het douanewetboek geformuleerde voorwaarde dat „de koper en de verkoper niet verbonden zijn”, met het oog op de toepassing van de transactiewaarde van goederen voor douanedoelinden in het kader van een specifieke douaneaangifte inzake de invoer van groenten.

Belastingen, vennootschapsbelasting

HvJ – ARREST – 17 maart 2022 – zaak C-545/19 – AllianzGI-Fonds AEVN – Portugal – ECLI:EU:C:2022:193 – conclusie – arrest

Vrij kapitaalverkeer – Belastingheffing over dividenden die aan instellingen voor collectieve belegging worden uitgekeerd – Verschil in behandeling

Artikelen 56 en 63 VWEU. Is een lidstaat op grond van het beginsel van vrij kapitaalverkeer verplicht om ingezeten en niet-ingezeten instellingen voor collectieve belegging (hierna: „icb's”) te belasten op basis van dezelfde belastingregeling? Dat is de vraag die het Hof in de onderhavige zaak moet beantwoorden. Portugal heeft in uitoefening van zijn fiscale autonomie immers besloten om voor niet-ingezeten icb's die in hun lidstaat van vestiging geen of weinig vennootschapsbelasting betalen, vast te houden aan het klassieke systeem van belastingheffing over kapitaalinkomsten via de vennootschapsbelasting, middels inhouding aan de bron.

Ingezetten icb's worden daarentegen belast volgens een andere fiscale logica (Portugal spreekt in dit verband van een soort exitheffing). Bij deze icb's wordt driemaandelijks een zogenoemde

zegelbelasting geheven over hun totale nettoactiva (en dus ook over niet-uitgekeerde dividendopbrengsten). Daartegenover staat dat de betrokken dividendopbrengsten niet worden belast in de vennootschapsbelasting (en ook niet middels inhouding van bronbelasting). Pas wanneer de dividenden worden uitgekeerd aan de belegger is laatstgenoemde inkomstenbelasting verschuldigd aan de Portugese fiscus.

Portugal belast dus zowel niet-ingezetenen icb's als ingezetenen icb's, maar op een verschillende manier. Hierdoor ontstaan er in deze of gene zin hoe dan ook verschillen in termen van belastingdruk. Worden er geen dividenden uitgekeerd aan de icb, dan wordt de ingezeten icb aanzienlijk zwaarder belast. Worden er wel dividenden uitgekeerd aan de icb, dan ziet de situatie er mogelijk anders uit, althans wanneer de niet-ingezetenen icb in haar staat van vestiging niet of slechts in geringe mate wordt belast.

Aangezien op grond van de fundamentele vrijheden in het belastingrecht „alleen” een verschil in behandeling van grensoverschrijdende situaties verboden is, moet in dit geval de belastingheffing bij ingezetenen icb's worden vergeleken met die bij niet-ingezetenen icb's. Een harmonisering van de verschillende inkomstenbelastingen zou daarbij behulpzaam zijn, maar daarvan is thans nog geen sprake. Dan rijst de vervolgvraag of het beginsel van vrij kapitaalverkeer hier soelaas kan bieden dan wel of, bij gebreke van vergelijkbaarheid van de situaties, ook verschillende belastingregelingen mogelijk zijn naargelang het gaat om een ingezeten dan wel een niet-ingezetenen icb, met als gevolg dat vanuit Unierechtelijk oogpunt een zeker verschil in fiscale behandeling moet worden geduld.

Hof: Gelet op een en ander moet op de gestelde vragen worden geantwoord dat artikel 63 VWEU aldus moet worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een regeling van een lidstaat op grond waarvan dividenden die door ingezetenen vennootschappen worden uitgekeerd aan een niet-ingezetenen instelling voor collectieve belegging (icb), aan bronbelasting zijn onderworpen, terwijl dividenden die worden uitgekeerd aan een ingezeten icb van een dergelijke belasting zijn vrijgesteld.

B Fiscale behandeling icbe's door Portugal strijdig met EU-recht. ([VN-Vandaag-2022/653](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G COLLINS – 10 maart 2022 – zaak C-538/20 – W – Duitsland – ECLI:EU:C:2022:184 – [conclusie](#)

Vennootschapsbelasting – Aftrek van verliezen van in een lidstaat gelegen vaste inrichting die behoort tot in een andere lidstaat gevestigde vennootschap – Voorkoming van dubbele belasting

Artikelen 43 en 48 EG. Dit verzoek is ingediend in het kader van een geschil tussen een in Duitsland gevestigde vennootschap, W, en de Duitse belastingdienst over de weigering van die dienst om voor de vaststelling van het bedrag van de door W verschuldigde vennootschapsbelasting en de grondslag van de bedrijfsbelasting voor het belastingjaar 2007 de definitieve verliezen van haar in het VK gelegen bijkantoor in aanmerking te nemen. In het bijzonder rijst de vraag of de benadering die het Hof in het arrest Bevola en Jens W. Trock heeft gekozen ten aanzien van de objectieve vergelijkbaarheid van de situaties van ingezetenen en niet-ingezetenen wat de aftrekbaarheid van definitieve verliezen betreft, kan worden toegepast op de onderhavige zaak, waarin de vrijstelling van de winst – en symmetrisch, van de verliezen – van de niet-ingezetenen vaste inrichting voortvloeit uit een bilateraal verdrag ter voorkoming van dubbele belasting en niet, zoals in de zaak die tot voornoemd arrest heeft geleid, van een unilaterale bepaling van nationaal recht.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 43 juncto artikel 48 EG (thans artikel 49 juncto artikel 54 VWEU) verzet zich niet tegen wettelijke bepalingen van een lidstaat op grond waarvan een ingezeten vennootschap verliezen van een in een andere lidstaat gelegen vaste inrichting niet kan aftrekken van haar belastbare winst wanneer die vennootschap alle mogelijkheden tot aftrek van die verliezen die haar worden geboden door het recht van de lidstaat waar deze vaste inrichting gelegen is, heeft uitgeput en wanneer zij daarnaast van die vaste inrichting geen inkomsten meer ontvangt zodat er geen mogelijkheid meer bestaat om die verliezen in die lidstaat

te verrekenen („definitieve” verliezen), ingeval die wettelijke bepalingen winsten en verliezen vrijstellen op basis van een tussen beide lidstaten gesloten bilateraal verdrag ter voorkoming van dubbele belasting.

- EU-recht niet geschonden door Duitsland bij weigering Brits verlies te verrekenen. ([VN-Vandaag-2022/578](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Portugal – 27 december 2021 (ECER 7.3.2022) – [C-23/22 – Caxamar](#)

Activiteit ter verwerking van visserijproducten – Vennootschapsbelasting - Staatssteun

Samenvatting onder: [Landbouw en visserij](#)

BNC fiche

Fiche: Richtlijn tegengaan misbruik doorstroomvennootschappen op fiscaal vlak en aanpassing van administratieve samenwerkingsrichtlijn ([Kamerstuk 22112, nr. 3349](#))

OVERIG

- Polen blokkeert akkoord EU-minimumtarief vennootschapsbelasting ([Europa nu](#))
- Kabinet: minimumbelasting multinationals moet in hele EU tegelijk ([Europa nu](#))

Beroepskwalificaties

HvJ – ARREST – 3 maart 2022 – zaak C-634/20 – Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto – Finland – [ECLI:EU:C:2022:149](#) – geen conclusie – [arrest](#)

Uitoefening beroep van arts - Voorwaarden

Richtlijn 2005/36/EG. Artikelen 45 en 49 VWEU. Het betreft een procedure die A heeft ingeleid tegen het besluit om A het recht toe te kennen om gedurende een periode van drie jaar het beroep van arts als erkend beroepsbeoefenaar in Finland uit te oefenen onder leiding en toezicht van een erkende arts die gemachtigd is om dit beroep zelfstandig uit te oefenen.

Hof: De artikelen 45 en 49 VWEU staan eraan in de weg dat de bevoegde autoriteit van de ontvangende lidstaat op basis van de nationale wettelijke regeling aan een persoon een recht op uitoefening van het beroep van arts toekent dat beperkt is tot drie jaar en afhankelijk wordt gesteld van de dubbele voorwaarde dat de betrokkene, ten eerste, zijn functie uitoefent onder leiding en toezicht van een erkende arts en, ten tweede, in dezelfde periode een driejarige specifieke opleiding in de huisartsgeneeskunde met succes voltooit, om in de ontvangende lidstaat de toelating tot zelfstandige uitoefening van het beroep van arts te kunnen verkrijgen, ermee rekening houdend dat de betrokkene, die in de lidstaat van oorsprong een medische basisopleiding heeft gevolgd, houder is van de in punt 5.1.1 van bijlage V bij richtlijn 2005/36/EG, voor het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland genoemde opleidingstitel, maar niet van het aldaar genoemde certificaat waaruit blijkt dat een beroepsstage van een jaar werd doorlopen die in de lidstaat van oorsprong als extra voorwaarde voor de beroepskwalificaties wordt vereist.

HvJ – CONCLUSIE A-G SZPUNAR – 10 maart 2022 – zaak C-577/20 – Sociaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto – Finland – ECLI:EU:C:2022:179 – [conclusie](#)

Beroepskwalificaties psychotherapeut

Richtlijn 2005/36/EG. Richtlijn 2013/55/EU. Artikelen 45 en 49 VWEU. A heeft in Finland een opleiding in de Finse taal gevolgd die door HPI een Finse naamloze vennootschap die in Finland actief is, wordt verzorgd in samenwerking met University of the West of England, Bristol (hierna: „UWE”). Nadat hij het door UWE afgegeven diploma psychotherapie in ontvangst had genomen, heeft A bij Valvira een verzoek ingediend om de beroepstitel van psychotherapeut te mogen voeren, hetgeen krachtens de geldende nationale regelgeving een beschermde titel is.

In de loop van het jaar 2017 hebben oud-deelnemers aan deze opleiding contact met Valvira opgenomen om hun bezorgdheid te uiten over het feit dat de daadwerkelijke inhoud van de opleiding en de wijze waarop deze praktisch werd gegeven op vele punten tekortschoten in relatie tot de beoogde doelstellingen. Valvira heeft het verzoek van A om de krachtens de geldende regelgeving beschermde beroepstitel van psychotherapeut te mogen voeren afgewezen met als belangrijkste overweging dat A haar onvoldoende gegevens over de inhoud van zijn opleiding had verstrekt.

A-G geeft het Hof in overweging: Een verzoek om toegang tot en uitoefening van een beroep dat wordt ingediend door een student die een diploma heeft behaald na afronding van een opleiding die in samenwerking met een universiteit van een andere lidstaat is verzorgd en die uitsluitend in de ontvangende lidstaat en in de taal van die staat is gevolgd met het doel om het betrokken beroep in diezelfde staat uit te oefenen, kan niet worden getoetst aan richtlijn 2005/36/EG. De artikelen 45 en 49 VWEU, die strekken tot bescherming van personen die daadwerkelijk gebruikmaken van de fundamentele vrijheden, zijn evenmin van toepassing op de situatie van een dergelijke student, zodat deze zich daarop niet kan beroepen in het kader van zijn verzoek om toegang tot en uitoefening van een beroep.

Beschermde oorsprongsbenaming

HvJ – CONCLUSIE A-G ĆAPETA – 17 maart 2022 – zaak C-159/20– Commissie / Denemarken – ECLI:EU:C:2022:198 – [persbericht](#) – [conclusie](#)

Beschermde oorsprongsbenaming - Kwaliteitsregelingen voor landbouwproducten en levensmiddelen – Deense feta

Samenvatting onder: [Landbouw](#)

Bescherming financiële belangen EU

HvJ – ARREST – 24 maart 2022 – zaak C-130/21 P – Wagenknecht / Commissie – ECLI:EU:C:2022:226 – [geen conclusie](#) – [arrest](#)

Bescherming van de financiële belangen EU – Vermeend belangenconflict van de premier van Tsjechië – Vermeend niet-handelen van de Europese Commissie – Samenstelling Gerecht van de Europese Unie – Vermeend gebrek aan onpartijdigheid

Artikel 265 VWEU. Verzoeker, lid van de senaat van de Tsjechische Republiek, heeft de Europese Commissie verzocht om bindende en afschrikkende maatregelen te nemen om het vermeende belangenconflict van Andrej Babiš, premier van de Tsjechische Republiek, te voorkomen of aan te pakken door ten eerste de leden van het college van commissarissen, en in het bijzonder de Commissievoorzitter, te verhinderen Babiš te ontmoeten en met hem kwesties te bespreken die verband houden met het meerjarig financieel kader voor 2021-2027 en de Uniebegroting in het algemeen, en door ten tweede maatregelen te nemen om een einde te maken aan de rechtstreekse landbouwsteun uit de Uniebegroting aan bepaalde ondernemingen die door Babiš worden gecontroleerd en waarvan hij de werkelijke eigenaar is, en dit wegens een

vermeend belangenconflict van deze vertegenwoordiger van de Tsjechische Republiek dat voortkomt uit zijn persoonlijke en familiale belangen in ondernemingen van de Agrofert-groep en de Synbiol-groep, die vooral actief zijn in de voedingsmiddelensector.

Met zijn hogere voorziening verzoekt Lukáš Wagenknecht om vernietiging van de beschikking van het Gerecht in zaak T-350/20, waarbij het Gerecht zijn krachtens artikel 265 VWEU ingesteld beroep wegens nalaten niet-ontvankelijk heeft verklaard, dat ertoe strekte te doen vaststellen dat de Europese Commissie op onrechtmatige wijze had verzuimd om op zijn verzoek bindende en afschrikkende maatregelen te nemen om het vermeende belangenconflict van Andrej Babiš, premier van de Tsjechische Republiek, te voorkomen of aan te pakken. De hogere voorziening wordt afgewezen.

HvJ – ARREST – 31 maart 2022 – zaak C-195/21 – Smetna palata na Republika Bulgaria – Bulgarije – ECLI:EU:C:2022:239 – geen conclusie – arrest

Overheidsopdracht - Toepasselijkheid op een zuiver interne situatie – Bescherming financiële belangen EU

Samenvatting onder: Aanbesteding en overheidsopdrachten

Brexit

GERECHT EU – ARREST – 16 maart 2022 – zaak T-281/21 – Nowhere / EUIPO - Ye – ECLI:EU:T:2022:139 – arrest

Uniemerk – Oppositieprocedure – Aanvraag voor Uniebeeldmerk APE TEES – Common-law vordering - Brexit

Samenvatting onder: IE

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Bulgarije – 20 december 2021 (ECER 4.3.2022) – C-30/22 – Direktor na Teritorialno podelenie na Natsionalnia osiguriteln institut-Veliko Tarnovo

Werkloosheidsuitkering – Werknemer in het VK - Tijdvakken verzekering

Samenvatting onder: Arbeid en sociale zekerheid

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Spanje – 3 december 2021 (ECER 8.3.2022) – C-821/21 – Club La Costa e.a.

IPR – Brexit - Consumentenovereenkomst – Begrip ‘wederpartij bij de overeenkomst’

Samenvatting onder: IPR

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

Lambert v MIB. On foreign applicable law, and how the motor insurance Directives engage with Rome II for accidents abroad, litigated in England. (GAVL)

REGELGEVING

Voorstel voor een verordening tot vaststelling van regels voor de uitoefening van de rechten van de Unie bij de uitvoering en handhaving van het Akkoord inzake de terugtrekking van het VK en

Noord-Ierland uit de EU en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en van de Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de EU en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het VK anderzijds, 11 maart 2022 ([COM\(2022\) 89 final](#))

Wiki

- [Wiki Brexit](#)
- [Wiki Schema gevolgen Brexit voor civiele procedures - IPR](#)

Civiel

HvJ – CONCLUSIE A-G COLLINS – 31 maart 2022 – zaak C-18/21 – Uniqa Versicherungen – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2022:245 – [conclusie](#)

Europese betalingsbevelprocedure – Stuiting verjaring - COVID-19

Samenvatting onder: [COVID-19](#)

Consumenten

HvJ – ARREST – 31 maart 2022 – zaak C-96/21 – CTS Eventim – Duitsland – ECLI:EU:C:2022:238 – [persbericht](#) – geen conclusie – [arrest](#)

Herroepingsrecht – Uitzondering - Online aankoop tickets evenement - Tussenpersoon

Richtlijn 2011/83/EU. Dit verzoek is ingediend in het kader van een geding tussen D.M. en een verstrekker van ticketverkoopdiensten, over het bestaan van een recht op herroeping van een overeenkomst voor de aankoop van toegangsbewijzen voor een concert.

Het Hof bepaalt de gevallen waarin er geen herroepingsrecht bestaat. Net zoals bij rechtstreekse aankoop bij de organisator van dergelijke evenementen, bestaat er bij aankoop bij een tussenpersoon geen herroepingsrecht indien het economische risico verbonden aan de uitoefening van dat recht op de organisator zou vallen.

Hof: Artikel 16, onder l), van richtlijn 2011/83/EU moet aldus worden uitgelegd dat de in deze bepaling bedoelde uitzondering op het herroepingsrecht kan worden tegengeworpen aan een consument die met een tussenpersoon die in zijn eigen naam maar voor rekening van de organisator van een vrijetijdsactiviteit optreedt, een overeenkomst op afstand inzake de verwerving van een recht op toegang tot deze activiteit heeft gesloten, op voorwaarde dat, ten eerste, de beëindiging van de verplichting tot uitvoering van deze overeenkomst jegens de consument, door herroeping overeenkomstig artikel 12, onder a), van deze richtlijn, de organisator van de betrokken activiteit zou blootstellen aan het risico dat verbonden is aan de reservering van de aldus vrijgekomen capaciteit, en, ten tweede, de vrijetijdsactiviteit waartoe dat recht toegang verleent, moet plaatsvinden op een bepaalde datum of in een bepaalde periode.

HvJ – ARREST – 31 maart 2022 – zaak C-472/20 – Lombard Lizing – Hongarije – ECLI:EU:C:2022:242 – [persbericht](#) – geen conclusie – [arrest](#)

Onerlijke bedingen – Leningsovereenkomst in vreemde valuta - Wisselkoersrisico

Richtlijn 93/13/EEG. De zaak gaat over de rechtsgevolgen van een contractueel beding dat het wisselkoersrisico in het kader van een in vreemde valuta uitgedrukte leningsovereenkomst die in nationale valuta moet worden terugbetaald, bij de consument legt.

Het Hof oordeelt dat een niet-bindend advies van een hoogste rechterlijke instantie, waarin aan de lagere rechtbanken wordt aangegeven welke aanpak moet worden gevolgd om een

consumentenovereenkomst geldig te verklaren wanneer die overeenkomst niet kan blijven bestaan als gevolg van het oneerlijke karakter van een beding met betrekking tot de het hoofdonderwerp van die overeenkomst, niet voldoende is om te waarborgen dat de personen die door dat beding worden benadeeld, volledig worden beschermd. Indien de overeenkomst ongeldig is en het niet mogelijk is de situatie van vóór de sluiting ervan te herstellen, moet de nationale rechter het contractuele evenwicht tussen de partijen herstellen zonder echter verder te gaan dan strikt noodzakelijk is.

Hof: Richtlijn 93/13/EEG moet aldus worden uitgelegd dat de nuttige werking van de bepalingen van deze richtlijn, bij gebreke van een nationale regeling van aanvullend recht die een dergelijke situatie regelt, niet uitsluitend kan worden gewaarborgd door een niet-bindend advies van de hoogste rechterlijke instantie van de betrokken lidstaat waarin aan de lagere rechterlijke instanties wordt meegedeeld welke benadering moet worden gevolgd om vast te stellen dat een overeenkomst geldig is of gevolgen tussen de partijen heeft gesorteerd, wanneer deze overeenkomst niet kan voortbestaan wegens het oneerlijke karakter van een beding dat betrekking heeft op het eigenlijke voorwerp ervan.

Richtlijn 93/13 staat er niet aan in de weg dat de bevoegde nationale rechter beslist om de partijen bij een leningsovereenkomst te herstellen in de positie waarin zij zich zouden hebben bevonden indien die overeenkomst niet was gesloten, op grond dat een beding in die overeenkomst dat betrekking heeft op het eigenlijke voorwerp ervan, krachtens die richtlijn oneerlijk moet worden verklaard, met dien verstande dat deze rechter, indien dat herstel niet mogelijk is, zich ervan dient te vergewissen dat de consument uiteindelijk in de positie verkeert waarin hij zich zou hebben bevonden indien het als oneerlijk aangemerkte beding nooit had bestaan.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 27 december 2021 (ECER 25.3.2022) – [C-97/22](#) – DC

Bouwovereenkomst – Herroeping – Schadeloosstelling handelaar indien consument door prestatie is verrijkt

Richtlijn 2011/83/EU. Verzoekster vordert van verweerder, op basis van gecedeerde rechten, het stellen van een garantie die de opdrachtgever beschermt tegen verliezen als de aannemer zijn contractuele verplichtingen niet nakomt, overeenkomstig het Duitse burgerlijk wetboek.

In het geval dat de klant zijn wilsverklaring tot het sluiten van een bouwovereenkomst buiten verkoopruimten pas herroept nadat de handelaar zijn prestatie reeds (volledig) heeft geleverd, is op grond van artikel 14, lid 5, van richtlijn 2011/83/EU elk recht van de handelaar op schadeloosstelling of vergoeding ook uitgesloten wanneer weliswaar niet is voldaan aan de voorwaarden voor een recht op schadeloosstelling volgens de bepalingen die de rechtsgevolgen van de herroeping regelen, maar het vermogen van de klant door de bouwprestaties van de handelaar is toegenomen, dat wil zeggen dat hij is verrijkt?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 14 december 2021 (ECER 3.3.2022) – [C-35/22](#) – CAJASUR Banco

Oneerlijke bedingen - Consumentenhypothekovereenkomst – Algemene voorwaarden

Richtlijn 93/13/EEG. De onderhavige procedure strekt tot nietigverklaring wegens oneerlijkheid van een beding dat is opgenomen in de akte van lening met hypotheekgarantie die de partijen verbindt.

De vraag is o.a. of het in strijd is met het recht op een doeltreffende voorziening om van de consument te vereisen dat hij, opdat de nietigverklaring wegens oneerlijkheid van een bepaalde algemene voorwaarde van de overeenkomst resulteert in volledige vergoeding van de schade die uit die nietigheid voortvloeit, voorafgaand aan de gerechtelijke procedure een buitengerechtelijke vordering aanhangig heeft gemaakt.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Spanje – 3 december 2021 (ECER 8.3.2022) – C-821/21 – Club La Costa e.a.

IPR – Brexit - Consumentenovereenkomst – Begrip ‘wederpartij bij de overeenkomst’

Samenvatting onder: IPR

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 7 januari 2022 (ECER 9.3.2022) – C-27/22 – Volkswagen Group Italia et Volkswagen Aktiengesellschaft

Ooneerlijke handelspraktijken – Mededinging – Bestuursrechtelijke sancties

Richtlijn 2005/29/EG. Verzoekers hebben hoger beroep ingesteld tegen een uitspraak van de bestuursrechter in eerste aanleg, tot verwerping van het beroep tegen een besluit van de Italiaanse mededingingsautoriteit, waarbij aan verzoekers een hoofdelijke geldboete is opgelegd omdat was vastgesteld dat deze vennootschappen een oneerlijke handelspraktijk in de zin van het wetboek consumentenrecht tot stand hadden gebracht.

Vraag is onder andere of sancties op het gebied van oneerlijke handelspraktijken die zijn opgelegd op grond van een nationale regeling waarbij richtlijn 2005/29/EG in nationaal recht is omgezet, kunnen worden aangemerkt als administratieve sancties van strafrechtelijke aard?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Frankrijk – 16 december 2021 (ECER 14.3.2022) – C-50/22 – SOGEFINANCEMENT

Kredietovereenkomst – Ambtshalve nietigheid overeenkomst - Consument

Richtlijn 2008/48/EG. In 2011 heeft verzoekster (Sogefinancement) aan verweerders een persoonlijke lening verstrekt die diende te worden afbetaald in maandelijkse aflossingen tegen een vaste jaarlijkse debetrentevoet. In 2015 zijn partijen het eens geworden over een schuldherschikking met maandelijkse aflossingstermijnen. Verzoekster heeft bij de rechter in eerste aanleg een vordering ingesteld strekkende tot veroordeling van verweerders tot betaling van het uitstaande saldo. De rechter heeft ambtshalve vastgesteld dat de overeenkomst nietig diende te worden verklaard. Verzoekster is tegen dit vonnis in hoger beroep gegaan.

De vraag is o.a. welke voorwaarden noodzakelijk zijn voor het evenwicht tussen het doeltreffendheidsbeginsel, het lijdelijkheidsbeginsel en het rechtszekerheidsbeginsel, ingeval de rechter een kredietovereenkomst ambtshalve nietig verklaart zonder dat de consument zich daarover heeft uitgesproken.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Polen – 19 november 2021 (ECER 22.3.2022) – C-28/22 – Getin Noble Bank

Ooneerlijke bedingen – Hypothecaire lening – Nietigheid overeenkomst – Verjaring restitutievordering - Wisselkoersen

Richtlijn 93/13/EEG. Beëindiging van een hypothecaire leningsovereenkomst van verzoekers (kredietnemers) met een bank. Bij vonnis is vastgesteld dat de leningsovereenkomst nietig was, omdat zij na schrapping van de oneerlijke bedingen niet kon voortbestaan. De toepassing van eenzijdig door de bank vastgestelde wisselkoersen voor de afwikkeling van de overeenkomst en van verschillende aan- en verkoopkoersen voor de desbetreffende afwikkelingen, zijn als oneerlijke bedingen aangemerkt. Partijen zijn het oneens over de verjaring van de vordering van de bank tot restitutie van het bedrag dat door verzoekers als hoofdsom van de lening is aangewend.

De vragen gaan onder andere over of de bepalingen van richtlijn 93/13 gevolgen hebben voor de uitlegging van het nationale recht inzake de verjaring van vorderingen, in hoofdzaak restitutievorderingen die ontstaan als gevolg van de nietigheid van een leningsovereenkomst.

NOOT – bij Hoge Raad, 12 november 2021, [ECLI:NL:HR:2021:1677](#)

R.H.G. van Schaik, De Hoge Raad over ambtshalve toetsing en sancties bij informatieplichten uit de Richtlijn consumentenrechten ([Internetrecht 2022/1](#))

COVID-19

EHRM – ARREST – 15 maart 2022 – Communauté genevoise d'action syndicale t. Zwitserland – [persbericht](#) – [arrest](#) - [21881/20](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0315JUD002188120](#)

Algemene anti-COVID-maatregelen die openbare evenementen voor een lange periode verbieden in strijd met het Verdrag

Artikel 11 EVRM. De zaak betreft een klacht van de vereniging CGAS over het ontnemen van het recht om publieke evenementen te organiseren naar aanleiding van de overheidsmaatregelen tegen het coronavirus.

Het hof overweegt dat de aard en zwaarte van de maatregelen niet evenredig zijn aan de daarmee nagestreefde doelen. Het hof heeft in dat oordeel het belang van de vrijheid van vergadering in een democratische samenleving betrokken, waarbij in het bijzonder is gelet op de onderwerpen en de waarden die door de vereniging ingevolge de grondwet worden gepromoot. Het hof heeft daarbij ook gelet op de dreiging van COVID-19 voor de samenleving en de publieke gezondheid en op het algemene karakter en de aanzienlijke duur van het verbod op openbare evenementen die vallen binnen het werkteerterrein van de vereniging.

Het hof oordeelt (met een meerderheid van stemmen) dat sprake is van een schending van artikel 11 EVRM; de beperking op het recht van vrijheid van vergadering is niet noodzakelijk in een democratische samenleving.

 Covid : Atteinte à la liberté de manifester, en Suisse ([libertés chéries](#))

EHRM – ARREST – 1 maart 2022 - Fenech t. Malta - [persbericht](#) – [arrest](#) – [19090/20](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0301JUD001909020](#)

Detentieomstandigheden – COVID-19

Samenvatting onder: [Detentie](#)

HvJ – CONCLUSIE A-G COLLINS – 31 maart 2022 – zaak C-18/21 – Uniqa Versicherungen – Oostenrijk – [ECLI:EU:C:2022:245](#) – [conclusie](#)

Europese betalingsbevelprocedure – Stuiting verjaring - COVID-19

Verordening (EG) nr. 1896/2006. Artikel 16, lid 2, van de verordening bepaalt dat het verweerschrift tegen het Europees betalingsbevel wordt toegezonden binnen 30 dagen nadat het betalingsbevel is betekend of ter kennis is gebracht, bij gebreke waarvan dat bevel uitvoerbaar wordt tegen de verweerder. Een verweerder die niet binnen die termijn van 30 dagen een verweerschrift indient, kan op grond van artikel 20 van de verordening in een aantal uitzonderingsgevallen om heroverweging van het bevel verzoeken. Volgens artikel 26 van de verordening worden niet uitdrukkelijk in die verordening geregelde procedurekwesties beheerst door het nationale recht.

Op het hoogtepunt van de COVID-19-pandemie, in het eerste trimester van 2020, heeft Oostenrijk een regeling vastgesteld die alle procestermijnen van procedures in burgerlijke zaken van 21 maart 2020 tot en met 30 april 2020 heeft gestuit. Met dit verzoek om een prejudiciële

beslissing wil de verwijzende rechter vernemen of de artikelen 20 en 26 van verordening nr. 1896/2006 zich tegen een dergelijke nationale regeling verzetten.

A-G geeft het Hof in overweging: De artikelen 16, 20 en 26 van verordening (EG) nr. 1896/2006 verzetten zich er niet tegen dat in de omstandigheden van de COVID-19-pandemie een nationale maatregel is vastgesteld die de in artikel 16, lid 2, van deze verordening gestelde termijn van 30 dagen voor het aantekenen van verweer tegen een Europees betalingsbevel heeft gestuit.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Spanje – 11 januari 2022 (ECER 24.3.2022) – [C-83/22 – Tuk Tuk Travel](#)

Pakketreis – Annulering – Covid-19-pandemie

Richtlijn (EU) 2015/2302. Aanbeveling (EU) 2020/648. Besluit van de reiziger (verzoeker) om een eerder geboekte pakketreis in februari 2020 te annuleren uit vrees voor verspreiding van COVID-19 in Azië. In het geschil is de terugbetaling van alle voor de reis gedane betalingen aan de orde.

Vraag is o.a. of artikel 169, lid 1 en lid 2, onder a), en artikel 114, lid 3, VWEU zich verzetten tegen artikel 5 van richtlijn 2015/2302 betreffende pakketreizen en gekoppelde reisarrangementen, aangezien dit artikel onder de aan de reiziger verplicht te verstrekken precontractuele informatie niet het recht omvat dat hij aan artikel 12 van die richtlijn ontleent om de overeenkomst vóór de aanvang ervan op te zeggen en het betaalde bedrag volledig terug te krijgen wanneer er sprake is van onvermijdbare en buitengewone omstandigheden.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Oostenrijk – 4 januari 2022 (ECER 10.3.2022) – [C-49/22 – Austrian Airlines](#)

Compensatie luchtreizigers – Annulering vlucht vanwege Covid-19-pandemie – Repatriërvlucht – Extra kosten

Samenvatting onder: [Luchtvaart](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Hongarije – 1 februari 2022 (ECER 28.3.2022) – [C-106/22 – Xella Magyarorszá](#)

Buitenlandse directe investeringen – Grondstoffen – Strategische ondernemingen

Verordening (EU) 2019/452. Artikel 65, lid 1 onder b) VWEU. Mededeling van de Commissie: Richtsnoeren voor de lidstaten betreffende buitenlandse directe investeringen en vrij verkeer van kapitaal uit derde landen en de bescherming van de strategische activa van Europa. Vordering tot vernietiging van het ministeriële besluit tot vaststelling van een verbod op het verwerven van deelnemingen in strategische ondernemingen door buitenlandse investeerders.

De vraag is o.a. of op grond van artikel 65, lid 1, onder b), VWEU, mede gelet op de overwegingen 4 en 6 van verordening 2019/452, een nationale regeling zoals de regeling die voortvloeit uit de wet van 2020 betreffende overgangsbepalingen met betrekking tot het einde aan de noodtoestand en de door de pandemie veroorzaakte crisis, kan worden vastgesteld.

OVERIG

- Europese Commissie mag gaan onderhandelen over een Internationaal Pandemieverdrag ([ECER](#))
- Europese Commissie stelt nieuwe regels vast die minderjarigen vrijstellen van acceptatieperiode van vaccinatiecificaten van 270 dagen ([ECER](#))

WIKI

[Coronavirus – Europees recht](#)

EHRM - factsheet

[COVID-19 health crisis](#) (maart 2022) ^{new}

Detentie, politiebehandeling en politieonderzoek

EHRM – ARREST – 1 maart 2022 - Fenech t. Malta - [persbericht](#) – [arrest](#) – [19090/20](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0301JUD001909020](#)

Detentieomstandigheden – COVID-19

Artikel 3 EVRM. Nadat klager, tijdens zijn voorarrest, naar een nieuwe gevangenis werd overgeplaatst, werd hij 35 dagen lang in een eenpersoons cel geplaatst, met beperkt contact. Vervolgens werd hij overgeplaatst naar een slaapzaal voor meerdere personen.

Klager stelt dat artikel 3 EVRM is geschonden, omdat de omstandigheden van zijn detentie slecht waren en de staat onvoldoende maatregelen had getroffen om hem te beschermen tegen een besmetting van Covid-19, met name nu klager een kwetsbare gezondheid had.

Het EHRM overweegt met betrekking tot de geïsoleerde opsluiting dat het ontzeggen van contact met anderen in verband met redenen van veiligheid, disciplinaire straffen of bescherming op zichzelf geen onmenselijke of vernederende behandeling opleveren. De redenen voor en omstandigheden, duur en striktheid van de maatregel en de gevolgen daarvan voor de gedetineerde zijn voor de beoordeling van belang. Klager werd vanwege medische redenen geïsoleerd, zijn isolatie duurde niet meer dan 35 dagen en hij heeft daardoor geen nadelige psychologische of fysieke gevolgen ondervonden. Verder hebben de maatregelen geen volledige zintuiglijke isolatie veroorzaakt. Artikel 3 EVRM is daarom niet geschonden.

Het EHRM overweegt dat klager in de slaapzaal voldoende persoonlijke ruimte had. Ook zijn overige klachten over de slaapzaal acht het EHRM ongefundeerd, dus zijn leefomstandigheden in detentie leveren geen onmenselijke of vernederende omstandigheden op. Dat klager niet naar de sportzaal mocht, zijn familie niet mocht ontmoeten, niet naar de kerk mocht en geen andere activiteiten mocht ondernemen, was vanwege een zeer specifieke omstandigheid, namelijk een noodtoestand in de volksgezondheid. Die maatregelen golden bovendien voor de hele maatschappij, niet alleen voor de verdachte. Gezien de uitzonderlijke en onvoorzienbare context van de Covid-19 pandemie leverden de maatregelen, die proportioneel en qua duur beperkt waren, niet meer leed op dan onvermijdelijk is tijdens een pandemie in detentie. Ook op dit punt is artikel 3 EVRM dus niet geschonden.

Tot slot hebben de autoriteiten volgens het EHRM voldoende maatregelen getroffen en zijn ze voldoende oplettend geweest op de veranderende situatie. Volgens het EHRM moeten er voorzieningen zijn om de meest kwetsbare gedetineerden te scheiden van andere gedetineerden. Klager heeft echter niet aangetoond dat hij tot de categorie van meest kwetsbare gedetineerden behoorde. Het enkele feit dat hij een slaapzaal deelde met anderen en dezelfde medische, sanitaire, voedsel- en andere voorzieningen had als andere gedetineerden die niet met Covid-19 waren geïnfecteerd, levert op zichzelf dus nog geen schending van artikel 3 EVRM op.

EHRM – ARREST – 29 maart 2022 - Nuh Uzun e.a. t. Turkije – [persbericht](#) – [arrest](#) - [49341/18](#) e.a. - [ECLI:CE:ECHR:2022:0329JUD004934118](#)

Uploaden van correspondentie van gedetineerden naar gerechtelijke IT-server is in strijd met artikel 8 EVRM

Samenvatting onder: [Privacy en persoonsgegevens](#)

EHRM – ARREST - 31 maart 2022 – Mayrapetyan t. Armenië – [persbericht](#) – [arrest](#) – [43/19](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0308DEC000004319](#)

Klachten van Armeense zakenman Samvel Mayrapetyan over verslechtering van zijn gezondheid in detentie afgewezen.

Artikel 2 EVRM. Artikel 3 EVRM. Klager Samvel Mayrapetyan is een Armeens staatsburger en een bekende zakenman. In 2018 werd hij na beschuldigingen van corruptie in hechtenis geplaatst. Hij had op dat moment al verschillende gezondheidsproblemen. Hij klaagt met een beroep op de artikelen 2 en 3 van het EVRM over de verslechtering van zijn gezondheidstoestand en de weigering van de autoriteiten om hem naar het buitenland te laten reizen voor dringende medische behandeling. Ook klaagt hij over de gezondheidszorg en voeding tijdens zijn detentie. In januari 2019 mocht klager naar Duitsland reizen voor een medische behandeling onder persoonlijke borg. Die borgstelling werd een jaar later, nadat klager was behandeld, opgezegd omdat hij in strijd met de voorwaarden niet was verschenen. In maart 2021 was klager nog niet terug in Armenië.

Het Hof is van oordeel dat met betrekking tot artikel 2 EVRM niets erop wijst dat de klager tijdens zijn detentie aan een levensbedreigende aandoening leed. Verder had hij regelmatig medische controles en werd hij uiteindelijk op borgtocht vrijgelaten toen zijn gezondheid sterk was verslechterd. Er is geen sprake van schending van artikel 2 EVRM. Het verzoek wordt niet-ontvankelijk verklaard.

Ten aanzien van artikel 3 EVRM merkt het Hof op dat klager vrije toegang heeft gehad tot artsen van zijn keuze. Hoewel zijn toestand verslechterde was dit niet het gevolg van nalatigheid van de nationale autoriteiten. Met betrekking tot het dieet van klager was er geen specifiek voedsel voorgeschreven en kreeg hij op verzoek al snel een voedselwarmer in zijn cel. Het Hof is van oordeel dat de klacht kennelijk ongegrond is en wijst deze af.

EHRM – ARREST – 31 maart 2022 - N.B. t. Frankrijk – [persbericht](#) - [arrest](#) - [49775/20](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0331JUD004977520](#)

Extra beveiligde afdeling

Artikel 8 EVRM. Klager, Slowaaks onderdaan, klaagt over zijn langdurige verblijf op de extra beveiligde afdeling in drie verschillende gevangenissen. Het hof overweegt dat in dit geval sprake is van schending van artikel 8 EVRM omdat klager geheel werd buitengesloten van het besluitvormingsproces om hem op de extra beveiligde afdeling te plaatsen en het nationale rechtssysteem daarmee onvoldoende juridische waarborgen voor klager heeft geboden.

EHRM - factsheets en guides

- [!\[\]\(564903337f30b845a5f6979939a95fe6_img.jpg\) Hunger strikes in detention \(juni 2021\)](#)
- [!\[\]\(6799d2cf9a6546bbe2fea4f3991acfa2_img.jpg\) Migrants in detention \(juni 2021\)](#)
- [!\[\]\(de7c1d2bea2115f02a9062a37836c733_img.jpg\) Prisoners' right to vote \(februari 2022\)](#)
- [!\[\]\(9a280f33c8437d678f52e9a3e3cb51f7_img.jpg\) Prisoners' health-related rights \(februari 2022\)](#)
- [!\[\]\(c0e8bdcd7d546e1e314fd026183ba127_img.jpg\) Detention and mental health \(januari 2022\)](#)
- [!\[\]\(05248885c2b0c473b2ba23c2a4a871b7_img.jpg\) Detention conditions and treatment of prisoners \(december 2021\)](#)
- [!\[\]\(bcf04e9ded69439db053d42fc8bc3811_img.jpg\) Use of force in the policing of demonstrations \(november 2021\)](#)
- [!\[\]\(6de99f90ee5fcbfccf2da29137007fac_img.jpg\) Guide on the case-law of the ECHR on Prisoners' rights \(december 2021\)](#)

Diensten, openbare dienstverplichting, elektronische communicatiediensten

HvJ – CONCLUSIE A-G EMILIOU – 8 maart 2022 – zaak C-391/20 – Boriss Cilevičs e.a. – Letland – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2022:166 – [conclusie](#)

Nationale regeling op grond waarvan hogeronderwijsinstellingen verplicht zijn de officiële nationale taal te bevorderen en te ontwikkelen

Artikel 56 VWEU. Artikel 49 VWEU. Artikel 4, lid 2, VEU. Artikel 13 Handvest EU. Nationale maatregelen ter bevordering en bescherming van het gebruik van een nationale taal kunnen in de praktijk belemmeringen opwerpen voor de uitoefening door particulieren en ondernemingen van hun vrije verkeer. Dit betekent volgens de A-G dat een juist evenwicht tussen deze twee doelstellingen moet worden gevonden, zodat zij beide effectief kunnen worden nagestreefd. De verwijzende rechter wil van het Hof vernemen of een nationale regeling die hogeronderwijsinstellingen behoudens enkele uitzonderingen verplicht om uitsluitend onderwijs in de officiële nationale taal aan te bieden, verenigbaar is met het Unierecht.

A-G geeft het Hof in overweging: Een nationale regeling die, met het oog op de ontwikkeling en de bevordering van de officiële landstaal, hogeronderwijsinstellingen die hoofdzakelijk uit particuliere middelen worden gefinancierd, behoudens enkele uitzonderingen verplicht om uitsluitend onderwijs in die taal aan te bieden, is verenigbaar met het Unierecht, mits zij geschikt en noodzakelijk is om het aangevoerde doel te verwezenlijken en een billijk evenwicht tussen de betrokken belangen tot stand brengt.

HvJ – CONCLUSIE A-G CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA – 10 maart 2022 – zaak C-614/20 – Lux Express Estonia – Estland – ECLI:EU:C:2022:180 – [conclusie](#)

Openbaar personenvervoer per spoor – Openbare dienstverplichting - Verplichting tot gratis vervoer van bepaalde categorieën passagiers - Compensatie

Samenvatting onder: [Vervoer](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 27 januari 2022 (ECER 21.3.2022) – [C-70/22 – Viagogo](#)

Elektronische handel - Hostingprovider – Advertentiediensten - Vrij verkeer - Mededinging

Richtlijn 2000/31/EG. Artikelen 56, 102 en 106 VWEU. Artikel 16 Handvest EU. Aan verzoeker is een bestuurlijke geldboete opgelegd wegens het te koop aanbieden op de website Viagogo.it van toegangsbewijzen voor evenementen tegen een hogere prijs dan de nominale prijs op de geautoriseerde primaire markt.

Vraag is onder andere of richtlijn 2000/31/EG gelezen in samenhang met artikel 56 VWEU, in de weg staat aan de toepassing van een regeling van een lidstaat inzake de verkoop van tickets voor evenementen op de secundaire markt, op grond waarvan een exploitant van een hostingplatform die in de EU actief is, zoals in casu de verzoekende partij, aan derde gebruikers geen advertentiediensten mag verstrekken voor de verkoop van tickets voor evenementen op de secundaire markt, aangezien deze activiteit is voorbehouden aan verkopers, organisatoren van evenementen of andere entiteiten die van een overheid een vergunning hebben verkregen voor de afgifte van tickets met gecertificeerde systemen op de primaire markt?

Verzet daarnaast artikel 102 VWEU juncto artikel 106 VWEU zich tegen de toepassing van een regeling van een lidstaat inzake de verkoop van tickets voor evenementen volgens welke alle diensten met betrekking tot de secundaire markt voor tickets (en met name de bemiddeling) worden voorbehouden aan verkopers die een vergunning hebben voor de afgifte van tickets met gecertificeerde systemen op de primaire markt in het bijzonder wanneer dit voorbehoud tot gevolg

heeft dat een dominante marktdeelnemer op de primaire markt voor de distributie van tickets zijn machtspositie met betrekking tot bemiddelingsdiensten naar de secundaire markt kan uitbreiden?

Tot slot nog een vraag over het begrip „passieve hosting provider”.

Digitale markt en social media

EHRM – ARREST – 24 maart 2022 - Wikimedia Foundation, Inc. t. Turkije – persbericht – arrest - [25479/19](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0301DEC002547919](#)

Samenvatting onder: [Vrijheid van meningsuiting](#)

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

The Paradox of Efficiency: Frictions Between Law and Algorithms ([Verfassungsblog](#))

CONSULTATIE

Wet inzake cyberweerbaarheid – nieuwe cyberbeveiligingsregels voor digitale producten en ondersteunende diensten, Feedback- en raadplegingsperiode 16 Maart 2022 - 25 Mei 2022 ([EC](#))

BNC fiche

Fiche: Mededeling Europese Verklaring Digitale Rechten en Beginselen voor het Digitale Decennium ([Kamerstuk 22112, nr. 3347](#))

LITERATUUR

- L.A.G.M. van der Geld, Socials niet langer als een online kroeg: het nú tijd voor online kamers bij de rechtspraak, in: [AA 2022/0185](#)
- P.T.J. Wolters, De vlucht naar voren in de Digital Services Act, in: [AA 2022/0191](#)
- N.M. Brouwes, Het verzekeren van digitale risico's: de cyberverzekering, in: [AA 2022/0239](#)
- S.J. van Gompel e.a., Web harvesting: auteursrechtelijke implicaties en oplossingsrichtingen, in: [ATR 2022/3](#)

OVERIG

- Antwoord op vragen over de Europese digitale identiteit | EIDAS ([Ellen Timmer](#))
- Dit kun je gaan merken van de nieuwe Europese regels voor big tech ([nu.nl](#))
- The Council of Europe as an AI Standard Setter ([Verfassungsblog](#))
- Artikel: Productveiligheid en aansprakelijkheid voor AI. ([BS-08-03-2022](#))

Discriminatie

EHRM – ARREST – 31 maart 2022 - Faulkner t. Ierland en McDonagh t. Ierland – persbericht – arrest - [30391/18](#) - [30416/18](#) - ECLI:CE:ECHR:2022:0308DEC003039118

Huisrecht van travellers

Artikel 6 EVRM. Artikel 8 EVRM. Klagers behoren tot de etnische ‘Traveller’-gemeenschap, wonende in Ierland. Zij wonen aan de kant van een weg. De gemeente start een procedure om klagers en de andere mensen die daar wonen van die plek te verwijderen, omdat er een nieuwe ringweg wordt gebouwd die noodzakelijk is om de verkeersproblemen van de stad op te lossen. Aanvankelijk hebben klagers geen juridische bijstand. De rechtbank geeft een bevel af op grond waarvan klagers zich van de plek moeten verwijderen. Een verzoek aan de rechtbank om het bevel op te schorten zodat ze voldoende tijd hebben om een nieuwe plek te vinden, wordt afgewezen. Klagers blijven op de plek en gaan in hoger beroep. Enkele dagen later beslist de rechter in hoger beroep dat de beslissing in eerste aanleg in stand blijft. Klagers verlaten de plek en zijn met hulp van de gemeente gehuisvest in de omgeving.

Klagers stellen dat het huisrecht als genoemd in artikel 8 EVRM is geschonden. Ook is artikel 6 EVRM gelet op de wijze van behandeling in eerste aanleg.

Het EHRM oordeelt als volgt. Het huisrecht van klagers is door het verwijderingsbevel geschonden. Het doel van de autoriteiten, namelijk het bouwen van een wegennetwerk met voordelen voor de economie en het daarbij verzekeren van een veilige bouwplaats, was legitiem. De belangrijkste vraag is of de inbreuk ‘noodzakelijk is in een democratische samenleving’, waarbij het EHRM beoordelingsruimte geeft aan de nationale rechter. Hierbij is voornamelijk van belang of de besluitvormingsprocedure eerlijk was en dat de individuele belangen voldoende zijn gewaarborgd. Daarnaast is van belang of de eerdere bewoning legaal was en of alternatieve accommodatie beschikbaar was gesteld. Ook kan de kwetsbare positie van de Traveller-gemeenschap van belang zijn. Artikel 8 EVRM houdt echter geen recht op huisvesting in of een recht om op een bepaalde plek te wonen of een recht op het oplossen van huisvestingsproblemen.

Het EHRM onderzoekt drie aspecten. Ten eerste de kritiek dat de nationale wet onvoldoende rekening houdt met de Traveller-gemeenschap. Daar is het EHRM het niet mee eens. De rechter beoordelen de zaken op grond van de wet en de daarin gekozen benadering is in lijn met de waarborgen van art. 8 EVRM.

Voor wat betreft het tweede aspect, het procesverloop, oordeelt het EHRM dat hoewel eraan kan worden getwijfeld of klagers in eerste aanleg zonder juridische bijstand voldoende konden meedoen aan het proces was het proces als geheel voldoende eerlijk. Toen de zaak in hoger beroep werd behandeld hadden klagers immers wel juridische bijstand en qua proportionaliteit zijn in hoger beroep de essentiële belangen in aanmerking genomen bij de beoordeling.

Tot slot heeft het EHRM de inbreuk zelf beoordeeld, rekening houdend met de beoordelingsruimte van de nationale rechters. Geen schending artikel 8 EVRM.

EHRM - facstsheets en guides

- [Guide on Article 14 ECHR and on article 1 of Protocol No. 12 to the Convention - prohibition of discrimination \(31 augustus 2021\)](#)

Eigendomsrecht

EHRM – ARREST – 3 maart 2022 – Shorzova t. Malta – [persbericht](#) – [arrest](#) – [51853/19](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0303JUD005185319](#)

Bevriezing van tegoeden in Malta op verzoek van de Kazachse autoriteiten. Schending van artikel 1 van protocol nr. 1 EVRM

Artikel 1 van protocol nr.1 EVRM. Artikel 6 EVRM. Klaagster is geboren in Kazachstan en was eerder getrouwd met de ex van de dochter van de toenmalige president van Kazachstan. De partner van klaagster werd gezien als een kandidaat om de president te vervangen, waarna er politieke spanningen ontstonden tussen de twee mannen. In 2008 en 2009 werd klaagster in Kazachstan aangeklaagd en veroordeeld voor meerdere ernstige misdrijven. Op verzoek van de Kazachse autoriteiten werd in 2013 een verzoek om rechtsbijstand aan de Maltese autoriteiten gestuurd. Uiteindelijk werd de activa van klaagster op Malta bevroren. In juni 2014 spande klaagster een zaak aan op grond van artikel 6 EVRM en artikel 1 van protocol nr. 1 bij het EVRM waarin zij beweerde dat haar rechten in Kazachstan niet werden gewaarborgd en dat Malta niet moest meewerken aan de verzoeken tot rechtsbijstand. De nationale rechter wees de vorderingen van klaagster ten aanzien van artikel 6 gedeeltelijk toe, maar verwierp de klacht op grond van artikel 1 protocol nr. 1. De nationale rechter van Malta overwoog dat het bevel tot bevriezing een tijdelijke maatregel was die gelet op het algemeen belang en in verhouding tot het doel rechtmatig was. Op 23 juli 2021 werd het bevel tot bevriezing door de Maltese rechter opgeheven.

Het Hof is van oordeel dat het bevel tot bevriezing een inmenging in het eigendom van klaagster is en vindt het verontrustend dat over een periode van bijna acht jaar de wettigheid van de situatie niet grondig door de nationale rechtbanken werd onderzocht. In de onderhavige zaak waren voldoende redenen aanwezig om te twifelen aan de oprechtheid van de door Kazachstan ondernomen acties en het algemene belang achter de maatregel. Klaagster is ruim 8 jaar lang beroofd van relevante procedurele waarborgen tegen een willekeurige en onevenredige inmenging van de staat. De procedures voor het uitvoeren en verlengen van het bevel tot bevriezing stonden klaagster immers niet toe zichzelf te beschermen tegen willekeur. De nationale autoriteiten hebben deze tekortkoming niet verholpen. Het Hof acht de lengte van de door klaagster aangespannen procedure, gelet op de gegeven omstandigheden, echter niet buitensporig. Er is aldus enkel sprake van een schending van artikel 1 van Protocol nr. 1 bij het EVRM.

EHRM – ARREST – 15 maart 2022 – Nikitina t. Rusland - [persbericht](#) – [arrest](#) - [8051/20](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0315JUD000805120](#)

EHRM – ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – 22 februari 2022 - Olkhovik e.a. t. Rusland – [persbericht](#) [15.3.22](#) – [beslissing](#) – [11279/17](#) - [76983/17](#) - [4597/20](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0222DEC001127917](#)

Nietigverklaring van eigendom woning zonder compensatie – Artikel 1, Eerste Protocol EVRM

Artikel 1 EP EVRM. Beide zaken hebben betrekking op de nietigverklaring van de eigendom van de klagers op de appartementen die zij hadden gekocht en de teruggave van de appartementen in gemeentelijk eigendom als niet-opgeëiste eigendommen, zonder vergoeding.

In de zaak Olkhovik e.a. overweegt het Hof dat een nieuw compenserend rechtsmiddel toegankelijk was voor de klagers, waarmee zij de mogelijkheid hadden om schadevergoeding van de staat te vorderen voor de teruggave van hun appartementen aan de gemeente. Aangezien de klagers geen gebruik hebben gemaakt van die mogelijkheid, oordeelt het Hof dat zij de nationale rechtsmiddelen niet hebben uitgeput. Hun klacht/verzoek wordt niet-ontvankelijk verklaard.

In de zaak Lidiya Nikitina oordeelt het Hof dat de nieuwe schadevergoedingsmaatregel niet toegankelijk was voor de klaagster. Haar klacht/verzoek is ontvankelijk. Het Hof overweegt dat

het bij de verkoop van het appartement aan de klagster naar alle waarschijnlijkheid gaat om fraude, valsheid in geschrifte en gebruik van vervalste documenten. Het Hof overweegt verder dat de nationale autoriteiten geen stappen hebben ondernomen om de verantwoordelijken te identificeren. Het Hof is daarom van oordeel dat de autoriteiten niet met de vereiste zorgvuldigheid hebben gehandeld. Gezien het feit dat er een autoriteit verantwoordelijk is voor zaken met betrekking tot woningen en de eigendom daarvan, is het naar het oordeel van het Hof niet aan de koper om onvoorwaardelijk het risico van teruggave van het onroerend goed op zich te nemen. De klagster kon dus legitiem en redelijk vertrouwen op de door de bevoegde autoriteiten uitgevoerde controles. Het Hof concludeert dat de klagster de gevolgen heeft moeten dragen voor handelingen die uitsluitend aan derden en de autoriteiten waren toe te rekenen, zonder daarvoor te worden gecompenseerd. Daarmee is geen sprake van een *fair balance* tussen de eisen van het algemeen belang en de noodzaak om de eigendomsrechten van de klagster te beschermen. Artikel 1 van Protocol nr. 1 (bescherming van eigendom) is geschonden.

NOOT – bij EHRM 3 februari 2022, N.M. e.a. t. Frankrijk

An Audacious Shortcut: The European Court of Human Rights' New Approach to French "Wrongful Life" Cases. ([strasbourgeoisobservers](#))

EHRM – factsheets en guides

- [Guide on Article 1 of Protocol No. 1 to the ECHR - protection of property](#) (december 2021)

Energiemarkt

HvJ – ARREST – 31 maart 2022 – zaak C-139/20 – Commissie / Polen – ECLI:EU:C:2022:240 – conclusie – arrest

Niet nakoming - Regeling voor de heffing van belasting over energieproducten en elektriciteit – Vrijstelling van accijns

Richtlijn 2003/96/EG. De Europese Commissie verzoekt het Hof vast te stellen dat Polen, door een volledige vrijstelling van accijns te verlenen voor energieproducten die worden gebruikt door energie-intensieve ondernemingen waarop de Unieregeling inzake de handel in emissierechten van toepassing is, de verplichtingen niet is nagekomen die op haar rusten krachtens artikel 17, lid 1, onder b), en lid 4, van richtlijn 2003/96/EG. De Commissie heeft in haar verzoekschrift evenwel niet aangevoerd dat de Poolse wetgeving deze voorwaarde niet vervulde.

Hof: Het beroep wordt verworpen.

- B** Beroep Europese Commissie ongegrond omdat verzoekschrift incompleet is. ([VN-Vandaag-2022/776](#))

GERECHT EU – ARREST – 16 maart 2022 – gevoegde zaken T-684/19 en T-704/19 – MEKH / ACER en FGSZ / ACER– ECLI:EU:T:2022:138 – arrest

Energie — Incrementele-capaciteitsproject – Exceptie van onwettigheid – Onbevoegdheid

Verordening (EU) 2017/459. Verordening (EG) nr. 715/2009. In 2015 is verzoeker in zaak T-704/19, de Hongaarse gastransmissiesysteembeheerder FGSZ, samen met zijn Bulgaarse, Roemeense en Oostenrijkse tegenhangers een project voor regionale samenwerking gestart met het doel de energie-onafhankelijkheid te vergroten door gebruik te gaan maken van gas uit de Zwarte Zee. Dit project, „Rohuat/BRUA” genaamd, voorzag in de verhoging van incrementele

capaciteit op twee interconnectiepunten, het ene tussen Roemenië en Hongarije en het andere tussen Hongarije en Oostenrijk. Op 9 april 2019 heeft ACER besluit nr. 05/2019 tot goedkeuring van het voorstel voor het HUAT-project vastgesteld.

MEKH en FGSZ hebben overeenkomstig artikel 19 van verordening nr. 713/2009 ieder bij de raad van beroep van ACER beroep tegen het oorspronkelijke besluit ingesteld. De raad van beroep van ACER heeft de tegen het oorspronkelijke besluit ingestelde beroepen verworpen. Het betreft een verzoek krachtens artikel 263 VWEU tot nietigverklaring van besluit nr. 05/2019 van het Agentschap van de Europese Unie voor de samenwerking tussen energieregulators (ACER) van 9 april 2019, en beslissing nr. A-004-2019 van de raad van beroep van ACER van 6 augustus 2019.

Gerecht: Het beroep is niet-ontvankelijk voor zover het is gericht tegen besluit nr. 05/2019 van het Agentschap van de Europese Unie voor de samenwerking tussen energieregulators (ACER) van 9 april 2019. Beslissing nr. A-004-2019 van de raad van beroep van ACER van 6 augustus 2019 wordt vernietigd.

LITERATUUR

P. van Asperen, De basis in het Europese energierecht voor het ESG-beleid van een onderneming, in: [Bb 2022/32](#)

REGELGEVING

- Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EU) 2017/1938 van het Europees Parlement en de Raad betreffende maatregelen tot veiligstelling van de gasleveringszekerheid en van Verordening (EG) nr. 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de voorwaarden voor de toegang tot aardgastransmissienetten, [COM/2022/135 final](#)
- Besluit van 21 februari 2022, houdende wijziging van enkele besluiten ter implementatie van de EU-richtlijn hernieuwbare energie en enkele andere wijzigingen ([Stb.2022, nr 120](#))

BNC fiche

Fiche: Richtlijn en verordening voor hernieuwbaar gas, aardgas en waterstof ('Waterstof en gas decarbonisatiepakket') ([Kamerstuk 22112, nr. 3314](#))

OVERIG

Continuïteit van de energievoorziening en betaalbare energieprijzen staan centraal in nieuwe mededeling van de Europese Commissie ([ECER](#))

Erfrecht en erfbelasting

PREDUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 2 september 2021 (ECER 6.1.22) - C-670/21 - BA

Erfbelasting – In derde land gelegen bebouwd perceel dat wordt verhuurd – Verschil met in EU lidstaat gelegen perceel

Richtlijn 88/361/EEG. Artikelen 63, 64 en 65 VWEU. De vraag is of artikel 63, lid 1, en de artikelen 64 en 65 VWEU in de weg staan aan een nationale regeling van een lidstaat over de heffing van erfbelasting die met betrekking tot de berekening van de erfbelasting bepaalt dat een tot het privévermogen behorend bebouwd perceel dat in een derde land is gelegen en voor woondoeleinden wordt verhuurd, wordt gewaardeerd tegen de volledige waarde ervan, terwijl een

perceel dat in een lidstaat van de EU is gelegen bij de berekening van de erfbelasting slechts voor 90 % van de waarde ervan in aanmerking wordt genomen.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Polen – 10 december 2021 (ECER 1.3.2022) – C-21/22 – OP

Erfopvolging – Onderdaan niet-EU-lidstaat - Rechtskeuze voor recht derde land

Verordening (EU) nr. 650/2012. Verzoekster die enkel de Oekraïense nationaliteit heeft en in Polen woont, is – samen met haar echtgenoot, met wie zij in wettelijke gemeenschap van goederen leeft – mede-eigenaar van een in Polen gelegen woning. Zij heeft in Polen een notaris verzocht om een notarieel testament op te stellen waarin wordt gekozen voor het Oekraïense recht en wordt afgeweken van de wettelijke volgorde van erfopvolging krachtens dat recht. De waarnemend notaris heeft geweigerd een notariële akte op te stellen voor wat betreft de keuze van het Oekraïense recht, omdat de keuze van het Oekraïense recht in het testament volgens hem in strijd is met de wet. Verzoekster heeft beroep ingesteld bij de verwijzende rechter en verzoekt de weigering nietig te verklaren

Vraag is onder andere of een persoon, die geen onderdaan van een lidstaat van de Europese Unie is, op basis van artikel 22 van verordening nr. 650/2012, het recht van de staat waarvan hij de nationaliteit bezit, kan kiezen als het recht dat zijn erfopvolging in het geheel beheerst?

Familielevens en familierecht

EHRM – ARREST – 1 maart 2021 - I.V.T. t. Roemenië - [persbericht](#) – [arrest](#) – [35582/15](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0301JUD003558215](#)

Privélevens minderjarige – Afweging tegen vrijheid van meningsuiting journalist – Interview zonder toestemming ouders

Artikel 8 EVRM. Kind van 11 wordt voor de school door een journalist gevraagd naar een ongeval tijdens een schoolreisje waarbij een kind om het leven is gekomen, onder andere hoe het de leerkrachten zou beschrijven die mee waren. Ouders noch leerkrachten is om toestemming gevraagd, en het interview wordt uitgezonden, dezelfde dag, zonder dat iets is gedaan om het kind onherkenbaar te maken.

Het hof brengt in herinnering dat de lidstaten verplicht zijn het privéleven van de burgers te beschermen ook hun onderlinge relaties. Dit geldt in het bijzonder als het om minderjarigen gaat.

Het interview betrof wel een onderwerp van publiek belang, maar dan nog moet het openbaren van privé-informatie binnen de grenzen van de redactionele beoordelingsruimte blijven, en gerechtvaardigd zijn. Dat geldt temeer aangezien het belang te betwijfelen valt van de opinies van een kind dat niet bij het gebeuren aanwezig was. Overigens heeft het kind ook schade ondervonden van de schending van zijn privacy, in de vorm van een vijandige houding van medeleerlingen, leerkrachten en schoolleiding.

- Case Law, Strasbourg: IVT v Romania, Broadcast of interview with child without parental consent breached Article 8 – Hugh Tomlinson QC ([Inform](#))

EHRM – ARREST – 24 maart 2022 – C.E. e.a. t. Frankrijk - [persbericht](#) – [arrest](#) - [29775/18](#) - [29693/19](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0324JUD002977518](#)

Onmogelijkheid bloedverwantschap erkend te krijgen – Recht op privé- en familielevens

Artikel 8 EVRM. Deze gevoegde zaken betreffen de onmogelijkheid naar Frans recht om bloedverwantschap erkend te krijgen tussen een kind en de voormalige levenspartner van de biologische moeder van het kind. Volgens klagers behelst dit een inbreuk op hun recht op een privé- en familielevens.

EHRM: betrokkenen hebben volgens het hof tot dusver een normaal familieleven genoten en bovendien – zo op enig moment moeilijkheden zouden zijn ontstaan – voorziet het Franse recht in een instrument om met de specifieke omstandigheden rekening te houden; van een ongeoorloofde inbreuk op het recht op een familieleven is derhalve geen sprake.

Wat het recht op een privéleven betreft overweegt het hof allereerst dat naar Frans recht diverse instrumenten bestaan die voorzien in (een zekere) erkenning van een ouder-kindrelatie. In de ene zaak was bovendien nog een tweede mogelijkheid beschikbaar, terwijl in de andere zaak – als gevolg van het bereiken van meerderjarigheid – adoptie mogelijk is geworden, zonder dat de andere ouder daarmee (automatisch) de ouderlijke macht verliest. Het hof komt tot de conclusie dat, gelet op de ruime beoordelingsvrijheid, in onderhavige zaken de betrokken belangen op billijke wijze zijn afgewogen. Geen schending van artikel 8 EVRM.

- 🇪🇺 Refusal to recognise a legal relationship between a child and the biological mother ex-partner: no violation of article 8 ECHR ([ECHRSO](#))

[EHRM – ARREST – 24 maart 2022 - A.M. t. Noorwegen - persbericht – arrest – 30254/18 - ECLI:CE:ECHR:2022:0324JUD003025418](#)

Draagmoeder – Omgangsrecht

Artikel 8 EVRM. Ouderschapsactie en/of omgangsrecht afgewezen, met betrekking tot kind dat in de Verenigde Staten door een draagmoeder ter wereld is gebracht.

Het EHRM herhaalt dat draagmoederschap gevoelige ethische vragen opwerpt, waarover in de lidstaten geen consensus bestaat. De nationale instanties hebben daarom een bepaalde beoordelingsruimte. In deze zaak zijn zij daarbinnen gebleven. Het is heel wrang voor klaagster dat de vader de relatie tussen haar en het kind verder heeft verhinderd nadat zij aanvankelijk wel bij het draagmoedercontract betrokken was geweest. Het hof kan dit echter moeilijk de instanties verwijten. De zaak vereiste een belangenafweging die ook door de nationale rechter uiterst zorgvuldig is uitgevoerd. Geen schending van artikel 8 EVRM, noch schending van artikel 14 EVRM.

[PREJUDICIËLE VERWIJZING – Oostenrijk – 4 januari 2022 \(ECER 23.3.2022\) – C-87/22 – TT](#)

Voogdij minderjarige kinderen – Bevoegdheid rechter – Ouderlijk gezag

Verordening (EG) nr. 2201/2003. Geschil tussen twee ouders over het gezag over hun twee kinderen. Daarin komt ook aan de orde of de rechter in Oostenrijk internationaal bevoegd is omdat de kinderen steeds hun gewone verblijfplaats in Slowakije hebben gehad.

De vraag is onder andere of in gevallen waarin een lidstaat die op grond van artikel 15, lid 1, onder b), van verordening 2201/2003 wordt verzocht zich bevoegd te verklaren, tegelijkertijd de staat is waar het kind na een ongeoorloofde ontvoering inmiddels zijn gewone verblijfplaats heeft gevestigd, de bevoegdheid naar die lidstaat kan overgaan.

[RECHTSPRAAK NL – Hoge Raad – 25 maart 2022 - ECLI:NL:HR:2022:440](#)

IPR - Verzoek tot beëindiging van ouderlijk gezag over minderjarige - Begrip gewone verblijfplaats (art. 8 lid 1 Verordening Brussel II-bis)

Samenvatting onder: [IPR](#)

[NOOT – bij EHRM 16 november 2021, S.H. t. Polen](#)

Surrogacy as citizenship deprivation in S.H. v. Poland. ([strasbourgobservers](#))

EHRM - factsheets en case-law guide

- [Children's rights](#) (maart 2022) ^{new}
- [Gestational surrogacy](#) (maart 2022) ^{new}
- [International child abductions](#) (november 2021)
- [Parental rights](#) (maart 2022) ^{new}
- [Protection of minors](#) (maart 2022) ^{new}
- [Reproductive rights](#) (maart 2022) ^{new}
- [Guide on Article 8 ECHR - right to respect for private and family life, home and correspondence](#) (augustus 2021)
- [Guide on Article 12 ECHR - right to marry](#) (augustus 2021)

Financiële markt en diensten, EMU, Bankenunie

EHRM – ARREST – 15 maart 2022 - Bjarki H. Diego t. IJsland – [persbericht](#) – [arrest](#) – [30965/17](#) - ECLI:CE:ECHR:2022:0315JUD003096517

Samenvatting onder: [Procesrecht en recht op eerlijk proces - strafrecht](#)

HvJ – ARREST – 15 maart 2022 – zaak C-302/20 – [Autorité des marchés financiers](#) – [Frankrijk](#) – **Grote Kamer – ECLI:EU:C:2022:190 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)**

Marktmissbruik – Voorwetenschap - Persvrijheid

Richtlijn 2003/6/EG. Richtlijn 2003/124/EG. Verordening (EU) nr. 596/2014. Spanje, Zweden en Noorwegen hebben in deze zaak schriftelijke opmerkingen ingediend. In deze zaak verdedigt een financieel journalist zich tegen een sanctie die hem is opgelegd omdat hij voorwetenschap zou hebben meegedeeld. Hij voert aan dat zijn persvrijheid is geschonden. Hieraan voorafgaand is het voor het Franse Hof van Cassatie (dat vragen stelt aan het Hof) evenwel onduidelijk of het in casu eigenlijk wel om voorwetenschap gaat. Het Hof van Justitie wordt gevraagd te verduidelijken onder welke omstandigheden een marktgerucht – dat wil zeggen kennelijk onzekere informatie – de mechanismen van de wetgeving inzake voorwetenschap in werking kan stellen.

Het Hof oordeelt dat de mededeling door een journalist van voorwetenschap over de publicatie van een artikel waarin aandacht wordt besteed aan geruchten over beursgenoteerde ondernemingen niet wederrechtelijk is wanneer zij noodzakelijk is om journalistieke activiteiten tot een goed einde te brengen en strookt met het evenredigheidsbeginsel.

Hof: Artikel 1, punt 1, van richtlijn 2003/6/EG moet aldus worden uitgelegd dat informatie over de ophanden zijnde publicatie van een persartikel waarin aandacht wordt besteed aan een marktgerucht over een emittent van financiële instrumenten, voor de kwalificatie als voorwetenschap informatie kan vormen die „concreet” is in de zin van die bepaling en van artikel 1, lid 1, van richtlijn 2003/124/EG van de Commissie van 22 december 2003 tot uitvoering van richtlijn 2003/6 wat de definitie en openbaarmaking van voorwetenschap en de definitie van marktmanipulatie betreft, alsmede dat voor de beoordeling van het concrete karakter van die informatie relevantie toekomt aan het feit dat in dat persartikel melding zal worden gemaakt van de prijs waartegen de effecten van die emittent zouden worden gekocht in het kader van een eventueel openbaar overnamebod alsook aan de identiteit van de journalist van wiens hand het betreffende artikel is en van het persorgaan dat het publiceert, voor zover deze gegevens vóór deze publicatie zijn meegedeeld. De daadwerkelijke invloed van de publicatie in kwestie op de koers van de effecten waarop deze publicatie betrekking heeft, kan weliswaar een ex-postbewijs vormen dat de informatie over de betreffende publicatie concreet was, maar volstaat op zichzelf zonder onderzoek van andere gegevens die vóór die publicatie bekend waren of bekendgemaakt waren, niet om aan te tonen dat die informatie concreet was.

Artikel 21 van verordening (EU) nr. 596/2014 moet aldus worden uitgelegd dat wanneer een journalist aan een van zijn gebruikelijke informatiebronnen informatie openbaar maakt over de

ophanden zijnde publicatie van een door hem geschreven persartikel waarin aandacht wordt besteed aan een marktgerucht, deze openbaarmaking geschiedt „ten behoeve van journalistieke doeleinden” in de zin van dat artikel, wanneer die openbaarmaking noodzakelijk is om hem in staat te stellen journalistieke activiteiten, daaronder begrepen onderzoekswerkzaamheden ter voorbereiding van publicaties, tot een goed einde te brengen.

De artikelen 10 en 21 van verordening nr. 596/2014 moeten aldus worden uitgelegd dat de mededeling van voorwetenschap door een journalist niet wederrechtelijk is wanneer zij moet worden geacht noodzakelijk te zijn voor de uitoefening van zijn beroep en te stroken met het evenredigheidsbeginsel.

- HvJ EU: journalist tegen AMF. ([IEF20601](#))
- HvJ EU: Mededeling van voorwetenschap door een journalist is niet wederrechtelijk wanneer zij noodzakelijk is voor zijn journalistieke beroep. ([Boek9.nl](#))
- Liberté de presse et délit d'initié ([libertés chéries](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G COLLINS – 31 maart 2022 – zaak C-473/20 – INVEST FUND MANAGEMENT – Bulgarije – ECLI:EU:C:2022:243 – [conclusie](#)

lcb'e's – Begrip “Essentiële informatie in het prospectus” – Benoeming nieuwe bestuursleden - Sancties

Richtlijn 2009/65/EG. De beheermaatschappij Invest Fund Management AD beheert vijf beleggingsfondsen. Op 28 augustus 2019 is in het betrokken nationale handelsregister vastgesteld dat twee nieuwe, niet bij het dagelijks bestuur betrokken leden zijn toegetreden tot de raad van bestuur van Invest Fund Management. Volgens de toezichthouder was Invest Fund Management op grond daarvan verplicht om de prospectussen van elk van de vijf door haar beheerde beleggingsfondsen binnen veertien dagen bij te werken. Die termijn is verstreken op 11 september 2019. Invest Fund Management heeft de prospectussen op 17 oktober 2019 bijgewerkt.

De toezichthouder heeft vijf besluiten genomen tot vaststelling van een administratieve overtreding en heeft zij vijf boetebesluiten tegen Invest Fund Management uitgevaardigd. Invest Fund Management heeft tegen die besluiten en sancties beroep ingesteld die ambtshalve heeft besloten het HvJ vier prejudiciële vragen te stellen over de uitlegging van de relevante bepalingen van het Unierecht. De vragen zijn in twee categorieën onder te brengen. De eerste drie vragen hebben betrekking op de betekenis van de term „essentiële informatie in het prospectus” en meer in het bijzonder op de vraag of de benoeming van nieuwe, niet bij het dagelijks bestuur betrokken bestuurders in de raad van bestuur van een beheermaatschappij dergelijke essentiële informatie vormt, waardoor die maatschappij op grond van artikel 72 van richtlijn 2009/65 verplicht is om de prospectussen van de door haar beheerde fondsen bij te werken. De vierde vraag betreft de bevoegdheid van de toezichthouder om sancties op te leggen wegens niet-nakoming van deze vermeende verplichting.

A-G geeft het Hof in overweging: De in schema A van bijlage I bij richtlijn 2009/65/EG, gespecificeerde informatie die in het prospectus is opgenomen, maakt deel uit van „de essentiële informatie in het prospectus” in de zin van artikel 72 van die richtlijn en moet derhalve worden bijgewerkt.

Artikel 99 bis, onder r), van richtlijn 2009/65 moet aldus worden uitgelegd dat de nationale uitvoeringswetgeving mag voorzien in het opleggen van een sanctie aan een beheermaatschappij voor elk van de door haar beheerde beleggingsfondsen in geval van één enkel geval van niet-nakoming van de verplichtingen inzake aan beleggers te verstrekken informatie die zijn opgelegd overeenkomstig de nationale bepalingen ter omzetting van de artikelen 68 tot en met 82 van richtlijn 2009/65.

HvJ – CONCLUSIE A-G KOKOTT – 31 maart 2022 – zaak C-45/21 – Banka Slovenije – Republiek Slovenië – **Grote Kamer** – ECLI:EU:C:2022:241 – [conclusie](#)

Europees Stelsel van centrale banken (ESCB) – Nationale centrale bank (NCB) als afwikkelingsautoriteit - Aansprakelijkheid van de NCB - Verbod van monetaire financiering

Artikel 123 VWEU. Verordening (EG) nr. 3603/93. Artikel 130 VWEU. Richtlijnen 2006/48/EG en 2013/36/EU. Het hoofdgeding betreft de juridische situatie voordat in 2014 een gemeenschappelijk afwikkelingsmechanisme in de Unie werd ingesteld en in samenhang daarmee een afwikkelingsfonds op Unieniveau en nationaal niveau werd ingevoerd. Op dat tijdstip was de Sloveense centrale bank, de Banka Slovenije, volgens het nationale recht belast met de sanering en afwikkeling van Sloveense banken waarvan het faillissement een gevaar voor de stabiliteit van het financiële stelsel zou vormen.

In het vroegere Sloveense recht bestond er echter geen financieringsregeling voor de kosten van de afwikkeling van banken. Veeleer verplicht een eind 2019 in werking getreden wet de Banka Slovenije om de aandeelhouders en schuldeisers van banken, die in 2013 en 2014 door een sanerings- of afwikkelingsmaatregel van de overheid waren geraakt, nu alsnog onder bepaalde omstandigheden met eigen middelen schadeloos te stellen.

De Banka Slovenije ziet daarin een schending van het verbod van artikel 123 VWEU. Aangezien de vorderingen die haar treffen in bepaalde omstandigheden zeer hoog kunnen zijn, vreest zij bovendien dat haar financiële onafhankelijkheid in gevaar komt.

A-G: Artikel 130 VWEU en artikel 7 van Protocol (nr. 4) betreffende de statuten van het Europees Stelsel van centrale banken en van de Europese Centrale Bank staan in de weg aan een nationale regeling over het gebruik van de winst van een NCB, die de NCB gedurende meerdere jaren volledig belet om haar algemene reserves aan te vullen en die bovendien inhoudt dat de reeds bestaande reserves van deze NCB tot een bepaald bedrag voor de financiering van overheidstaken kunnen worden gebruikt. Een dergelijke regeling brengt namelijk het risico mee dat in het geval van verliezen in verband met monetaire beleidsoperaties het netto eigen kapitaal van deze NCB gedurende een langere periode tot onder het bedrag van haar nominale kapitaal daalt of zelfs negatief is.

Artikel 123 VWEU moet aldus worden uitgelegd dat het in de weg staat aan een nationale regeling krachtens welke een NCB als afwikkelingsautoriteit aan de beleggers van een kredietinstelling, waarvan kapitaalinstrumenten in het kader van een door de NCB gelaste sanerings- of afwikkelingsmaatregel afgeschreven of geannuleerd zijn, schadevergoeding moet betalen die als volgt wordt gefinancierd: eerst wordt alle vanaf een bepaalde datum gemaakte winst van deze NCB alsmede een deel van de reeds bestaande reserves gebruikt en, indien dit niet voldoende is, wordt door de betrokken lidstaat een krediet toegekend, voor de terugbetaling waarvan eveneens alle toekomstige winst van de NCB wordt gebruikt totdat het kredietbedrag is afgelost.

Dit geldt zowel voor het geval dat de schadevergoedingsplicht volgens het nationale recht ontstaat door schending van het zogenoemde beginsel no creditor worse off die is veroorzaakt door onzorgvuldigheid van de NCB, als voor het geval dat sprake is van een objectieve verplichting jegens een bepaalde groep beleggers, zonder dat hoeft te worden aangetoond dat de NCB genoemd beginsel heeft geschonden of niet heeft voldaan aan de zorgvuldigheidsplicht.

Artikel 44 van richtlijn 2006/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2006 betreffende de toegang tot en de uitoefening van de werkzaamheden van kredietinstellingen en artikel 53 van richtlijn 2013/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende toegang tot het bedrijf van kredietinstellingen en het prudentieel toezicht op kredietinstellingen en beleggingsondernemingen, tot wijziging van richtlijn 2002/87/EG en tot intrekking van de richtlijnen 2006/48/EG en 2006/49/EG moeten aldus worden uitgelegd dat zij niet van toepassing zijn op de resultaten van de stresstests en de verslagen over de asset quality review van een kredietinstelling, die zijn verricht ten behoeve van de uitvoering van een sanerings- of liquidatiemaatregel in de zin van richtlijn 2001/24/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 april 2001 betreffende de sanering en de liquidatie van kredietinstellingen en

uitsluitend onder de vigore van die richtlijn, en evenmin op de in dit verband opgestelde waardering van de activa en de passiva van een dergelijke kredietinstelling.

NOOT – bij HvJ 16 juni 2022, [C-456/20 P](#), [C-457/20 P](#) en [C-458/20 P](#)

E.P.M. Joosen, Uitspraak van het HvJ van de EU betreffende schending van de kwalitatieve kapitaaleisen door Crédit agricole, waarbij ECB omvangrijke administratieve boetes heeft opgelegd, in: [Ondernemingsrecht 2022/29](#)

CONSULTATIE

- Staatssteunregels voor banken in moeilijkheden – evaluatie, Feedback- en raadplegingsperiode 17 Maart 2022 - 09 Juni 2022 ([EC](#))
- Nederlandse inbreng ten aanzien van de openbare raadplegingsprocedure van de Europese Commissie inzake de Richtlijn Hypothecair Krediet (RHK) ([Kamerstuk 22112, nr. 3306](#))

LITERATUUR

E.R. de Jong, De dreigende werking van klimaataansprakelijkheid van financiële instellingen [NTBR 2022/4](#)

OVERIG

- [Financial Conduct Authority Issues New Crypto Sanctions Evasion Guidance. \(BS-23-03-2022\)](#)

GBVB – Gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid

GERECHT EU – ARREST – 16 maart 2022 – zaak T-249/20 – Sabra / Raad – [ECLI:EU:T:2022:140](#) – [arrest](#)

Beperkende maatregelen tegen Syrië

Uitvoeringsbesluit (GBVB) 2020/212. Besluit 2013/255/GBVB. Verordening (EU) nr. 36/2012. Besluit (GBVB) 2020/719. Besluit 2013/255/GBVB. Uitvoeringsverordening (EU) 2020/716. Verordening (EU) nr. 36/2012.

Gerecht: Uitvoeringsbesluit (GBVB) 2020/212, besluit (GBVB) 2020/719, en uitvoeringsverordening (EU) 2020/716 worden nietig verklaard voor zover zij Abdelkader Sabra betreffen.

OVERZICHT SANCTIEMAATREGELEN EU (en VN)

[EU Sanctions Map](#)

Gehandicapten

REGELGEVING

Voorgenomen implementatie van de EU Toegankelijkheidsrichtlijn groot risico voor de rechtsbescherming van mensen met een beperking ([College voor de mensenrechten](#))

Gezondheid, geneesmiddelen en etikettering

HvJ – ARREST – 24 maart 2022 – zaak C-533/20 – Upfield Hungary – Hongarije – ECLI:EU:C:2022:211 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Etikettering margarineproducten - Vitamineformuleringen

Verordening (EU) nr. 1169/2011. Upfield brengt in Hongarije margarineproducten in de handel, waaronder een product met de benaming „Flóra ProActiv”, margarine met een vetgehalte van 35 % en met toegevoegde plantensterolen. In de lijst van ingrediënten van dat product worden de termen „vitaminen (A, D)” vermeld. De Hongaarse bevoegde instantie vindt dat de etikettering van het product niet voldoet aan EU-verordening nr. 1169/2011 omdat de benamingen van de tijdens het vervaardigingsproces gebruikte vitamineformuleringen ontbreken.

Het Hof oordeelt dat de lijst met ingrediënten van een levensmiddel dat een vitamine bevat, niet de specifieke vitamineformulering die wordt gebruikt hoeft te vermelden. Het is voldoende om de naam van de vitamine zelf op de etikettering van het voedsel te vermelden.

HvJ – CONCLUSIE A-G CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA – 24 maart 2022 – zaak C-4/21 – Fédération des entreprises de la beauté – Frankrijk – ECLI:EU:C:2022:221 – [conclusie](#)

Etikettering cosmetische producten – Vermelding fenoxoethanol – Voorlopige maatregel - Brief ambtenaar Europese Commissie

Verordening (EG) nr. 1223/2009. Deze verordening bepaalt, als algemene regel, dat het de lidstaten niet is toegestaan om het op de markt aanbieden van cosmetische producten die beantwoorden aan de voorschriften van deze verordening te weigeren, te verbieden of te beperken. Die verordening bevat evenwel een „vrijwaringsclausule”, volgens welke de autoriteiten van een lidstaat in geval van een ernstig risico voor de volksgezondheid voorlopige maatregelen kunnen treffen (zoals het uit de handel nemen van een product of het beperken van de beschikbaarheid ervan) ten aanzien van een of meer cosmetische producten.

Aan de activering van de vrijwaringsclausule is het vereiste verbonden dat de Europese Commissie zo spoedig mogelijk verklaart of de voorlopige maatregel al dan niet gerechtvaardigd is, na in voorkomend geval het Wetenschappelijk Comité voor consumentenveiligheid te hebben geraadpleegd.

In Frankrijk is een voorlopige maatregel genomen waarbij bepaalde etiketteringsvoorschriften worden opgelegd aan geneesmiddelen die fenoxoethanol bevatten en die bestemd zijn voor kinderen van drie jaar of jonger. Die voorschriften wijken af van die van verordening nr. 1223/2009, waarin de voorschriften die het WCCV in een verslag had aanbevolen zijn overgenomen.

De beroepsorganisatie van ondernemingen in de cosmeticasector heeft een vordering tot vernietiging van het besluit van de ANSM ingesteld bij de verwijzende rechter die een verzoek om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van verordening nr. 1223/2009 heeft ingediend bij het Hof.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 27, lid 3, van verordening (EG) nr. 1223/2009 moet aldus worden uitgelegd dat een brief van een ambtenaar van de Commissie aan de nationale instantie die overeenkomstig artikel 27, lid 1, van die verordening een voorlopige maatregel heeft

genomen, niet het in artikel 27, lid 3, van de verordening bedoelde ‚besluit‘ van de Commissie vormt indien daarin onder meer niet uitdrukkelijk wordt vermeld dat die voorlopige maatregel al dan niet gerechtvaardigd is.

Zolang de Commissie het in artikel 27, lid 3, van verordening nr. 1223/2009 bedoelde besluit niet heeft vastgesteld, kan de rechter bij wie beroep is ingesteld tegen voorlopige maatregelen die de bevoegde nationale instantie op grond van artikel 27, lid 1, van die verordening heeft genomen, beoordelen of die maatregelen in overeenstemming zijn met de materiële en procedurele regels van zowel het Unierecht als het nationale recht.

Artikel 27, lid 1, van verordening nr. 1223/2009 maakt het mogelijk dat de bevoegde nationale instantie voorlopige maatregelen neemt die van toepassing zijn op een categorie cosmetische producten die dezelfde stof bevatten.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Oostenrijk – 20 januari 2022 (ECER 14.3.2022) – [C-47/22](#) – [Apotheke B.](#)

Intrekking vergunning – Groothandelaar geneesmiddelen – Apotheek

Richtlijn 2001/83/EG. GDP-Richtsoeren. Verzoekster is een commanditaire vennootschap naar Oostenrijks recht die een openbare apotheek exploiteert, waarvoor de beheerende vennoot van die vennootschap een vergunning krachtens het Oostenrijkse apothekenrecht bezit. Verzoekster is ook houder van een vergunning als groothandelaar in geneesmiddelen. In de beroepsprocedure is de rechtmatigheid van de intrekking van een vergunning voor de groothandel in geneesmiddelen aan de orde.

Vraag is onder andere of aan het uit artikel 80, eerste alinea, onder b), van richtlijn 2001/83 af te leiden vereiste nog steeds wordt voldaan wanneer een houder van een groothandelsvergunning, zoals in het hoofdgeding, geneesmiddelen betreft (aanschaf) bij andere personen die krachtens de nationale bepalingen eveneens gemachtigd of gerechtigd zijn geneesmiddelen aan het publiek af te leveren, maar die zelf geen houder van een dergelijke vergunning zijn of krachtens artikel 77, lid 3, van deze richtlijn zijn vrijgesteld van de verplichting om een dergelijke vergunning te verkrijgen, en de aanschaf slechts op kleine schaal geschiedt?

CONSULTATIE

EU-strategie voor duurzame chemische stoffen — verordening cosmetische producten (herziening), Raadplegingsperiode 29 Maart 2022 - 21 Juni 2022 ([EC](#))

Godsdienstvrijheid

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

Pas de signes religieux sur la robe des avocats ([liberté cheries](#))

EHRM – factsheets en guides

- [Conscientious objection](#) (oktober 2021)
- [Freedom of religion](#) (december 2021)
- [Religious symbols and clothing](#) (december 2021)
- [Guide on article 9 ECHR - freedom of thought, conscience and religion](#) (augustus 2021)

Grondrechten (Handvest) en EVRM, algemeen

OVERIG

- Implementing ECHR judgments: Committee of Ministers exhorts Romania to ensure safeguards for patients confined in psychiatric hospitals for security reasons (persbericht)
- Artikel: Hernieuwde aandacht voor mensenplichten [door A.I. Elvan & L.L. MacLein in Ars Aequi] ([Bijzonder strafrecht](#))
- Results of the 2021 Strasbourg Observers Best & Worst Poll. ([strasbourgobservers](#))
- VN-comité: Nederland moet werk maken van naleving kinderrechten ([NJB](#))
- Execution of the European Court of Human Rights' Judgments – Major Advances and Challenges ([ECHR Blog](#))

EHRM - factsheets en guides

- [Guide on Article 13 ECHR – right to an effective remedy](#) (december 2021)
- [Guide on Article 1 ECHR - obligation to respect human rights – Concepts of “jurisdiction” and imputability](#) (augustus 2021)
- [Guide on Article 46 ECHR - binding force and execution of judgments](#) (december 2021)

Wiki

- [Handvest grondrechten EU](#)
- [Europees Hof voor de rechten van de mens \(EHRM\)](#)

Handel en anti-dumping

RECHTSPRAAK NL – Gerechtshof Amsterdam – 1 maart 2022 - [ECLI:NL:GHAMS:2022:883](#)

Antidumpingrecht op de invoer van rijwielen van uitsprong uit China

Uitvoeringsverordening (EU) nr. 501/2013. De rechtbank heeft bij beslissing van 6 april 2018 ([ECLI:NL:RBNHO:2018:4729](#)) prejudiciële vragen gesteld aan het HvJ betreffende de geldigheid van Verordening (EG) 501/2013. Dit verzoek is door het Hof van Justitie geregistreerd onder zaaknummer C-251/18.

Op 19 september 2019 heeft het HvJ arrest gewezen in de zaak C-251/18 ([ECLI:EU:C:2019:766](#)). Het Hof van Justitie heeft in dit arrest verordening 501/2013 ongeldig verklaard, voor zover zij van toepassing is op de invoer van vanuit Sri Lanka verzonden rijwielen, ongeacht of deze als dan niet als van oorsprong uit Sri Lanka zijn aangegeven.

De rechtbank heeft in haar uitspraak van 27 februari 2020 de beroepen gegrond verklaard. De inspecteur heeft hoger beroep ingesteld bij het Gerechtshof Amsterdam. Het Hof verklaart het hoger beroep ongegrond en bevestigt de uitspraak van de rechtbank.

Huiselijk geweld en geweld tegen vrouwen

EHRM – ARREST – 22 maart 2022 – Y. e.a. t. Bulgarije - [persbericht](#) – [arrest](#) - [9077/18](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0322JUD000907718](#)

Vrouw neergeschoten door (ex)man – Het uitblijven van een adequate reactie van de autoriteiten op eerdere meldingen van bedreigingen door de vrouw leidt tot schending van artikel 2 EVRM

Samenvatting onder: [Recht op leven](#)

REGELGEVING

Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld, [COM/2022/105 final](#)

OVERIG

- [Tackling Violence against Women and Domestic Violence in Europe](#), The added value of the Istanbul Convention and remaining challenge

This study evaluates the implementation of the Istanbul Convention, its added value and the impact of the COVID-19 pandemic on violence against women and domestic violence. It takes into account developments in the 27 EU Member States and in Turkey, which offers a point of comparison as a non-EU country regarding the impact of the ratification of the convention. If you have a particular interest in the issues related to domestic violence, you can also check this [relevant dataset](#) by the European Institute for Gender Equality

- [Femicide](#), A classification system

Femicide is the killing of women carried out by men, encouraged by an asymmetrical power dynamic. To eradicate this phenomenon, we need to understand its causes, which in turn requires the classification of different types of femicide.

- [Feasibility study to assess the possibilities, opportunities and needs to standardise national legislation on violence against women, violence against children and sexual orientation violence](#)
- [Cyber Violence and Hate Speech Online against Women](#)
- New Factsheet on the Implementation of ECHR Cases Concerning Domestic Violence (ECHR blog)

IE - Intellectuele eigendom

HvJ – ARREST – 3 maart 2022 – zaak C-421/20 – Acacia – Duitsland – [ECLI:EU:C:2022:152](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Gemeenschapsmodellen - Internationale bevoegdheid – Toepasselijk materieel recht – Plaats waar de oorspronkelijke inbreukmakende handeling is verricht

Samenvatting onder: [IPR](#)

HvJ – ARREST – 10 maart 2022 – zaak C-183/21 – Maxxus Group – Duitsland – ECLI:EU:C:2022:174 – geen conclusie – arrest

Normaal gebruik van een merk – Bewijslast

Richtlijn (EU) 2015/2436. Het betreft een geding over de vervallenverklaring van twee in Duitsland geregistreerde merken van Globus.

Hof: Artikel 19 van richtlijn (EU) 2015/2436 moet aldus worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een procedureregeling van een lidstaat op grond waarvan, in een procedure tot vervallenverklaring wegens niet-gebruik van een merk, de verzoekende partij verplicht is om een marktonderzoek te verrichten naar het eventuele gebruik van dit merk door de houder ervan en om in dit verband, in de mate van het mogelijke, haar vordering met een gesubstantieerd betoog te onderbouwen.

- HvJ EU: Maxxus tegen Globus ([IEF20595](#))
- HvJ EU: Van verzoeker van vervallenverklaring mag geen marktonderzoek worden verlangd naar merkgebruik. ([Boek9.nl](#))

HvJ – ARREST – 24 maart 2022 – gevoegde zaken C-529/18 P en C-531/18 P – P.J. / EUIPO en P.C. / EUIPO – Hongarije – ECLI:EU:C:2022:218 – geen conclusie – arrest

Beginnelen van het Unierecht - Vertegenwoordiging in rechtstreekse beroepen voor rechterlijke instanties van de Unie – Advocaat die ten opzichte van de verzoekende partij de hoedanigheid van derde heeft – Onafhankelijkheidsvereiste

Samenvatting onder: [Institutioneel recht](#)

HvJ – ARREST – 24 maart 2022 – zaak C-433/20 – Austro-Mechana – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2022:217 – persbericht – conclusie – arrest

Kopiëren voor privégebruik in de ‘cloud’– Begrip ,op welke drager dan ook’

Richtlijn 2001/29/EG. Nederland, Oostenrijk, Denemarken en Frankrijk hebben in deze zaak schriftelijke opmerkingen ingediend. Mag een natuurlijke persoon die op rechtmatige wijze auteursrechtelijk beschermd materiaal bezit, voor louter privédoeleinden een kopie daarvan maken en deze, tegen betaling, opslaan op een commerciële server met gebruikmaking van cloudcomputingtechniek en, zo ja, moet de houder van het auteursrecht daarvoor dan worden betaald en op welke bedrag heeft hij recht? In het Oostenrijkse recht dient degene die opslagmedia dan wel een reproductieapparaat in het verkeer brengt de vergoeding te betalen.

Het Hof oordeelt dat de beperking die op grond van de auteursrechtlijn kan worden gesteld aan het reproductierecht van auteurs voor zover hun werk wordt gekopieerd voor privégebruik, ook geldt wanneer een kopie van een beschermd werk in de cloud wordt opgeslagen voor privédoeleinden. De rechthebbenden moeten wel een billijke compensatie ontvangen, die echter niet noodzakelijk hoeft te worden betaald door de aanbieders van cloudcomputingdiensten.

Hof: Artikel 5, lid 2, onder b), van richtlijn 2001/29/EG moet aldus worden uitgelegd dat de in die bepaling gebedigde uitdrukking „reproductie, op welke drager dan ook” zich mede uitstrekt tot het maken, voor privédoeleinden, van reservekopieën van auteursrechtelijk beschermde werken op een server waarop de aanbieder van cloudcomputingdiensten opslagruimte ter beschikking stelt van een gebruiker.

Artikel 5, lid 2, onder b), van richtlijn 2001/29 verzet zich niet tegen een nationale regeling waarbij de in die bepaling bedoelde beperking is omgezet in nationaal recht, in het geval waarin deze regeling de aanbieders van opslagdiensten in het kader van cloudcomputing niet verplicht om een billijke compensatie te betalen voor het zonder toestemming maken van reservekopieën van auteursrechtelijk beschermde werken door natuurlijke personen die deze reservekopieën gebruiken voor privédoeleinden en zonder enig direct of indirect commercieel oogmerk, voor zover die regeling voorziet in de betaling van een billijke compensatie aan de rechthebbenden.

- B** Beperking kopiëren privégebruik geldt ook voor cloudcomputing. ([IEF20616](#))
- B** HvJ EU: "Op welke drager dan ook" strekt zich ook uit tot cloud computing server. ([Boek9.nl](#))
- B** Beperking kopiëren privégebruik geldt ook voor cloudcomputing. ([IT3870](#))
- B** EU-Hof: auteursrechtelijke uitzondering voor het kopiëren voor privégebruik is ook van toepassing op werken die in de cloud zijn opgeslagen ([ECER](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G PITRUZZELLA – 10 maart 2022 – zaak C-716/20 – RTL Television – Portugal – ECLI:EU:C:2022:187 – [conclusie](#)

Auteursrecht - Satellietomroep en doorgifte via de kabel – Uitzending in hotels

Richtlijn 93/83/EEG. RTL TELEVISION is een in Duitsland gevestigde vennootschap die op verschillende zenders radio- en televisieprogramma's uitzendt die voor ontvangst door het grote publiek bestemd zijn. De televisieprogramma's worden uitgezonden via een „open signaal”, wat inhoudt dat er in particuliere woningen kosteloos naar kan worden gekeken.

Hoewel die programma's gericht zijn op het publiek in Duitsland, Oostenrijk en Zwitserland, kunnen zij via een satelliet signaal op heel het Europese grondgebied worden ontvangen, en derhalve ook in Portugal. Daartoe volstaat een schotelantenne.

RTL heeft verschillende licentieovereenkomsten gesloten met televisie-exploitanten en hotels in verschillende lidstaten van de Unie.

RTL wijst erop dat de hotels van een Portugese hotelketen ten minste tussen mei 2013 en februari 2014 via in de hotels geïnstalleerde schotelantennes de satellietuitzendingen van RTL hebben ontvangen en via coaxkabels hebben doorgegeven aan de in de hotelkamers geïnstalleerde televisietoestellen. Daarom heeft RTL een vordering ingesteld tot vaststelling dat de ontvangst en doorgifte van de uitzendingen van de zender RTL in de kamers van deze hotels een mededeling aan het publiek in de zin van artikel 187, lid 1, onder e), CDADC vormt alsook een doorgifte van die uitzendingen in de zin van de artikelen 3 en 8 van wetsbesluit nr. 333/97, en als zodanig is onderworpen aan de voorafgaande toestemming van RTL.

Heeft een omroeporganisatie het recht de uitzending te verbieden van en een vergoeding te vragen voor de doorgifte van haar gratis programma's die via een schotelantenne worden ontvangen door een hotel en ten behoeve van de gasten via een coaxkabel worden doorgegeven in de hotelkamers? Vormt deze doorgifte een „doorgifte via de kabel” in de zin van artikel 1, lid 3, van richtlijn 93/83/EEG en kan zij specifieke rechten verlenen aan de omroeporganisatie indien er nationale wetgeving bestaat die de bij het Unierecht verleende rechten lijkt uit te breiden?

A-G geeft het Hof in overweging: Het begrip ‚doorgifte via de kabel’ in artikel 1, lid 3, van richtlijn 93/83/EEG heeft betrekking op de doorgifte van een eerste uitzending door kabelmaatschappijen die die doorgifte verrichten als professionele exploitanten in het kader van een conventioneel kabelnet.

De gelijktijdige doorgifte van per satelliet verspreide televisie-uitzendingen aan televisietoestellen die in hotelkamers zijn geïnstalleerd, via de coaxkabel, vormt geen ‚doorgifte via de kabel’ in de zin van artikel 1, lid 3, van richtlijn 93/83, aangezien het hotel niet kan worden gekwalificeerd als een kabelmaatschappij in de zin van die richtlijn.

GERECHT EU – ARREST – 16 maart 2022 – zaak T-281/21 – Nowhere / EUIPO - Ye – ECLI:EU:T:2022:139 – [arrest](#)

Uniemerk – Opositieprocedure – Aanvraag voor Uniebeeldmerk APE TEES – Common-law vordering - Brexit

Verordening (EG) nr. 207/2009 [thans Verordening (EU) 2017/1001]. De tweede kamer van beroep van het EUIPO heeft bij beslissing van 10 februari 2021 het beroep verworpen. Wat in het

bijzonder de oppositie op basis van de niet-ingeschreven oudere merken betreft, heeft zij geoordeeld dat verzoekster – na de terugtrekking van het VK en Noord-Ierland uit de EU en na het verstrijken van de overgangperiode op 31 december 2020 – uit hoofde van artikel 8, lid 4, van verordening nr. 207/2009 geen aanspraak meer kon maken op de regeling inzake de common-law-vordering wegens misbruik van een benaming (action for passing off) krachtens het recht van het VK (punten 24-27 van de bestreden beslissing).

Gerecht: De beslissing van het EUIPO van 10 februari 2021 (zaak R 2474/2017-2) wordt vernietigd. Het beroep wordt verworpen voor het overige.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 5 januari 2022 (ECER 2.3.2022) – [C-10/22](#) – LEA

Auteursrechten – Collectieve beheerorganisaties – Onafhankelijke beheerorganisaties

Richtlijn 2014/26/EU. Verzoekster, een collectieve beheersorganisatie, heeft de verwijzende rechter in kort geding verzocht om verweerster te bevelen haar activiteit te staken, omdat volgens verzoekster de door verweerster verrichte bemiddeling van auteursrechten in Italië onrechtmatig is.

Vraag is of richtlijn 2014/26/EU in de weg staat aan een nationale regeling die de toegang tot de markt voor de bemiddeling van auteursrechten voorbehoudt aan organisaties die volgens de definitie van deze richtlijn kunnen worden gekwalificeerd als collectieve beheerorganisaties, met uitsluiting van organisaties die kunnen worden gekwalificeerd als onafhankelijke beheerentiteiten?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Roemenië – 1 juli 2021 (ECER 8.3.2022) – [C-775/21](#) en [C-826/21](#) – Blue Air Aviation e.a.

Auteursrecht - Geluidsinstallaties in treinen en vliegtuigen – Mededeling aan het publiek

Richtlijn 2001/29/EG. In beide gedingen is de vraag aan de orde of het uitrusten van vervoersmiddelen (respectievelijk de trein en het vliegtuig) met apparaten waarmee muzikale werken als achtergrondmuziek kunnen worden meegedeeld aan het publiek een eenvoudig vermoeden van gebruik doet ontstaan, zodat moet worden geconcludeerd dat elk vliegtuig of elke trein met een geluidsinstallatie gebruik maakt van het aangegeven apparaat voor mededeling aan het publiek van die muziek.

Is sprake van een mededeling aan het publiek in de zin van artikel 3 van richtlijn 2001/29/EG indien een spoorvervoerder treinwagons gebruikt waarin geluidsinstallaties zijn geïnstalleerd met het oog op de mededeling van informatie aan reizigers? En staat de bepaling in de weg aan een nationale regeling waarin een weerlegbaar vermoeden van mededeling aan het publiek is neergelegd dat is gebaseerd op de aanwezigheid van geluidsinstallaties indien die installaties verplicht zijn uit hoofde van andere wettelijke bepalingen inzake de activiteit van de vervoerder?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Finland – 14 februari 2022 (ECER 29.3.2022) – [C-104/22](#) – Lännen MCE

Uniemerkt – Bevoegdheid rechter – Reclame – Toplevelddomein van lidstaat

Verordening (EU) 2017/1001. Geschil over verschillende inbreuken op een geregistreerd Uniemerkt. De vraag is o.a. of van reclame die langs elektronische weg wordt weergegeven door de in lidstaat X gevestigde onderneming A, kan worden aangenomen dat zij gericht is tot consumenten en handelaren in lidstaat Y, wanneer A een aan een Uniemerkt identiek teken gebruikt in reclame of als trefwoord op de website van een zoekmachine die via het topleveldomein van lidstaat Y opereert. Daarnaast is de vraag of de rechter in lidstaat Y bevoegd is om kennis te nemen van de vordering wegens inbreuk op een Uniemerkt.

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

- Italian Supreme Court says that the quotation exception in copyright law only applies to partial reproductions of works, never to works in their entirety (IPKat)
- How do you protect an iconic handbag? Milan court considers IP rights vesting in Longchamp's Le Pliage (IPKat)

OVERIG

- The impact of Brexit for EU trade mark injunctions (IPKat)
- New SPC referral to the CJEU on the interpretation of Art 3(a) and (c) for combination products (Merck v Clonmel) (IPKat)

Insolventie

HvJ – ARREST – 24 maart 2022 – zaak C-723/20 – Galapagos BidCo. – Duitsland – ECLI:EU:C:2022:209 – geen conclusie – arrest

Insolventieprocedures – Internationale bevoegdheid – Overdracht van centrum belangen naar een andere lidstaat na indiening aanvraag hoofdinsolventieprocedure

Verordening (EU) 2015/848. Galapagos is een holding met statutaire zetel in Luxemburg. In juni 2019 heeft zij besloten haar hoofdkantoor over te brengen naar het VK. Op 22 augustus 2019 hebben de bestuursleden een insolventieprocedure aangevraagd. De volgende dag zijn deze bestuursleden echter ontslagen op instigatie van een groep schuldeisers met een pandrecht op aandelen en zijn zij vervangen door een nieuwe bestuurder. Die heeft voor Galapagos een kantoor opgericht in Duitsland en heeft de advocaten die haar vertegenwoordigen opdracht gegeven om de aanvraag van een insolventieprocedure in te trekken. Deze intrekking vond echter niet plaats, omdat een groep schuldeisers zich bij deze aanvraag aansloot. De High Court had over de aanvraag nog geen uitspraak gedaan toen het verzoek om een prejudiciële beslissing werd ingediend.

Het betreft een geding tussen enerzijds Galapagos en anderzijds DE – in zijn hoedanigheid van curator van Galapagos SA – alsmede Hauck Aufhäuser Fund Services SA en Prime Capital SA over de aanvraag van een insolventieprocedure tegen Galapagos in Duitsland.

Hof: Artikel 3, lid 1, van verordening (EU) 2015/848 moet aldus worden uitgelegd dat de rechter van een lidstaat bij wie een aanvraag van een hoofdinsolventieprocedure is ingediend, exclusief bevoegd blijft om die procedure te openen wanneer het centrum van de voornaamste belangen van de schuldenaar naar een andere lidstaat wordt overgebracht na de indiening van de aanvraag in kwestie maar voordat die rechter daarop uitspraak heeft gedaan. Voor zover die verordening van toepassing blijft op die aanvraag, kan de rechter van een andere lidstaat bij wie naderhand een verzoek met hetzelfde doel wordt ingediend, zich bijgevolg in beginsel niet bevoegd verklaren om een hoofdinsolventieprocedure te openen zolang de eerste rechter geen uitspraak heeft gedaan en zich niet onbevoegd heeft verklaard.

Institutioneel

HvJ – ARREST – 1 maart 2022 – zaak C-275/20 – Commissie/Raad – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2022:142 – conclusie – arrest

Beroep tot nietigverklaring verlenging - Culturele samenwerking EU en Korea

Besluit (EU) 2020/470. Artikel 218, lid 7, VWEU. De raad wordt in deze zaak ondersteund door Nederland en Frankrijk. Met haar beroep vordert de Europese Commissie nietigverklaring van besluit (EU) 2020/470 betreffende de verlenging van de periode waarin een aanspraak voor

audiovisuele coproducties bestaat zoals vastgesteld in artikel 5 van het Protocol betreffende culturele samenwerking bij de Vrijhandelsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Korea, anderzijds.

Het Hof verklaard dit besluit nietig. De gevolgen van besluit 2020/470 worden gehandhaafd totdat de vastgestelde gronden voor nietigverklaring zijn weggenomen.

HvJ – ARREST – 24 maart 2022 – gevoegde zaken C-529/18 P en C-531/18 P – P.J. / EUIPO en P.C. / EUIPO – Hongarije – ECLI:EU:C:2022:218 – geen conclusie – arrest

Beginnelen van het Unierecht - Vertegenwoordiging in beroepen voor rechterlijke instanties van de Unie – Advocaat die ten opzichte van de verzoekende partij de hoedanigheid van derde heeft – Onafhankelijkheidsvereiste

Artikel 19 Statuut van het Hof van Justitie van de Europese Unie. Artikel 47 Handvest EU. P.J. heeft PJ bij het EUIPO een Uniemerkaanvraag ingediend voor het woordteken „Erdmann & Rossi”. Het merk is ingeschreven. Erdmann & Rossi heeft een vordering tot nietigverklaring van het litigieuze merk ingesteld. De nietigheidsafdeling van het EUIPO heeft de vordering tot nietigverklaring in haar geheel afgewezen. Erdmann & Rossi heeft bij het EUIPO beroep ingesteld. De kamer van beroep van het EUIPO heeft bij beslissing van 18 juli 2016 het beroep toegewezen en de beslissing van de nietigheidsafdeling vernietigd.

P.J. heeft een beroep tot nietigverklaring van de beslissing van 18 juli 2016 ingesteld. Het verzoekschrift was ondertekend door S., als advocaat. S. heeft krachtens artikel 174 van het Reglement voor de procesvoering van het Gerecht een verzoek tot substitutie ten gunste van P.C. ingediend. P.J. heeft zijn opmerkingen over de door het EUIPO opgeworpen exceptie van niet-ontvankelijkheid ingediend.

Bij de bestreden beschikking heeft het Gerecht het beroep niet-ontvankelijk verklaard op grond dat het inleidende verzoekschrift niet was ondertekend door een onafhankelijke advocaat.

Met hun hogere voorzieningen verzoeken P.J. en P.C. om vernietiging van de beschikking van het Gerecht in zaak T-664/16 waarbij het, ten eerste, het beroep tegen de beslissing van het EUIPO inzake een nietigheidsprocedure tussen Erdmann & Rossi GmbH en P.J. niet-ontvankelijk heeft verklaard, en, ten tweede, heeft geoordeeld dat op het verzoek tot substitutie van P.C. niet meer behoefde te worden beslist.

Hof: De hogere voorzieningen worden afgewezen.

 Advocaat is niet onafhankelijk. (IEF20623)

HvJ – CONCLUSIE A-G EMILIOU – 10 maart 2022 – zaak C-207/21 P – Commissie/Polen – ECLI:EU:C:2022:186 – conclusie

Stemregels van de Raad – Gekwalificeerde meerderheid

Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/1442. Artikel 16, leden 4 en 5, VEU. Artikel 3, leden 2 en 3, van Protocol nr. 36 betreffende de overgangsbepalingen. Kort samengevat neemt de Raad zijn besluiten afhankelijk van het onderwerp met gewone meerderheid, gekwalificeerde meerderheid of eenparigheid van stemmen. De gekwalificeerde meerderheid – de meest gebruikte en belangrijkste stemmethode binnen de Raad – wordt nu, uitzonderingen daargelaten, gedefinieerd als een dubbele meerderheid. Krachtens artikel 16, lid 4, VEU wordt de gekwalificeerde meerderheid in de meeste gevallen verkregen wanneer „ten minste 55 % van de leden van de Raad die ten minste vijftien in aantal zijn en lidstaten vertegenwoordigen waarvan de bevolking ten minste 65 % uitmaakt van de bevolking van de Unie”, voor de aanneming van het betrokken besluit stemt.

Dit systeem van de dubbele meerderheid is echter niet bij de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon, maar pas op 1 november 2014 van toepassing geworden. Bovendien kon elk lid van de Raad overeenkomstig Protocol (Nr. 36) betreffende de overgangsbepalingen gedurende

een overgangperiode, van 1 november 2014 tot en met 31 maart 2017, verzoeken dat over een besluit zou worden gestemd volgens de regels van artikel 3 daarvan, die in wezen overeenkomen met de in het Verdrag van Nice geldende regels inzake gekwalificeerde meerderheid.

De onderhavige zaak heeft betrekking op de toepassing van dat protocol in de tijd. De vraag die in de onderhavige zaak aan de orde is, luidt in wezen of een lid van de Raad, om de toepassing van de „oude” regels inzake gekwalificeerde meerderheid te kunnen genieten, kon volstaan door tussen 1 november 2014 en 31 maart 2017 te *verzoeken* om toepassing van die regels, of dat het eveneens noodzakelijk was dat de *stemming* in die periode plaatsvond.

A-G geeft het Hof in overweging: de hogere voorziening af te wijzen.

IPR

HvJ – ARREST – 3 maart 2022 – zaak C-421/20 – Acacia – Duitsland – ECLI:EU:C:2022:152 – conclusie – arrest

Gemeenschapsmodellen - Internationale bevoegdheid – Vordering ingesteld bij rechterlijke instanties van lidstaat waar inbreuk heeft plaatsgevonden - Toepasselijk recht nevenvorderingen

Verordening (EG) nr. 6/2002. Verordening (EG) nr. 864/2007. De kern van het internationaal privaatrecht van de Unie bestaat uit bevoegdheids- en collisieregels in respectievelijk verordening (EU) nr. 1215/2012 en de tweelingverordeningen betreffende het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst en op niet-contractuele verbintenissen, te weten verordening (EG) nr. 593/2008 en verordening (EG) nr. 864/2007.

Deze verordeningen hebben een bijzonder ruime werkingssfeer. Wel is voor de toepassing van de bevoegdheidsregels van verordening nr. 1215/2012 een extraneïteitselement vereist dat naar voren komt uit het internationale karakter van de betrokken rechtsverhouding wegens de betrokkenheid van meerdere staten. Daarnaast zijn de collisieregels van de Rome I-verordening en de Rome II-verordening van toepassing in situaties waarin moet worden gekozen tussen de rechtsstelsels van verschillende landen.

Onverminderd deze vereisten met betrekking tot het bestaan van een extraneïteitselement, voorzien verordening nr. 1215/2012 en de Rome II-verordening verder in uitzonderingen ten gunste van specifieke Unierechtelijke bepalingen, waarbij prioriteit wordt gegeven aan onder meer de bepalingen van verordening (EG) nr. 6/2002.

Deze prejudiciële verwijzing stelt het Hof in de gelegenheid de verhouding tussen deze drie verordeningen te verduidelijken wat betreft de situaties waarvan sprake is in artikel 82, lid 5, van verordening nr. 6/2002, te weten situaties waarin een vordering wegens inbreuk wordt ingesteld bij de rechterlijke instanties van de lidstaat waar de inbreuk heeft plaatsgevonden of dreigt plaats te vinden.

Hof: Artikel 88, lid 2, en artikel 89, lid 1, onder d), van verordening (EG) nr. 6/2002 alsook artikel 8, lid 2, van verordening (EG) nr. 864/2007 („Rome II”) moeten aldus worden uitgelegd dat de rechtbanken voor het gemeenschapsmodel waarbij krachtens artikel 82, lid 5, van verordening nr. 6/2002 een vordering wegens inbreuk aanhangig is gemaakt tegen inbreukmakende handelingen die zijn verricht of dreigen te worden verricht op het grondgebied van één enkele lidstaat, de nevenvorderingen tot schadevergoeding, verstrekking van (boekhoudkundige) informatie en documenten alsook afgifte van de inbreukmakende voortbrengselen met het oog op vernietiging moeten beoordelen onder toepassing van het recht van de lidstaat op het grondgebied waarvan de handelingen die vermeend inbreuk maken op het ingeroepen gemeenschapsmodel zijn verricht of dreigen te worden verricht, hetgeen in de omstandigheden van een krachtens artikel 82, lid 5, ingestelde vordering samenvalt met het recht van de lidstaat waar die rechtbanken zijn gelegen.

- HvJ EU: Recht van land waar inbreukmakende handeling is verricht is van toepassing op tot grondgebied beperkte nevenvorderingen. ([Boek9.nl](#))

- B** HvJ EU: Nevenvorderingen beoordeeld naar recht van land waar inbreukmakende handelingen zijn verricht. ([IEF20626](#))

HvJ – ARREST – 10 maart 2022 – zaak C-498/20 – BMA Nederland – Nederland – Rechtbank Midden-Nederland – ECLI:EU:C:2022:173 – conclusie – arrest

Rechtsmacht en toepasselijk recht bij een Peeters/Gatzen-vordering en een collectieve actie ingesteld door schuldeisers - Niet-contractuele aansprakelijkheid Duitse vennootschap

Verordening (EU) nr. 1215/2012. Verordening (EG) nr. 864/2007. De prejudiciële vragen hebben betrekking op de bevoegdheid en het toepasselijk recht bij een vordering op grond van niet-contractuele aansprakelijkheid van een Duitse vennootschap, die wordt gevorderd door de curator in het faillissement van een Nederlandse kleindochteronderneming ervan en door een in Nederland gevestigde stichting.

Volgens het Hof is de rechter van de plaats van vestiging van de vennootschap die geen verhaal biedt voor de vorderingen van haar schuldeisers omdat de grootmoedermaatschappij van deze vennootschap haar zorgplicht jegens de schuldeisers van deze vennootschap niet is nagekomen, bevoegd om kennis te nemen van de vordering van de curator en de stichting. In beginsel is het recht van het land van vestiging van de vennootschap die geen verhaal biedt van toepassing op die vordering.

Hof: Artikel 7, punt 2, van verordening (EU) nr. 1215/2012 moet aldus worden uitgelegd dat de rechter van de plaats van vestiging van een vennootschap die geen verhaal biedt voor de vorderingen van haar schuldeisers omdat de grootmoedermaatschappij van deze vennootschap haar zorgplicht jegens de schuldeisers van deze vennootschap niet is nagekomen, bevoegd is om kennis te nemen van een op onrechtmatige daad gebaseerde collectieve schadevordering die de curator in het faillissement van deze vennootschap in het kader van zijn wettelijke taak tot afwikkeling van de boedel heeft ingesteld ten behoeve van, maar niet namens de gezamenlijke schuldeisers.

Het antwoord op de eerste prejudiciële vraag luidt niet anders indien in aanmerking wordt genomen dat de collectieve belangen van de schuldeisers in het hoofdgeding worden behartigd door een stichting en dat bij de daartoe ingestelde vordering geen rekening wordt gehouden met de individuele omstandigheden van de schuldeisers.

Artikel 8, punt 2, van verordening nr. 1215/2012 moet aldus worden uitgelegd dat indien het gerecht waar de oorspronkelijke vordering aanhangig is, terugkomt op zijn beslissing dat het ter zake van die vordering rechtsmacht heeft, automatisch ook diens rechtsmacht ontvalt aan de vorderingen die de tussenkommende partij heeft ingesteld.

Artikel 4 van verordening (EG) nr. 864/2007 moet aldus worden uitgelegd dat het recht dat van toepassing is op de verplichting tot schadeloosstelling uit hoofde van de zorgplicht die rust op de grootmoedermaatschappij van een failliete vennootschap, in beginsel het recht is van het land waar deze vennootschap is gevestigd, ook al is het bestaan van een tussen deze vennootschappen gesloten financieringsovereenkomst, waarin een forumkeuze is opgenomen, een omstandigheid waardoor kennelijk nauwere banden met een ander land in de zin van lid 3 van dit artikel kunnen worden vastgesteld.

HvJ – CONCLUSIE A-G PIKAMÄE– 10 maart 2022 – zaak C-7/21 – LKW WALTER – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2022:185 – conclusie

Aansprakelijkheid advocaten voor te laat aantekenen van verzet? - Is Sloveense regelgeving inzake betekening en tenuitvoerlegging in overeenstemming met EU-recht

Verordening (EG) nr. 1393/2007 [Betekenningsverordening]. Verordening (EU) nr. 1215/2012. Artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Artikel 18 VWEU. Dit verzoek is ingediend in het kader van een geding tussen verzoekster en verweerders, drie

partners van een Oostenrijks advocatenkantoor die verzoekster hebben bijgestaan in een procedure van gedwongen tenuitvoerlegging in Slovenië. Aangezien deze advocaten niet binnen de in de Sloveense wetgeving gestelde termijn van acht dagen verzet hebben aangetekend tegen een beslissing tot gedwongen tenuitvoerlegging waarvan aan verzoekster kennis was gegeven, is deze beslissing onherroepelijk en uitvoerbaar geworden, zodat verzoekster de in die beslissing vastgestelde schuldvordering moest voldoen. In die omstandigheden heeft verzoekster bij de verwijzende rechter beroep ingesteld tegen verweerders op grond dat zij als advocaten aansprakelijk waren voor het feit dat de Sloveense rechterlijke instanties het door hen te laat aangetekende verzet hadden afgewezen. Op grond daarvan heeft verzoekster terugbetaling gevorderd van het bedrag dat zij naar aanleiding van de tenuitvoerleggingsprocedure moest betalen. Ter ondersteuning van hun verweer voeren verweerders aan dat de betrokken Sloveense regeling niet in overeenstemming is met het Unierecht omdat daarmee niet wordt gewaarborgd dat de rechten van verdediging van degene voor wie een gerechtelijk stuk is bestemd, daadwerkelijk worden geëerbiedigd. Bovendien zijn zij van mening dat deze regeling discriminerend is omdat in Slovenië gevestigde partijen volgens hen op grond daarvan ten onrechte voordeel kunnen halen uit de bijzondere kenmerken van deze regeling ten opzichte van partijen die in andere lidstaten zijn gevestigd.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 8, leden 1 en 3, van verordening (EG) nr. 1393/2007, gelezen in samenhang met artikel 47 Handvest EU verzet zich niet tegen een nationale regeling van het recht van de veroordelende staat volgens welke de termijn voor het aanwenden van een rechtsmiddel tegen een beslissing in de vorm van een gerechtelijk stuk dat overeenkomstig verordening nr. 1393/2007 is betekend of ter kennis gebracht, ingaat vanaf de betekening of kennisgeving van het betrokken stuk, en niet pas nadat de in lid 1 van dat artikel gestelde termijn van een week om te weigeren dat stuk in ontvangst te nemen, is verstreken.

Artikel 45, lid 1, onder b), en artikel 46 van verordening (EU) nr. 1215/2012, gelezen in samenhang met artikel 47 Handvest EU, moeten aldus worden uitgelegd dat de erkenning en de tenuitvoerlegging van een beslissing die niet in het kader van een procedure op tegenspraak is gegeven, moeten worden geweigerd indien het rechtsmiddel tegen de beslissing moet worden aangewend in een andere taal dan de officiële taal van de lidstaat waar de verweerder verblijft, of, indien er verscheidene officiële talen in die lidstaat zijn, een andere taal dan de officiële taal of een van de officiële talen van zijn verblijfplaats, en de niet-verlengbare termijn voor het instellen van het rechtsmiddel volgens het recht van de lidstaat waar de beslissing is gegeven slechts acht kalenderdagen bedraagt.

Artikel 18 VWEU moet aldus worden uitgelegd dat het niet van toepassing is op een situatie waarin degene voor wie een gerechtelijk stuk is bestemd, heeft afgezien van de uitoefening van zijn recht om de kennisgeving of de betekening van dat stuk overeenkomstig artikel 8, lid 1, van verordening nr. 1393/2007 te weigeren.

- B** AG Pikamäe on the time limits for lodging an objection against a decision on enforcement, in the context of the Service and Brussels I bis Regulations, in the case LKW Walter, C-7/21 ([conflict of laws](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Spanje – 3 december 2021 (ECER 8.3.2022) – [C-821/21](#) – [Club La Costa e.a.](#)

IPR – Brexit - Consumentenovereenkomst – Begrip ‘wederpartij bij de overeenkomst’

Verordening (EU) nr. 1215/2012. Verordening (EG) nr. 593/2008. Terugtrekkingsakkoord VK/EU. De vraag is aan de orde of de Spaanse rechterlijke instanties bevoegd zijn om kennis te nemen van een vordering tot nietigverklaring van een overeenkomst en tot terugbetaling van betaalde bedragen, aangezien de partijen bij de overeenkomst Britse staatsburgers en een Britse vennootschap met zetel in het Verenigd Koninkrijk zijn. Ook moet worden vastgesteld welk recht van toepassing is.

Vraag is onder andere of, in het geval van consumentenovereenkomsten waarop artikel 18, lid 1, van de Brussel I-verordening van toepassing is, het dan verenigbaar is met deze verordening als

de uitleg van de in de betreffende bepaling gebruikte uitdrukking „de wederpartij bij de overeenkomst” alleen betrekking heeft op de persoon die de overeenkomst heeft ondertekend, en dus geen andere natuurlijke of rechtspersonen kan omvatten dan die welke de overeenkomst daadwerkelijk hebben ondertekend?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 21 januari 2022 (ECER 22.3.2022) – [C-62/22 – DER Touristik Deutschland](#)

Reisovereenkomst – Territoriale bevoegdheid rechter

Verordening (EU) nr. 1215/2012. Verzoekster vordert o.a. betaling van een geldbedrag. Het recht op betaling baseert zij op een met verweerster gesloten reisovereenkomst. Het verblijf zou niet overeenstemmen met hetgeen was afgesproken in de overeenkomst en de gebreken werden niet verholpen.

Vraag is of artikel 18, lid 1, van verordening 1215/2012 niet alleen de internationale bevoegdheid regelt, maar daarnaast ook voorziet in een door de feitenrechter verplicht toe te passen regeling inzake de territoriale bevoegdheid van nationale rechters voor geschillen over reisovereenkomsten, wanneer zowel de consument in de hoedanigheid van reiziger als de wederpartij in de hoedanigheid van reisorganisator in dezelfde lidstaat zijn gevestigd, maar de reisbestemming in het buitenland gelegen is.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Frankrijk – 2 februari 2022 (ECER 24.3.2022) – [C-98/22 – Eurelec Trading](#)

Rechterlijke bevoegdheid – Burgerlijke en handelszaken - Vordering minister tot staken mededingingsbeperkende praktijk

Verordening nr. 1215/2012. Vraag in het geding is of de Franse gerechten bevoegd zijn om kennis te nemen van een rechtsvordering die door de Franse autoriteiten tegen in België gevestigde vennootschappen is ingesteld en ertoe strekt de vermeende mededingingsbeperkende praktijken jegens in Frankrijk gevestigde leveranciers te doen erkennen, bestraffen en staken.

Ziet het begrip ‚burgerlijke en handelszaken’, in artikel 1, punt 1, van verordening nr. 1215/2012 op een rechtsvordering – en op de naar aanleiding daarvan gegeven rechterlijke beslissing – die de Franse minister van Economische Zaken op basis van Franse wetboek van koophandel heeft ingesteld tegen een Belgische vennootschap, teneinde mededingingsbeperkende praktijken te doen vaststellen en staken, alsook de vermeende dader van die praktijken te doen veroordelen, op basis van bewijsmateriaal dat is verkregen door middel van zijn specifieke onderzoeksbevoegdheden?

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

Lambert v MIB. On foreign applicable law, and how the motor insurance Directives engage with Rome II for accidents abroad, litigated in England. ([GAVL](#))

RECHTSPRAAK NL – Hoge Raad - 11 maart 2022 - [ECLI:NL:HR:2022:345](#)

Ontbinding arbeidsovereenkomst - Bevoegde rechter

Verordening (EU) 1215/2012. Art. 26 lid 2 Verordening Brussel I-bis. Is verweerder op de hoogte gebracht van zijn recht bevoegdheid van gerecht te betwisten? In deze procedure verzoekt Weener XL de arbeidsovereenkomst tussen partijen te ontbinden. De werknemer is in eerste aanleg niet verschenen. De kantonrechter heeft de arbeidsovereenkomst ontbonden met ingang van 24 juli 2019. In hoger beroep verzoekt de werknemer de ontbinding in stand te laten en Weener XL te veroordelen tot betaling van een transitievergoeding, een billijke vergoeding en achterstallig salaris. Het hof heeft de beschikking van de kantonrechter bekrachtigd onder

verbetering van gronden en Weener XL veroordeeld om aan de werknemer een transitievergoeding te betalen.

De Hoge Raad vernietigt de beschikking van het gerechtshof 's-Hertogenbosch van 1 oktober 2020.

Het hof zag zich voor de vraag gesteld of de werknemer op de hoogte is gebracht van zijn recht de bevoegdheid van het hof te betwisten en van de gevolgen van verschijnen of niet-verschijnen. Het hof heeft deze vraag in rov. 3.5 bevestigend beantwoord door te overwegen dat “hiervoor (...) voldoende aanknopingspunten in het dossier [zijn]”. Uit de beschikking blijkt niet welke aanknopingspunten het hof op het oog heeft. Het hof heeft zijn oordeel dat is voldaan aan art. 26 lid 2 Verordening Brussel I-bis en dat dit betekent dat het bevoegd is kennis te nemen van de zaak, dan ook niet voldoende gemotiveerd. De cassatieklacht slaagt.

E Cassatievlog #011 | Bevoegdheid Nederlandse rechter bij ontbinding arbeidscontract ([cassatieblog](#))

RECHTSPRAAK NL – Hoge Raad – 25 maart 2022 - [ECLI:NL:HR:2022:440](#)

IPR - Verzoek tot beëindiging van ouderlijk gezag over minderjarige - Begrip gewone verblijfplaats (art. 8 lid 1 Verordening Brussel II-bis)

Verordening (EG) nr. 2201/2003. Vast staat dat de minderjarige ten tijde van de indiening van het inleidende verzoekschrift door de raad al bijna een jaar onafgebroken in Nederland bij haar pleegouders (oom en tante) verbleef en daar naar school is gegaan. Voorts heeft het hof (in rov. 5.9) – in cassatie onbestreden – vastgesteld dat de minderjarige mede de Nederlandse nationaliteit bezit, de Nederlandse taal spreekt, in het verleden vaker periodes (bij familie) in Nederland heeft verbleven en ook tijdelijk naar een basisschool in Nederland is gegaan. Ten slotte vermeldt het proces-verbaal van de mondelinge behandeling bij het hof dat de minderjarige in een gesprek met de voorzitter van het hof te kennen heeft gegeven dat zij zich thuis voelt en rust ervaart bij de pleegouders en dat zij in Nederland wil blijven wonen. Dit geheel van feitelijke omstandigheden laat geen andere conclusie toe dan dat sprake is van een zekere integratie van de minderjarige in een sociale en familiale omgeving in Nederland, en daarmee dat de gewone verblijfplaats van de minderjarige in de zin van art. 8 lid 1 Verordening Brussel II-bis ten tijde van de indiening van het inleidende verzoekschrift door de raad in Nederland was gelegen.

De Hoge Raad zal bepalen dat de Nederlandse rechter bevoegd is om kennis te nemen van het verzoek van de raad om het gezag van de vader en de stiefmoeder over de minderjarige te beëindigen.

De Hoge Raad vernietigt de beschikking van het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden van 11 maart 2021 en bepaalt dat de Nederlandse rechter bevoegd is om kennis te nemen van het verzoek van de raad om het gezag van de vader en de stiefmoeder over de minderjarige te beëindigen. Het geding wordt verwezen naar het gerechtshof 's-Hertogenbosch ter verdere behandeling en beslissing.

E Gewone verblijfplaats in de zin van art. 8 lid 1 Brussel II-bis ([Cassatieblog](#))

EJN

Praktische handleiding - Rechterlijke bevoegdheid en toepasselijk recht in internationale geschillen tussen de werknemer en de werkgever (Publications office)

Wiki

[Wiki Schema gevolgen Brexit voor civiele procedures - IPR](#)

Landbouw en visserij

HvJ – ARREST – 10 maart 2022 – gevoegde zaken C-167/19 P en C-171/19 P – Commissie/Freistaat Bayern – ECLI:EU:C:2022:176 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Staatsteun - Financiering van de melkkwaliteitstests

Samenvatting onder: [Staatssteun](#)

HvJ – ARREST – 24 maart 2022 – zaak C-697/20 – Dyrektor Izby Skarbowej w L. – Polen – ECLI:EU:C:2022:210 – [geen conclusie](#) – [arrest](#)

Forfaitaire regeling voor landbouwproducenten – Afwijkende btw-plicht van echtgenoten met landbouwonderneming

Samenvatting onder: [Belastingen, btw](#)

HvJ – ARREST – 24 maart 2022 – zaak C-726/20 – Ferme de la Sarte – België – ECLI:EU:C:2022:212 – [geen conclusie](#) – [arrest](#)

Gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) – Elfpo — Investeringssteun– Begrip ‚landbouwproducten’ – Begrippen ‚levende planten’ en ‚producten van de bloemeteelt’ – Grasrollen voor de aanleg van groendaken”

Verordening (EU) nr. 1305/2013. Dit verzoek is ingediend in het kader van een geding over de afwijzing van een aanvraag om vestigingssteun en twee aanvragen om investeringssteun, die door Ferme de la Sarte waren ingediend.

Hof: Artikel 17, lid 1, onder b), van verordening (EU) nr. 1305/2013 moet aldus worden uitgelegd dat het daarin gehanteerde begrip „in bijlage I bij het VWEU vermelde landbouwproducten” ook betrekking heeft op planten die worden gebruikt om groendaken aan te leggen, zoals grasrollen, zodat roerende investeringen die daarop betrekking hebben in aanmerking komen voor steun uit hoofde van de in deze bepaling bedoelde steunmaatregel voor plattelandsontwikkeling.

HvJ – CONCLUSIE A-G ĆAPETA – 17 maart 2022 – zaak C-159/20– Commissie / Denemarken – ECLI:EU:C:2022:198 – [persbericht](#) – [conclusie](#)

Beschermde oorsprongsbenaming - Kwaliteitsregelingen voor landbouwproducten en levensmiddelen – Deense feta

Verordening (EU) nr. 1151/2012. De A-G vindt dat door niet te bewerkstelligen dat wordt gestopt met het gebruik door Deense producenten van de geregistreerde naam ‘Feta’ voor kaas die bestemd is voor export naar derde landen, Denemarken zijn verplichtingen uit hoofde van het EU-recht niet nagekomen. Desalniettemin heeft Denemarken de verplichting tot loyale samenwerking, zoals ook door de Commissie wordt beweerd, niet geschonden.

A-G geeft het Hof in overweging: vast te stellen dat Denemarken is tekortgeschoten in zijn verplichtingen krachtens artikel 13 van verordening (EU) nr. 1151/2012 doordat het het gebruik door Deense producenten van de geregistreerde benaming „feta” voor kaas die bestemd is voor uitvoer naar derde staten, niet heeft voorkomen of beëindigd;

het beroep te verwerpen voor het overige.

 Conclusie A-G over uitvoer van Deense fetakaas. ([IEF20602](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Portugal – 27 december 2021 (ECER 7.3.2022) – C-23/22 – Caxamar

Activiteit ter verwerking van visserijproducten – Vennootschapsbelasting - Steunmaatregelen

Verordening (EU) nr. 651/2014. Verordening (EU) nr. 1379/2013. Geding tussen verzoekster en de belasting- en douanediens waarbij verzoekster de nietigverklaring vordert van de aanslagen voor de vennootschapsbelasting, die voortvloeien uit de correcties die de belastingdienst heeft aangebracht in de belastinggrondslag voor de belastingjaren 2016 en 2018.

Vraag van de Portugese rechter of uit de richtsnoeren inzake regionale steunmaatregelen 2014-2020, in samenhang met de bepalingen van verordening 651/2014, alsmede verordening 1379/2013, volgt dat met het oog op de verlening van fiscale steun, de verwerking van visserij- en aquacultuurproducten met betrekking tot „gezouten kabeljauw”, „ingevroren kabeljauw” en „geweeekte kabeljauw”, geen activiteit ter verwerking van landbouwproducten is.

EUROPESE COMMISSIE

- Europese Commissie brengt mededeling uit over wereldwijde voedselzekerheid (ECER)
- Europese Commissie veegt vloer aan met Nederlands landbouwbeleid: ‘incompleet en inconsistent’ (follow the money)

CONSULTATIE

Duurzaamheidsovereenkomsten in de landbouw — richtsnoeren inzake de afwijking van antitrustregels, Feedback- en raadplegingsperiode 28 Februari 2022 - 23 Mei 2022 (EC)

Levenslang

EHRM – GECOMMUNICEERDE ZAAK – 17 maart 2022 – Admilson Richter t. Nederland - subject matter of the case - 59806/19

Levenslang – Uitzicht op vrijlating

Artikel 3 EVRM. De klacht gaat over het feit dat klager geen vooruitzicht heeft op vrijlating uit zijn levenslange gevangenisstraf.

De Nederlandse overheid wordt o.a. verzocht aan te geven hoe de praktijk van herziening van levenslange gevangenisstraffen zich heeft ontwikkeld sinds de inwerkingtreding van het Besluit Adviescommissie Levenslange gevangenisstraffen, en wordt verzocht een overzicht te geven van recente nationale jurisprudentie over die praktijk.

Zie ook gecommuniceerde zaken van 17 maart 2022:

[Rasnabe t. Nederland – subject matter of the case - 56209/19](#)

[Remmers t. Nederland – subject matter of the case - 55483/19](#)

[Soerel t. Nederland – subject matter of the case - 55021/19](#)

[F.B. t. Nederland – subject matter of the case – 28157/18](#)

[Henriquez t. Nederland – subject matter of the case – 15199/20](#)

[Marcos Richter – subject matter of the case - 59814/19](#)

LHBT-rechten

NOOT – bij EHRM 16 november 2021, S.H. t. Polen

Surrogacy as citizenship deprivation in S.-H. v. Poland. ([strasbourgobservers](#))

EHRM – factsheets en guides

- [Homosexuality: criminal aspects](#) (juni 2014)
- [Sexual orientation issues](#) (maart 2022) ^{new}

Luchtvaart

HvJ – CONCLUSIE A-G RICHARD DE LA TOUR – 24 maart 2022 – zaak C-111/21 – Laudamotion – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2022:224 – conclusie

Aansprakelijkheid luchtvaartmaatschappij bij ongeval - Begrip ‚lichamelijk letsel’ – Posttraumatische stressstoornis

Artikel 17, lid 1 Verdrag van Montreal. Valt onder het begrip „lichamelijk letsel” in artikel 17, lid 1, van het Verdrag letsel van psychische aard dat weliswaar als aandoening kan worden aangemerkt, maar niet het gevolg is van lichamelijke letsel in strikte zin?

Deze vraag rijst in een geding tussen een passagier en de luchtvaartmaatschappij Laudamotion. Verzoekster in het hoofdgeding heeft een schadevordering ingediend wegens een posttraumatische stressstoornis die bij haar is vastgesteld na een ongeval dat plaatsvond tijdens het verlaten van het vliegtuig. In dit geding spreekt het Oberste Gerichtshof zijn twijfels uit over de strekking van artikel 17, lid 1, van het Verdrag van Montreal, waarin de voorwaarden worden vastgesteld waaronder een passagier die „lichamelijk letsel” heeft geleden wegens een ongeval aan boord van een vliegtuig, of tijdens enige handeling verband houdende met het aan boord gaan of verlaten van het vliegtuig, de luchtvaartmaatschappij die de vlucht uitvoerde aansprakelijk kan stellen.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 17, lid 1, van het Verdrag van Montreal moet aldus worden uitgelegd dat het begrip ‚lichamelijk letsel’, ongeacht of er sprake is van schade aan de fysieke integriteit van de passagier, zich uitstrekt tot als gevolg van een ongeval geleden schade aan zijn psychische integriteit, wanneer deze schade door medisch onderzoek is vastgesteld en daarvoor een medische behandeling nodig is.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Roemenië – 1 juli 2021 (ECER 8.3.2022) – C-775/21 en C-826/21 – Blue Air Aviation e.a.

Auteursrecht - Geluidsinstallaties in treinen en vliegtuigen – Mededeling aan het publiek

Samenvatting onder: [IE](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Oostenrijk – 4 januari 2022 (ECER 10.3.2022) – C-49/22 – Austrian Airlines

Compensatie luchtreizigers – Annulering vlucht vanwege Covid-19-pandemie – Repatriërvlucht met hetzelfde vliegtuig – Extra kosten

Verordening (EG) nr. 261/2004. Verzoekers eisen schadevergoeding vanwege de annulering van een vlucht. Verzoekers hadden twee vluchten geboekt via een pakketreis. Hun vlucht naar Wenen is vanwege de Covid-19-pandemie geannuleerd. Hoewel verweerster (vliegtuigmaatschappij) beschikte over de contactgegevens van verzoekers, heeft zij geen contact met hen opgenomen

en hen dus ook niet gewezen op hun rechten uit artikel 8, lid 1, van verordening 261/2004. Verzoekers zijn uiteindelijk gebeld door de reisorganisator, die hen informeerde over de annulering en een repatriëringsvlucht die door het Oostenrijkse ministerie van Buitenlandse Zaken was gepland. Verzoekers hebben zich op de website van het ministerie van Buitenlandse Zaken online geregistreerd voor deze vlucht en hebben daarvoor allebei een verplichte bijdrage in de onkosten aan het ministerie van Buitenlandse zaken betaald. De vlucht werd door verweerster uitgevoerd op dezelfde vliegtijd als was gepland voor de oorspronkelijke terugvlucht.

Vraag is of ook een van overheidswege georganiseerde repatriëringsvlucht als een alternatief reisplan onder vergelijkbare vervoersvoorwaarden naar de eindbestemming moet worden beschouwd, wanneer de luchtvaartmaatschappij die de vlucht uitvoert, de passagier voor de vlucht zou kunnen aanmelden en de kosten voor de vlucht zou kunnen dragen, en zij de vlucht op grond van een overeenkomst met de staat uiteindelijk met hetzelfde vliegtuig en op dezelfde vliegtijden uitvoert die voor de oorspronkelijke geannuleerde vlucht waren gepland.

CONSULTATIE

Herziening van de verordening inzake luchtdiensten, Raadplegingsperiode 3 Maart 2022 - 26 mei 2022 ([EC](#))

WIKI

[Wiki luchtvaartclaims](#)

Manipulatiesoftware auto's

HvJ – CONCLUSIE A-G RANTOS – 3 maart 2022 – zaak C-873/19 – Deutsche Umwelthilfe – Duitsland – **Grote Kamer** – [ECLI:EU:C:2022:156](#) – [persbericht](#) – [conclusie](#)

Manipulatiesoftware – Procesbevoegdheid milieuvereniging

Samenvatting onder: [milieu](#)

Mededinging

HvJ – ARREST – 22 maart 2022 – zaak C-117/20 – bpost – België – **Grote Kamer** – [ECLI:EU:C:2022:202](#) – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Ne-bis-in-idembeginsel – Geldboete die is opgelegd door een nationale regelgevende instantie voor de postsector – Geldboete die is opgelegd door een nationale mededingingsautoriteit - Cumulatie sancties

Samenvatting onder: [ne bis in idem](#)

HvJ – ARREST – 22 maart 2022 – zaak C-151/20 – Nordzucker e.a. – Oostenrijk – **Grote Kamer** – [ECLI:EU:C:2022:203](#) – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Ne bis in idem – Gelijktijdige procedures in verschillende lidstaten - Mededinging – Gelijkheid van feiten – Zelfde beschermde rechtsgoed

Samenvatting onder: [ne bis in idem](#)

GERECHT EU – ARREST – 30 maart 2022 – zaak T-323/17 – Martinair Holland/Commissie – ECLI:EU:T:2022:174 – [arrest](#)

GERECHT EU – ARREST – 30 maart 2022 – zaak T-325/17 – Koninklijke Luchtvaart Maatschappij/Commissie – ECLI:EU:T:2022:176 – [arrest](#)

GERECHT EU – ARREST – 30 maart 2022 – zaak T-334/17 – Cargolux Airlines/Commissie – ECLI:EU:T:2022:178 – [arrest](#)

GERECHT EU – ARREST – 30 maart 2022 – zaak T-337/17 – Air France-KLM/Commissie – ECLI:EU:T:2022:179 – [arrest](#)

GERECHT EU – ARREST – 30 maart 2022 – zaak T-342/17 – Deutsche Lufthansa e.a./Commissie – ECLI:EU:T:2022:183 – [arrest](#)

GERECHT EU – ARREST – 30 maart 2022 – zaak T-350/17 – Singapore Airlines en Singapore Airlines Cargo/Commissie – ECLI:EU:T:2022:186 – [arrest](#)

Luchtvrachtvervoer – Kartel – Onderling afgestemde feitelijke gedragingen

Artikel 101 VWEU. Artikel 53 van de EER-Overeenkomst. Artikel 8 van de Overeenkomst tussen de Gemeenschap en Zwitserland inzake luchtvervoer. In 2010 legde de Europese Commissie geldboetes op voor in totaal 800 miljoen euro aan Air Canada, Air France-KLM, British Airways, Cargolux, Cathay Pacific Airways, Japan Airlines, LAN Chile, Martinair, Qantas, SAS en Singapore Airlines. Alle betrokken bedrijven, op één na (Qantas), stelden bij het EU-Gerecht beroep in tegen dat besluit. In december 2015 verklaarde het Gerecht het besluit van de Commissie nietig wegens procedurefouten voor de elf karteldeelneemers die beroep hadden ingesteld. De Commissie hield echter staande dat de luchtvrachtbedrijven betrokken waren bij een kartel met prijsafspraken en legde in 2017 opnieuw geldboetes op, ten belope van 776 miljoen euro. De betrokken luchtvaartmaatschappijen (waaronder KLM en Martinair) stelden opnieuw beroep in bij het EU-Gerecht dat thans uitspraak doet.

Gerecht: Het beroep wordt verworpen.

Zie verder ook voor vergelijkbare en afwijkende uitspraken van 30 maart:

zaak T-324/17 – SAS Cargo Group e.a./Commissie – ECLI:EU:T:2022:175 – [arrest](#)

zaak T-326/17 – Air Canada/Commissie – ECLI:EU:T:2022:177 – [arrest](#)

zaak T-340/17 – Japan Airlines/Commissie – ECLI:EU:T:2022:181 – [arrest](#)

zaak T-341/17 – British Airways/Commissie – ECLI:EU:T:2022:182 – [arrest](#)

zaak T-343/17 – Cathay Pacific Airways / Commissie – ECLI:EU:T:2022:184 – [arrest](#)

zaak T-344/17 – Latam Airlines Group e.a./Commissie – ECLI:EU:T:2022:185 – [arrest](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Frankrijk – 2 februari 2022 (ECER 24.3.2022) – [C-98/22](#) – [Eurelec Trading](#)

Rechterlijke bevoegdheid – Vennootschappen - Mededinging

Samenvatting onder: [IPR](#)

EUROPESE COMMISSIE

Goedkeuring van de inhoud van een ontwerp voor een mededeling van de Commissie — Richtsnoeren betreffende de toepassing van het mededingingsrecht van de EU op collectieve overeenkomsten inzake de arbeidsvoorwaarden van zelfstandigen zonder personeel ([PB C 123/1](#))

CONSULTATIE

Duurzaamheidsovereenkomsten in de landbouw — richtsnoeren inzake de afwijking van antitrustregels, Feedback- en raadplegingsperiode 28 Februari 2022 - 23 Mei 2022 ([EC](#))

Oekraïne

Toezicht op mededinging tijdens de Oekraïne-oorlog door Europese Mededingingsautoriteiten ([NJB](#))

Medische nalatigheid

EHRM – ARREST – 8 maart 2022 – Reyes Jimenez t. Spanje – [persbericht](#) – [arrest](#) - 57020/18 - [ECLI:CE:ECHR:2022:0308JUD005702018](#)

Privéleven - In strijd met nationale recht geen schriftelijke informed consent gegeven voor een hersenoperatie, die gevolgd werd door verlamming

Artikel 8 EVRM. Bij klager werd op zesjarige leeftijd een hersentumor ontdekt. Kort daarna werd hij in slechte toestand in het ziekenhuis opgenomen. Hij werd twee dagen later geopereerd. Na een maand volgden een tweede operatie en – op dezelfde dag een derde (spoed)operatie. Zijn toestand verslechterde na de operaties en hij is sindsdien volledig verlamd en niet in staat te communiceren, zien, kauwen of slikken. Zijn vader stelt dat de vereiste schriftelijke geïnformeerde toestemming (informed consent) voor met name de tweede operatie ontbrak.

EHRM: Voor de tweede operatie was geen schriftelijke toestemming gegeven, hoewel die een maand na de eerste operatie was uitgevoerd en dus zonder bijzondere spoed. Hoewel het EVRM niet vereist dat de geïnformeerde toestemming schriftelijk wordt verkregen, kent de Spaanse wet dat vereiste wel. De nationale rechter heeft geen adequate respons gegeven op het niet naleven van dat vereiste en evenmin voldoende uitgelegd waarom het ontbreken van schriftelijke toestemming geen inbreuk had gemaakt op de rechten van klager. Schending van artikel 8 EVRM.

NOOT – bij EHRM 3 februari 2022, [N.M. e.a. t. Frankrijk](#)

An Audacious Shortcut: The European Court of Human Rights' New Approach to French "Wrongful Life" Cases. ([strasbourgobservers](#))

Milieu, klimaat, natuur, duurzame energie

HvJ – CONCLUSIE A-G MEDINA – 3 maart 2022 – zaak C-659/20 – Ministerstvo životního prostředí – Tsjechië – [ECLI:EU:C:2022:159](#) – [conclusie](#)

Bescherming in het wild levende dier- en plantensoorten - Begrip fokdierenbestand – Reikwijdte - Controle oorsprong

Artikel 267 VWEU. Verordeningen (EG) nr. 338/97 en (EG) nr. 865/2006. De CITES is een internationale overeenkomst die als doel heeft bepaalde in het wild levende dier- en plantensoorten te beschermen tegen overmatige exploitatie ten gevolge van de internationale handel. Verordening nr. 338/97 bevat een aantal uitzonderingsbepalingen die van toepassing zijn op in gevangenschap geboren en gefokte specimen van diersoorten genoemd in bijlage A bij die verordening. De belangrijkste vraag die in de onderhavige zaak aan de orde is, luidt in wezen of de bevoegde instanties, bij het bepalen van specimen die uitgezonderd zijn van het verbod van de verhandeling van in gevangenschap gefokte specimen van een diersoort, de oorsprong van het fokdierenbestand mogen controleren, zelfs wanneer dit onderzoek zich niet beperkt tot de specimen die de fokker rechtmatig heeft verkregen.

A-G geeft het Hof in overweging: Het begrip ‚fokdierenbestand’ in de zin van artikel 1, lid 3, van verordening (EG) nr. 865/2006 omvat alle dieren in een fokprogramma. Dat begrip omvat niet de ouderdieren van specimens gefokt door een bepaalde fokker die niet de eigenaar of houder van deze dieren is geweest.

De bevoegde administratieve instantie heeft de bevoegdheid om de oorsprong van het fokdierenbestand te controleren om zich ervan te vergewissen dat dit rechtmatig is gevormd en op een zodanige wijze dat het voortbestaan van de betrokken soort in het wild daardoor geen schade heeft ondervonden, in de zin van artikel 54, punt 2, van verordening nr. 865/2006. In het kader van die beoordeling zijn de specifieke omstandigheden van het geval, zoals de goede trouw van de fokker, zijn gewettigd vertrouwen dat de handel in nakomelingen zal worden toegestaan alsmede de minder strenge voorschriften die voorafgaand aan de toetreding van de Tsjechische Republiek tot de Europese Unie in dat land van toepassing waren, niet doorslaggevend.

HvJ – CONCLUSIE A-G RANTOS – 3 maart 2022 – zaak C-873/19 – Deutsche Umwelthilfe – Duitsland – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2022:156 – persbericht – conclusie

Manipulatiesoftware – Procesbevoegdheid milieuvereninging

Artikel 9, lid 3, Verdrag van Aarhus. Artikel 47, eerste alinea Handvest EU. Verordening (EG) nr. 715/2007. In het hoofdgeding heeft de bevoegde nationale instantie voor de EG-typegoedkeuring van voertuigen besloten om voor voertuigen van autofabrikant Volkswagen AG die zijn uitgerust met een dieselmotor van de Euro 5-generatie, in het motormanagementsysteem geïntegreerde software toe te staan die bij bepaalde buitentemperaturen de recirculatie van uitlaatgassen vermindert, wat tot gevolg heeft dat de uitstoot van stikstofdioxide (NO_x) toeneemt.

Een erkende vereniging voor milieubescherming, heeft tegen dit besluit beroep ingesteld in het kader waarvan zij aanvoert dat deze software een onwettig „manipulatie-instrument” vormt in de zin van artikel 5, lid 2, van verordening (EG) nr. 715/2007.

Volgens de verwijzende rechter heeft deze milieuvereninging naar nationaal recht niet de procesbevoegdheid om tegen dit besluit op te komen. Deze rechter vraagt het Hof daarom ten eerste of artikel 9, lid 3, van het Verdrag van Aarhus, gelezen in samenhang met artikel 47 Handvest EU vereist dat een dergelijke vereniging een bestuursbesluit waarbij de EG-typegoedkeuring van voertuigen is verleend, met het oog op artikel 5, lid 2, van verordening nr. 715/2007 voor de nationale rechter moet kunnen aanvechten.

Indien die vraag bevestigend wordt beantwoord, vraagt de verwijzende rechter zich ten tweede af of de vraag of een manipulatie-instrument in de zin van genoemd artikel 5, lid 2 „nodig” is, moet worden beantwoord in het licht van de stand van de techniek op het tijdstip dat de EG-typegoedkeuring voor de betrokken voertuigen is verleend, en of er nog andere omstandigheden in aanmerking dienen te worden genomen op grond waarvan een dergelijk manipulatie-instrument kan worden toegestaan.

Volgens de A-G moeten erkende milieuverenigingen juridische procedures kunnen aanspannen om een EG-typegoedkeuring aan te vechten van voertuigen die zijn uitgerust met mogelijk verboden ‚manipulatie-instrumenten’. Een zogenaamd ‚temperatuurvenster’-apparaat kan alleen onder strikte voorwaarden worden toegestaan.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 9, lid 3, van het Verdrag van Aarhus gelezen in samenhang met artikel 47 Handvest EU moet aldus worden uitgelegd dat een erkende vereniging voor milieubescherming, die krachtens het nationale recht procesbevoegdheid heeft, bij een nationale rechter moet kunnen opkomen tegen een bestuursbesluit waarbij een EG-typegoedkeuring van motorvoertuigen wordt verleend die mogelijkerwijs in strijd is met artikel 5, lid 2, van verordening (EG) nr. 715/2007, welke bepaling, behoudens uitzonderingen, een verbod instelt op het gebruik van manipulatie-instrumenten die de doelmatigheid van emissiecontrolesystemen verminderen.

Artikel 5, lid 2, onder a), van verordening nr. 715/2007 moet aldus worden uitgelegd dat bij de vraag of een manipulatie-instrument ‚nodig’ is om de motor te beschermen tegen schade of

ongevallen en om de veilige werking van het voertuig te verzekeren, niet hoeft te worden uitgegaan van de stand van de techniek op de datum waarop de EG-typegoedkeuring is verleend en dat er geen rekening hoeft te worden gehouden met andere omstandigheden dan dit ,nodig' zijn om de wettigheid van een manipulatie-instrument te beoordelen.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 7 februari 2022 (ECER 22.3.2022) – C-86/22 – Papier Mettler Italia

Verpakkingsmateriaal – Verbod eenmalig gebruik – Niet-biologisch afbreekbare materialen

Richtlijn 94/62/EG. Verzoekster, producent van draagtassen, heeft beroep ingesteld bij de bestuursrechter in eerste aanleg tot nietigverklaring van het ministeriële besluit van 18 maart 2013 waarin de technische kenmerken voor draagtassen zijn vastgesteld, en tot vergoeding van de als gevolg van de onrechtmatige gedraging van het overheidsorgaan geleden schade.

De vraag is o.a. of de richtlijn 94/62/EG in de weg staat aan de toepassing van een nationale bepaling die het in de handel brengen verbiedt van draagtassen voor eenmalig gebruik die zijn vervaardigd van niet-biologisch afbreekbare materialen.

BNC fiche

Fiche: Mededeling en Richtlijn milieucriminaliteit ([Kamerstuk 22112, nr. 3312](#))

CONSULTATIE

- EU-strategie voor duurzame chemische stoffen — verordening cosmetische producten (herziening), Raadplegingsperiode 29 Maart 2022 - 21 Juni 2022 ([EC](#))
- EU-initiatief inzake bestuivers – herziening, Feedback- en raadplegingsperiode 17 Maart 2022 - 09 Juni 2022 ([EC](#))

LITERATUUR

E.R. de Jong, De dreigende werking van klimaataansprakelijkheid van financiële instellingen [NTBR 2022/4](#)

BNC fiche

- Fiche: Raadsaanbeveling rechtvaardige klimaattransitie ([Kamerstuk 22112, nr. 3316](#))
- Fiche: Mededeling en Richtlijn milieucriminaliteit ([Kamerstuk 22112, nr. 3312](#))

OVERIG

- ESMA prioritises the fight against greenwashing in its new Sustainable Finance Roadmap. ([BS-02-03-2022](#))
- [Nederland voldeed in 2021 niet meer aan Urgenda-vonnis voor reductie uitstoot \(NRC\)](#)
- Artikel: Towards European consensus on climate change as a human rights problem. ([BS-15-03-2022](#))
- As the Lungs of the Earth Dry Out, Climate Litigation Heats Up ([Verfassungsblog](#))
- The Right to Health in Climate Change Litigation ([Verfassungsblog](#))
- What the ECtHR Could Learn from Courts in the Global South ([verfassungsblog](#))

EHRM - factsheets en guides

- [Environment](#) (januari 2022)
- [Guide sur la jurisprudence de la Convention européenne des droits de l'homme - Environnement](#) (december 2021)

Ne bis in idem

EHRM – ARREST – 1 maart 2022 - Stavila t. Roemenië – [persbericht](#) – [arrest](#) - [23126/16](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0301JUD002312616](#)

Ne bis in idem – Dubbele vervolging ter zake hetzelfde feit in het bestuursrecht en strafrecht

Artikel 4 van Protocol nr. 7. Klager heeft gereden zonder rijbewijs op 3 april 2013. In eerste instantie is de vervolging opgestart, maar omdat het feit niet ernstig genoeg was, heeft de lokale autoriteit de strafrechtelijke vervolging gestaakt op 4 november 2013. Wel krijgt klager een bestuurlijke boete opgelegd. Klager heeft geen beroep ingesteld tegen de boete.

Op 13 augustus 2014 is de beslissing van 4 november 2013, inhoudende dat de verdachte niet langer vervolgd zou worden, vernietigd omdat bij een herbeoordeling tot de conclusie is gekomen dat het rijden zonder rijbewijs wel ernstig genoeg is om tot een veroordeling van een strafbaar feit te komen. De lokale autoriteit stelt zich op het standpunt dat door louter een administratieve sanctie op te leggen geen recht wordt gedaan aan het repressieve en preventief-educatieve doel van een strafrechtelijke sanctie. De rechtbank heeft beslist dat de autoriteiten terug mochten komen op hun beslissing en alsnog mochten vervolgen. Tegen het vonnis van de rechtbank stond geen beroep open. Vervolgens is klager gedagvaard. Op dat moment bleek ook dat klager de boete nooit betaald had.

Klager legt zijn zaak voor aan het EHRM op grond van een vermeende schending van artikel 4 Protocol nr. 7 bij het Verdrag. Het EHRM stelt vast dat sprake is van dubbele vervolging ter zake hetzelfde feit. Dat op een later moment is geoordeeld dat de zaak wel strafrechtelijk vervolgd zou moeten worden en niet bestuursrechtelijk moet worden afgedaan, is een fout voor rekening van de nationale autoriteiten. Fouten mogen nooit ten nadele van de burgers uitgelegd worden. Nu ook de heropening van de zaak van klager niet werd gerechtvaardigd door een fundamentele tekortkoming in de procedure, is het heropenen van de strafrechtelijke procedure in strijd met de strikte voorwaarden van artikel 4, lid 2, Protocol nr. 7. EHRM. Schending.

HvJ – ARREST – 22 maart 2022 – zaak C-117/20 – bpost – België – [Grote Kamer](#) – [ECLI:EU:C:2022:202](#) – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Ne-bis-in-idembeginsel – Geldboete die is opgelegd door een nationale regelgevende instantie voor de postsector – Geldboete die is opgelegd door een nationale mededingingsautoriteit - Cumulatie sancties

Artikelen 50 en 52, lid 1 Handvest EU. Duitsland, Tsjechië, Griekenland, Italië, Letland, Roemenië en Polen hebben schriftelijke opmerkingen ingediend. De onderneming bpost, van oudsher aanbieder van postdiensten in België, werd achtereenvolgens door twee Belgische autoriteiten beboet. Eerst kwam de nationale regelgevende instantie voor de postsector tot de conclusie dat het door bpost in 2010 toegepaste kortingsstelsel voor sommige afnemers van bpost discriminerend was. Dat besluit is na een verzoek om een prejudiciële beslissing aan het Hof door de nationale rechter vernietigd. De aan de orde zijnde situatie vormde geen discriminatie in de zin van de wetgeving voor de postsector. Vervolgens werd bpost door de nationale mededingingsautoriteit beboet wegens misbruik van een machtspositie door de toepassing van datzelfde kortingsstelsel van januari 2010 tot juli 2011. Bpost betwist de rechtmatigheid van die tweede procedure met een beroep op het ne-bis-in-idembeginsel.

De vraag is of het ne bis in idem principe ook geldt bij administratieve boetes in het kader van de concurrentieregels. Zie de vergelijkbare zaak Nordzucker hieronder.

Hof: Artikel 50 Handvest EU, gelezen in samenhang met artikel 52, lid 1, ervan, staat er niet aan in de weg dat een rechtspersoon wordt bestraft met een geldboete wegens het begaan van een inbreuk op het mededingingsrecht van de Unie, wanneer ten aanzien van die persoon voor dezelfde feiten reeds een definitieve beslissing is gegeven na afloop van een procedure betreffende een inbreuk op een sectorregeling inzake de liberalisering van de betrokken markt, op voorwaarde dat er duidelijke en nauwkeurige regels bestaan op basis waarvan kan worden voorzien voor welk handelen en nalaten vervolgingsmaatregelen en sancties kunnen worden gecumuleerd, en de twee bevoegde instanties hun optreden onderling kunnen afstemmen, dat de beide procedures voldoende onderling zijn afgestemd en kort na elkaar hebben plaatsgevonden, en dat de opgelegde sancties in hun totaliteit beschouwd stroken met de ernst van de begane inbreuken.

- 🇧🇪 HvJ EU verduidelijkt de door het Unierecht geboden bescherming tegen dubbele vervolging. ([BS-24-03-2022](#))
- 🇧🇪 “Non bis in idem” in dual proceedings: CJEU judgment in the bpost case ([Johan Callewaert](#))

HvJ – ARREST – 22 maart 2022 – zaak C-151/20 – Nordzucker e.a. – Oostenrijk – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2022:203 – persbericht – conclusie – arrest

Ne bis in idem – Gelijktijdige procedures in verschillende lidstaten - Mededinging – Gelijkheid van feiten – Zelfde beschermde rechtsgoed

Artikel 101 VWEU. Artikelen 50 en 52, lid 1 Handvest EU. Zie de vergelijkbare zaak Bpost hierboven. België, Duitsland, Griekenland, Italië, Letland en Polen hebben schriftelijke opmerkingen ingediend in deze zaak.

Nordzucker en Südzucker zijn twee suikerproducenten. De Duitse nationale mededingingsautoriteit heeft vastgesteld dat die twee ondernemingen inbreuk hebben gemaakt op artikel 101 VWEU en op het Duitse mededingingsrecht. In het hoofdgeding vordert de Oostenrijkse nationale mededingingsautoriteit vaststelling dat die ondernemingen inbreuk hebben gemaakt op artikel 101 VWEU en op het Oostenrijkse mededingingsrecht, waarbij zij zich kennelijk baseert op dezelfde feiten als die waarop het Duitse besluit betrekking heeft.

De centrale vraag is of het ne bis in idem beginsel zich ertegen verzet dat in twee lidstaten gelijktijdig of na elkaar mededingingsprocedures worden gevoerd waarin kennelijk – althans ten dele – hetzelfde gedrag aan de orde is.

Deze zaak maakt het noodzakelijk nog eens te verduidelijken wanneer er sprake is van de voor de toepassing van het beginsel ne bis in idem vereiste gelijkheid van de relevante feiten. Bovenal wordt het Hof tevens verzocht –om duidelijkheid te verschaffen omtrent de voorwaarde inzake de gelijkheid van het beschermde rechtsgoed. Is er sprake van hetzelfde beschermde rechtsgoed in twee nationale procedures waarin twee nationale mededingingsautoriteiten naast hun respectieve nationale mededingingsregels (dezelfde) bepaling van het mededingingsrecht van de Unie hebben toegepast?

Hof: Artikel 50 Handvest EU staat er niet aan in de weg dat een onderneming door de mededingingsautoriteit van een lidstaat wordt vervolgd en, in voorkomend geval, beboet voor een inbreuk op artikel 101 VWEU en de overeenkomstige bepalingen van het nationale mededingingsrecht wegens een gedraging die op het grondgebied van die lidstaat een mededingingsverstoring doel of gevolg had, ook al is die gedraging reeds door een mededingingsautoriteit van een andere lidstaat genoemd in een definitief besluit dat deze autoriteit ten aanzien van die onderneming heeft vastgesteld na een procedure wegens inbreuk op artikel 101 VWEU en de overeenkomstige bepalingen van het mededingingsrecht van die andere lidstaat, voor zover dit besluit niet berust op de vaststelling dat die gedraging een mededingingsverstoring doel of gevolg had op het grondgebied van eerstgenoemde lidstaat.

Artikel 50 Handvest EU moet aldus worden uitgelegd dat het beginsel ne bis in idem van toepassing kan zijn op procedures ter handhaving van het mededingingsrecht waarin wegens de deelname van de betrokken partij aan het nationale clementieprogramma, enkel kan worden vastgesteld dat inbreuk is gemaakt op het mededingingsrecht.

- 📌 HvJ EU verduidelijkt de door het Unierecht geboden bescherming tegen dubbele vervolging. ([BS-24-03-2022](#))

NOOT – bij HvJ 16 december 2021, [C-203/20 A.B. e.a.](#)

.The Slovak Amnesty case before the CJEU: respect for national constitutional identity and (pre-) settlement with the past ([European law blog](#))

EHRM – factsheets en guides

- 🔗 [Right not to be tried or punished twice](#) (maart 2022) new
- 🔗 [Guide on Article 4 of Protocol No. 7 to the ECHR – right not to be tried or punished twice](#) (december 2021)

Oekraïne

GERECHT – BESCHIKKING – 30 maart 2022 – zaak T-125/21 R – RT France/Raad – [persbericht](#) – [beschikking](#)

Oorlog in Oekraïne – Sancties opgelegd aan Rusland

Artikelen 278 et 279 VWEU. Besluit (PESC) 2022/351. Besluit 2014/512/PESC. Verordening (EU) 2022/350. Verordening (EU) no 833/2014. Het betreft een verzoek op grond van de artikelen 278 en 279 VWEU en strekkende tot opschorting van de tenuitvoerlegging van Besluit (GBVB) 2022/351 en van Verordening (EU) 2022/350 zover deze handelingen gericht zijn op verzoeker. De president van het Gerecht wijst het beroep af.

EHRM – TIJDELIJKE NOODMAATREGELEN – 1 maart 2022 - [persbericht](#)

Oorlog in Oekraïne – Noodmaatregelen – Militaire aanvallen op burgers

Artikel 39 EVRM. Het EHRM heeft besloten de regering van Rusland te verzoeken zich te onthouden van militaire aanvallen op burgers en burgerobjecten, met inbegrip van woongebouwen, hulpvoertuigen en andere speciaal beschermde burgerobjecten zoals scholen en ziekenhuizen, en onmiddellijk te zorgen voor de veiligheid van de medische instellingen, het personeel en de hulpdiensten in het gebied dat wordt aangevallen of belegerd door Russische troepen.

EHRM en Raad van Europa

- Measures applied in respect of all cases concerning Russia owing to disruption to the postal service ([persbericht EHRM](#))
- Expansion of interim measures in relation to Russian military action in Ukraine ([link](#))
- What Would Russia's Departure from the Council of Europe Mean for the Strasbourg System of Human Rights Protection? ([ECHR blog](#))
- The European Court of Human Rights decides to suspend the examination of all applications against the Russian Federation ([link](#))
- Rusland uit Raad van Europa gezet, 'tragedie voor gewone Russen' ([NRC](#))

- Russia ceases to be a Party to the European Convention of Human Rights on 16 September 2022 ([EHRM](#))
- Plenary Court adopts a Resolution on the consequences of Russia's cessation of membership to the Council of Europe ([EHRM](#))
- Interim measures by the European Court of Human Rights in the Ukrainian conflict: United against the Russian aggression. ([strasbourgobservers](#))
- Measures in cases concerning Ukraine remain unchanged ([EHRM](#))
- Strasbourg Has No Chance and Uses It ([Verfassungsblog](#))
- Update on ECtHR Interim Measures Concerning Russia and Ukraine ([EJIL talk](#))
- A Backdoor Exit from the European Convention on Human Rights ([Verfassungsblog](#))
- ECHR Continues to Apply for Russia Until 16 September 2022 ([ECHR blog](#))
- Political Salvation of Europe's Human Rights System? The Case for a Fourth Council of Europe Summit ([ECHR blog](#))
- 'No Longer a Member State of the Organisation': The Expulsion of Russia from the Council of Europe and Articles 7 and 8 of the Statute ([ECHR blog](#))

REGELGEVING

- Voorstel voor een uitvoeringsbesluit van de Raad tot vaststelling van het bestaan van een massale toestroom van ontheemden uit Oekraïne in de zin van artikel 5 van Richtlijn 2001/55/EG van de Raad van 20 juli 2001, en tot invoering van tijdelijke bescherming naar aanleiding daarvan, 2 maart 2022, [COM\(2022\) 91 final](#)
- Besluit (GBVB) 2022/351 van de Raad van 1 maart 2022 tot wijziging van Besluit 2014/512/GBVB betreffende beperkende maatregelen naar aanleiding van acties van Rusland die de situatie in Oekraïne destabiliseren ([Eur-Lex](#))
- Besluit van 29 maart 2022 tot wijziging van het Besluit uitvoering Wet arbeid vreemdelingen 2022 in verband met een tijdelijke vrijstelling van de tewerkstellingsvergunningsplicht, gelet op het Uitvoeringsbesluit van de Raad tot vaststelling van het bestaan van een massale toestroom van ontheemden uit Oekraïne in de zin van artikel 5 van Richtlijn 2001/55/EG van de Raad van 20 juli 2001, en tot invoering van tijdelijke bescherming naar aanleiding daarvan ([Stb. 2022, nr. 130](#))

OVERIG

- Discrimineer geen Russen in Nederland ([College voor de mensenrechten](#))
- Sancties tegen Rusland: wat verwacht de AFM van instellingen? ([BS-28-02-2022](#))
- Russia's military aggression against Ukraine: fourth EU package of sectoral and individual measures ([Raad](#))
- A Time of Reckoning? Russia and the Council of Europe. ([strasbourgobservers](#))
- Kamerbrief over motie versterking toezicht naleving sancties na Russische inval Oekraïne. ([BS-16-03-2022](#))
- What compliance professionals need to know about two new Russian laws. ([BS-17-03-2022](#))
- [Stand with Ukraine](#): site created by the European parliament in cooperation with the Ukrainian parliament. It offers all the latest news, videos and podcasts including information on how the EU is helping.
- [EU solidarity with Ukraine](#): site of the European Commission with a particular focus on supporting those seeking shelter and those looking for a safe way home.
- EUR-Lex results page with EU Measures in [solidarity with Ukraine](#).
- Interim Measure for Russia's Last Free Media: Novaya Gazeta ([ECHR blog](#))
- Urgent interim measure in the case of the Russian daily newspaper Novaya Gazeta ([persbericht](#))
- Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, het ECOSOC en het Comité van de regio's - De vluchtelingen voor de

- oorlog in Oekraïne verwelkomen. Europa klaarstomen om aan de behoeften te voldoen, [COM/2022/131 final](#)
- Stateless people and refugees fleeing Ukraine ([EU law analysis](#))
 - The EU Ban of RT and Sputnik: Concerns Regarding Freedom of Expression ([EJILtalk](#))
 - EUvsDisinfo [section on disinformation about Ukraine and the Russian invasion.](#)
 - EU Sanctions against Russia Following the Invasion of Ukraine ([EU publication](#))
 - [Western Sanctions and Russia](#), What are they? Do they work? In-depth analysis
 - ICJ Indicates Provisional Measures Against Russia, in a Near Total Win for Ukraine; Russia Expelled from the Council of Europe ([EJIL talk](#))
 - Ukraine v Russia: A “Reverse Compliance” case on Genocide ([EJILtalk](#))
 - Collective protection as a short-term solution: European responses to the protection needs of refugees from the war in Ukraine ([EU migration law blog](#))
 - Temporary Protection for Ukrainians: the Unexpected Renaissance of ‘Free Choice’ ([EU migration law blog](#))
 - 5 Reasons Why: Understanding the reasons behind the activation of the Temporary Protection Directive in 2022 ([EU migration law blog](#))
 - Protecting Ukrainians fleeing to the EU ... but for how long? ([European law blog](#))
 - What are the key fundamental rights risks at the EU-Ukraine borders? ([FRA](#))
 - Ukraine calls for Russia to be expelled from INTERPOL ([fair trials](#))
 - No, Russia cannot be removed from the UN Security Council ([Leiden law blog](#))
 - International Court of Justice Orders Russia to Immediately Suspend Military Operations in Ukraine ([Leiden law blog](#))
 - Toezicht op mededinging tijdens de Oekraïne-oorlog door Europese Mededingingsautoriteiten ([NJB](#))
 - A war of words: EU sanctions and the blocking of online ‘disinformation’ ([Panopticon](#))
 - EU verleent tijdelijke bescherming aan bepaalde personen die uit Oekraïne zijn gevlucht ([ECER](#))
 - HCCH Information Note – Children deprived of their family environment due to the armed conflict in Ukraine ([conflict of laws](#))
 - Europese Commissie komt in het kader van de Oekraïne-crisis met aanbeveling over tegengaan van gouden paspoorten praktijk ([ECER](#))
 - Europese Commissie presenteert mededeling om lidstaten te helpen bij bescherming en opvang van gevluchte Oekraïners ([ECER](#))
 - Oekraïne-Rusland: Europese Commissie neemt een tijdelijk staatssteunkader aan ([ECER](#))
 - EU verleent tijdelijke bescherming aan bepaalde personen die uit Oekraïne zijn gevlucht ([ECER](#))
 - Verbod op Russische staatsmedia op gespannen voet met vrijheid van meningsuiting ([College mensenrechten](#))
 - EUAA provides Situational Update on EU Rapid Response efforts to assist displaced Ukrainian nationals ([EUAA](#))
 - HCCH Information Note – Children deprived of their family environment due to the armed conflict in Ukraine ([conflict of laws](#))

Onderwijs

LITERATUUR

J. Jansen e.a., Een vak apart, in: [SEW 2022/3](#)

In deze bijdrage wordt onderzocht op welke manieren het VWEU, de Dienstenrichtlijn, de GATS, bilaterale handelsverdragen en het EU-Handvest bescherming bieden aan aanbieders van onderwijsdiensten op de Europese interne markt. Hierbij wordt onder andere aandacht besteed aan de implicaties van het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie inzake onderwijshervormingen in Hongarije (C-66/18). In dit arrest trekt het Hof namelijk een aantal

interessante conclusies, onder andere met betrekking tot de verhouding tussen de Dienstenrichtlijn en het VWEU en met betrekking tot de handhavingsbevoegdheden van de Commissie ten aanzien van de GATS.

CONSULTATIE

Kwaliteitskader voor stages — herziening (evaluatie) Raadplegingsperiode 21 Maart 2022 - 13 Juni 2022 ([EC](#))

EHRM – factsheets en guides

[Guide on Article 2 of Protocol No. 1 to the ECHR – right to education](#) (december 2021)

Overlevering en uitlevering

EHRM – ARREST – 10 maart 2022 - Shenturk e.a. t. Azerbeidzjan - [persbericht](#) – [arrest](#) - [41326/17](#) - [8098/18](#) - [8147/18](#) - [8384/18](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0310JUD004132617](#)

Samenvatting onder: [asiel en migratie](#)

HvJ – CONCLUSIE A-G RANTOS – 31 maart 2022 – zaak C-168/21 – Procureur général près la cour d'appel d'Angers – Frankrijk – [ECLI:EU:C:2022:246](#) – [persbericht](#) – [conclusie](#)

EAB – Voorwaarde van dubbele strafbaarstelling – Beschermd belang - Straf voor één strafbaar feit dat verschillende feiten omvat, waarvan sommige niet strafbaar zijn gesteld in de uitvoerende lidstaat

Kaderbesluit 2002/584/JBZ. Artikel 49, lid 3 Handvest EU. In het Unierecht kan de voorwaarde van dubbele strafbaarheid worden gedefinieerd als het feit dat de gedraging waarop de samenwerking betrekking heeft zowel in de verzoekende staat (of uitvaardigende lidstaat) als in de aangezochte staat (of uitvoerende lidstaat) een strafbaar feit oplevert. In bepaalde gevallen kan de overlevering van de persoon die wordt gezocht op grond van een EAB afhankelijk worden gesteld van de naleving van deze voorwaarde van dubbele strafbaarheid.

In de onderhavige zaak is door de Italiaanse rechterlijke autoriteiten een EAB uitgevaardigd met het oog op de tenuitvoerlegging van een veroordeling die met name betrekking heeft op één strafbaar feit waarbij verschillende feiten als een en dezelfde strafbare handeling worden bestraft. De *Cour de cassation*, de Franse verwijzende rechter, vraagt of de rechterlijke autoriteiten van de uitvoerende lidstaat, te weten Frankrijk, kunnen weigeren dit EAB ten uitvoer te leggen in het licht van artikel 2, lid 4, en artikel 4, aanhef en punt 1, van kaderbesluit 2002/584/JBZ, en artikel 49, lid 3, Handvest EU.

De verwijzende rechter merkt op dat de bestanddelen van dat strafbare feit in de twee betrokken lidstaten verschillen, en dat sommige van de onder dat strafbare feit vallende feiten niet strafbaar zijn in de uitvoerende lidstaat. Het Hof wordt daarom verzocht de strekking van de voorwaarde van dubbele strafbaarheid, zoals voorzien in kaderbesluit 2002/584, te verduidelijken.

Volgens de A-G mag de uitvoerende rechterlijke autoriteit de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel niet weigeren op grond van het feit dat een aantal van de verschillende feiten die in de uitvaardigende lidstaat als één misdrijf strafbaar zijn, niet strafbaar zijn volgens het strafrecht van de uitvoerende lidstaat. Bovendien is aan de voorwaarde van dubbele strafbaarstelling in het kader van een Europees aanhoudingsbevel voldaan wanneer het door het recht van de uitvoerende lidstaat beschermde belang vergelijkbaar is met het belang dat in de uitvaardigende lidstaat in aanmerking wordt genomen

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 2, lid 4, en artikel 4, aanhef en punt 1, van kaderbesluit 2002/584/JBZ moeten aldus worden uitgelegd dat aan de in deze bepalingen gestelde

voorwaarde van de dubbele strafbaarheid is voldaan in de situatie waarin een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd voor feiten die in de uitvaardigende lidstaat strafbaar zijn gesteld met als vereiste dat zij de openbare orde kunnen verstoren, wanneer dergelijke feiten ook strafbaar zijn gesteld in de uitvoerende lidstaat, zonder dat van verstoring van de openbare orde sprake hoeft te zijn.

Artikel 2, lid 4, en artikel 4, aanhef en punt 1, van kaderbesluit 2002/584 alsook artikel 49, lid 3, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie moeten aldus worden uitgelegd dat de uitvoerende rechterlijke autoriteit niet kan weigeren een Europees aanhoudingsbevel ten uitvoer te leggen dat is uitgevaardigd met het oog op de tenuitvoerlegging van een straf in de situatie waarin deze straf is verbonden aan het plegen, door de gezochte persoon, van verschillende feiten die in de uitvaardigende lidstaat als één strafbaar feit worden bestraft, terwijl sommige van deze feiten in de uitvoerende lidstaat niet strafbaar zijn gesteld.

HvJ – CONCLUSIE A-G KOKOTT – 10 maart 2022 – zaak C-804/21 PPU – C en C.D. – Finland – ECLI:EU:C:2022:182 – conclusie

EAB – Verlenging van termijn voor overlevering – Wie mag overmacht vaststellen?

Kaderbesluit 2002/584/JBZ. Het onderhavige verzoek om een prejudiciële beslissing geeft het Hof de gelegenheid om te verduidelijken hoe artikel 23, lid 3, van kaderbesluit 2002/584 moet worden uitgelegd met betrekking tot de vraag of de politieautoriteiten van de uitvoerende lidstaat mogen vaststellen dat er sprake is van overmacht. Daarnaast moet worden verduidelijkt welke betekenis een asielverzoek van de gezochte persoon heeft met betrekking tot termijnen voor overlevering en met betrekking tot invrijheidstelling. Ook rijst de vraag onder welke voorwaarden artikel 23 überhaupt van toepassing is.

A-G geeft het Hof in overweging: Een verlenging van de termijn voor overlevering op grond van artikel 23, lid 3, van Kaderbesluit 2002/584 en voortzetting van de detentie na het verstrijken van de termijn krachtens artikel 23, lid 2, van Kaderbesluit 2002/584 is alleen toegestaan indien een rechterlijke autoriteit vaststelt dat er sprake was van overmacht en instemt met een nieuwe datum van overlevering. Indien het in eerste instantie een politie-instantie is die een beslissing over die vragen heeft genomen, moet zij, om die fout te herstellen, de zaak onmiddellijk voorleggen aan een rechterlijke instantie, zodat deze de beslissingen kan herzien.

De eerste zin van artikel 23, lid 3, van kaderbesluit 2002/584 heeft betrekking op alle omstandigheden die, ondanks het in acht nemen van de nodige zorgvuldigheid, overlevering in de weg staan en buiten de macht van de lidstaten liggen.

NOOT – bij EHRM 25 maart 2021, Bivolaru en Moldovan t. Frankrijk

The European arrest warrant under the European Convention on Human Rights (Johan Callewaert)

REGELGEVING

Richtlijn (EU) 2022/228 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2022 tot wijziging van Richtlijn 2014/41/EU, met betrekking tot de aanpassing ervan aan de Unievoorschriften inzake de bescherming van persoonsgegevens, OJ L 39, 21.2.2022

EHRM factsheet

[!\[\]\(aab88c0d099e5d18d6533a97b13ec28d_img.jpg\) Extradition and life imprisonment \(februari 2022\)](#)

Prejudiciële procedure HvJ

HvJ – ARREST – 10 maart 2022 – zaak C-177/20 – "Grossmania" – Hongarije – ECLI:EU:C:2022:175 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Beginselen van Unierecht – Voorrang – Rechtstreekse werking – Conflict tussen Unierecht en nationaal recht – Inbreuk op het Unierecht vastgesteld door het Hof van Justitie in een prejudiciële beslissing en een inbreukprocedure – Verplichtingen en rechten van nationale administratieve autoriteiten en rechterlijke instanties

Samenvatting onder: [Rechtsbeginsel EU](#)

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

A further Prestige instalment, this time on the powers of first instance judges to refer to Luxembourg and the, curtailed, authority of the Court of Appeal to stop them. ([GAVL](#))

Wiki

[Prejudiciële procedure bij het Hof van Justitie EU](#)

Privacy, persoonsgegevens en AVG

EHRM – ARREST – 1 maart 2021 - I.V.T. t. Roemenië - [persbericht](#) – [arrest](#) – [35582/15](#) - ECLI:CE:ECHR:2022:0301JUD003558215

Privéleven minderjarige – Afweging tegen vrijheid van meningsuiting journalist – Interview zonder toestemming ouders

Samenvatting onder: [Familieleven en familierecht](#)

EHRM – ARREST – 8 maart 2022 - Sabani t. België - [persbericht](#) – [arrest](#) - [53069/15](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0308JUD005306915](#)

Gebruik van handboeien bij uitzetbare vreemdeling moet gerechtvaardigd en noodzakelijk zijn

Artikel 8 EVRM. Tegen klagster is een uitzettingsbevel uitgevaardigd. De politie arresteert haar in haar woning, leggen handboeien aan en houden haar voorlopig gehecht met het oog op de uitzetting. Klagster klaagt erover dat zij in handboeien is afgevoerd. De nationale autoriteiten stellen zich op het standpunt dat het geboeid afvoeren gerechtvaardigd was gelet op het risico op onderduiken. Daarbij is mede gelet op het aantal beroepsprocedures die klagster tegen haar uitzetting had gevoerd en op de niet-naleving van de eerdere uitzettingsbevelen die jegens haar waren uitgevaardigd. Het EHRM stelt vast dat in de argumentatie geen enkele (juridische) argument is genoemd op basis waarvan het aanleggen van handboeien gerechtvaardigd was. Daarnaast is door de nationale autoriteit ook niet aangetoond dat het aanleggen van handboeien, gelet op de omstandigheden van het geval, noodzakelijk was. EHRM: unaniem schending.

EHRM – ARREST – 29 maart 2022 - Nuh Uzun e.a. t. Turkije – persbericht – arrest - 49341/18 e.a. - ECLI:CE:ECHR:2022:0329JUD004934118

Uploaden van correspondentie van gedetineerden naar gerechtelijke IT-server is in strijd met artikel 8 EVRM

Artikel 8 EVRM. Klagers doen een beroep op artikel 8 EVRM wegens het uploaden van hun correspondentie naar een nationale gerechtelijke netwerkserver, terwijl zij gedetineerd waren.

Het Hof overweegt dat het uploaden van de correspondentie van de klagers voortvloeit uit een instructie van het Ministerie van Justitie gericht aan de openbaar aanklager en gevangenisautoriteiten. Deze documenten waren aldus niet gepubliceerde interne documenten die niet bindend waren. Naar het oordeel van het Hof kan een dergelijke instructie, die niet onder enige regelgevende bevoegdheid is uitgegeven, niet worden beschouwd als *law* van voldoende *quality* in de zin van de rechtspraak van het Hof. Daarmee kan niet worden gezegd dat de inmenging in het recht van de klagers op respect voor hun privéleven en correspondentie *in accordance with the law* is in de zin van artikel 8 EVRM. Artikel 8 EVRM is geschonden.

HvJ – ARREST – 24 maart 2022 – zaak C-245/20 – Autoriteit Persoonsgegevens – Nederland – Rechtbank Midden-Nederland – ECLI:EU:C:2022:216 – conclusie – arrest

AVG – Competentie Autoriteit Persoonsgegevens – Openbaarmaking van processtukken aan een journalist - Begrip rechterlijke taak

Verordening (EU) 2016/679. Spanje, Polen, Portugal en Finland hebben in deze zaak schriftelijke opmerkingen ingediend. Eisers in de onderhavige zaak zijn natuurlijke personen die betogen dat zij er niet in hebben toegestemd dat bepaalde processtukken van hun door de Raad van State (Nederland) behandelde zaak aan een journalist worden doorgegeven. Eisers hebben bij de nationale toezichthoudende autoriteit aangevoerd dat diverse rechten en verplichtingen ingevolge verordening (EU) 2016/679 waren geschonden. Verweerster, de toezichthoudende autoriteit, achtte zichzelf echter niet competent om die klacht te beoordelen. Naar haar mening vond de verwerking in kwestie plaats binnen het kader van de „rechterlijke taken” van de nationale gerechten op grond van artikel 55, lid 3, AVG.

Binnen dit kader wenst de rechtbank Midden-Nederland met name te vernemen of er sprake is van een activiteit van „gerechten bij de uitoefening van hun rechterlijke taken” in de zin van artikel 55, lid 3, AVG wanneer aan de pers bepaalde processtukken worden verstrekt met het oog op betere verslaggeving over een zaak die in een openbare zitting wordt behandeld.

Hof: Artikel 55, lid 3, van verordening (EU) 2016/679 moet aldus worden uitgelegd dat het tot de uitoefening door een gerecht van zijn „rechterlijke taken” in de zin van deze bepaling behoort om uit een gerechtelijke procedure afkomstige stukken waarin persoonsgegevens zijn opgenomen tijdelijk ter beschikking te stellen aan journalisten om hen in staat te stellen beter verslag te doen van het verloop van die procedure.

- EU-Hof: het aan journalisten ter beschikking stellen van gerechtelijke stukken waarin persoonsgegevens zijn opgenomen behoort tot uitoefening van rechterlijke taak ([ECER](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G PIKAMÄE – 31 maart 2022 – zaak C-77/21 – Digi – Hongarije – ECLI:EU:C:2022:248 – conclusie

AVG - Bewaren persoonsgegevens in extra interne databank

Verordening (EU) 2016/679. Onder welke voorwaarden mag een aanbieder van internet- en televisiediensten persoonsgegevens van zijn klanten, die rechtmatig zijn verzameld en reeds opgeslagen, in een extra interne databank bewaren zonder hun uitdrukkelijke toestemming maar om een technische storing te ondervangen?

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 5, lid 1, onder b), van verordening (EU) 2016/679 moet aldus worden uitgelegd dat het aldaar geformuleerde beginsel er niet aan in de weg staat dat rechtmatig verzamelde en opgeslagen persoonsgegevens in een extra interne databank worden bewaard, voor zover met deze verwerking dezelfde doeleinden worden nagestreefd als die van de verzameling of, indien dat niet het geval is, deze verwerking verenigbaar is met de verzamelingsdoeleinden, hetgeen de verwerkingsverantwoordelijke dient aan te tonen, ook in het geval waarin met de verwerking wordt voldaan aan diens verplichting om een passende beveiliging van de persoonsgegevens te waarborgen zoals bedoeld in artikel 5, lid 1, onder f), van die verordening.

Wanneer die verwerking voor een ander doel dan waarvoor de gegevens zijn verzameld, niet berust op de toestemming van de betrokkene of op een wetgevingshandeling van de Unie of van een lidstaat als bedoeld in artikel 23, lid 1, van verordening 2016/679, moet de verenigbaarheid ervan met de verzamelingsdoeleinden worden vastgesteld aan de hand van met name de criteria van artikel 6, lid 4, van die verordening.

Artikel 5, lid 1, onder e), van verordening 2016/679 moet aldus worden uitgelegd dat het aldaar geformuleerde beginsel eraan in de weg staat dat rechtmatig verzamelde en opgeslagen gegevens worden bewaard – in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren – in een extra interne databank waarmee wordt beoogd een technische storing te verhelpen en deze gegevens tijdelijk veilig te stellen, gedurende langere tijd dan noodzakelijk is voor de verwezenlijking van dat doel en dus na de oplossing van dit incident, ook wanneer dat rechtstreekse en primaire doel in verband kan worden gebracht met het indirecte en secundaire doel van uitvoering van de contractueel overeengekomen dienst.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 27 januari 2022 (ECER 21.3.2022) – C-060/22 – Bundesrepublik Deutschland

AVG - Vluchtelingenstatus – Elektronisch dossier – Register verwerkingsactiviteit

Verordening (EU) 2016/679. Richtlijn 2013/32/EU. Verzoeker heeft beroep ingesteld tegen een afwijzende beslissing van de federale dienst voor migratie en vluchtelingen en verzoekt om toekenning van de vluchtelingenstatus. Verweersters beslissing is gebaseerd op de zogenoemde elektronisch BAMF-dossier MARIS, dat ook bij het gerecht wordt ingediend. Het is twijfelachtig of het zogenoemde elektronische MARIS-dossier van verweerster wel degelijk een register van de verwerkingsactiviteiten in de zin van artikel 30 van de AVG of althans een volledig dergelijk register vormt.

De vraag is o.a. of de niet-nakoming of onvolledige nakoming door een verwerkingsverantwoordelijke van de verantwoordingsplicht uit hoofde van artikel 5 AVG, bijvoorbeeld doordat geen of een onvolledig register van de verwerkingsactiviteiten wordt bijgehouden of doordat een regeling betreffende een gezamenlijke procedure ontbreekt, tot gevolg heeft dat de gegevensverwerking onrechtmatig is, waardoor de betrokkene een recht op gegevenswissing of een recht op beperking van het gebruik heeft.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Oostenrijk – 14 december 2021 (ECER 28.3.2022) – C-33/22 – Österreichische Datenschutzbehörde

AVG - Parlementaire enquête – Openbaarmaking persoonsgegevens - Toepassingsgebied AVG?

Richtlijn 95/46/EG. Verordening (EU) 2016/679. In 2018 heeft het federaal parlement van Oostenrijk de enquêtecommissie BVT ingesteld. Tijdens de enquêteprocedure is een partij in de procedure als respondent ondervraagd door de enquêtecommissie BVT. Het woordelijke verslag van de ondervraging, dat op de website van het Oostenrijkse parlement is gepubliceerd, bevatte zijn volledige voor- en achternaam. Hij heeft hiertegen een klacht ingediend bij de Oostenrijkse gegevensbeschermingsautoriteit waarbij hij verzocht om vast te stellen dat de publicatie van het

verslag met zijn volledige naam in strijd was met de AVG. De gegevensbeschermingsautoriteit heeft de klacht afgewezen, waarna beroep tegen dat besluit is ingesteld bij de bestuursrechter.

De vraag is o.a. of de werkzaamheden van een enquêtecommissie, die door een parlement van een lidstaat is ingesteld op grond van zijn recht op controle van de uitvoerende macht, binnen het toepassingsgebied van het Unierecht vallen, zodat de AVG van toepassing is op de verwerking van persoonsgegevens door een parlementaire enquêtecommissie van een lidstaat.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 13 januari 2022 (ECER 25.3.2022) – C-61/22 – Landeshauptstadt Wiesbaden

Identiteitsdocument – Gegevensbescherming - Biometrische gegevens – Vingerafdrukken

Verordening (EU) 2019/1157. Verordening (EU) 2016/679. Afwijzing door verweerster van een verzoek van verzoeker om afgifte van een nieuwe identiteitskaart zonder vingerafdrukken. Reden voor het verzoek was dat de chip van zijn oude identiteitskaart defect was.

Is de verplichting tot het opnemen en opslaan van vingerafdrukken in identiteitskaarten overeenkomstig artikel 3, lid 5, van verordening (EU) 2019/1157 in strijd met Unierecht van hogere rang, en daarom ongeldig?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Bulgarije – 10 januari 2022 (ECER 29 maart 2022) – C-118/22 – Direktor na Glavna direktsia „Natsionalna politzia“ pri MVR

Voorwaarden voor het wissen van een politieregistratie

Richtlijn 2016/680. N.G. heeft verzocht om wissing van gegevens die waren opgeslagen in het kader van een in het register van het districtspoliteiebureau neergelegd vooronderzoek. Dat verzoek is geweigerd. Als reden hiervoor werd opgegeven dat een onherroepelijke veroordeling niet behoort tot de limitatief opgesomde gronden voor het wissen van een politieregistratie. Staat de richtlijn nationale wettelijke maatregelen toe die leiden tot een nagenoeg onbeperkt recht op verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, de opsporing of de tenuitvoerlegging van strafbare feiten?

NOOT – bij EHRM 11 januari 2022, Ekimdzhev e.a. t. Bulgarije

Ekimdzhev and Others v. Bulgaria: Secret Surveillance and Electronic Communications Surveillance Only with Adequate Safeguards, or Nothing New Under the Sun. (strasbourgobservers)

NOOT – bij prejudiciële verwijzing Oostenrijkse rechter

Oostenrijkse strafrechter stelt prejudiciële vragen over toegang tot data op in beslag genomen smartphone. (BS-14-03-2022)

NOOT – bij HR 3 december 2021, ECLI:NL:HR:2021:1814

- Prejudiciële vragen: Algemene Verordening Gegevensbescherming en grondslag voor verwerking persoonsgegevens BKR (Cassatieblog)
- D.S. Volleberg, in: JIN 2022/27

NOOT – bij Hoge Raad, 22 februari 2022, [ECLI:NL:HR:2022:329](#)

Hoge Raad: belangenafweging privacy en informativrijheid en proceskostenveroordeling in privacykwesaties redelijk ([Dirkzwager](#))

LITERATUUR

G.P. Sholeh, De betekenis van het Prokuratuur-arrest: digitale opsporing en privacy onder de loep, in: [DD 2022/15](#)

OVERIG

- Antwoord op vragen over de Europese digitale identiteit | EIDAS ([Ellen Timmer](#))
- Antwoord op kamervragen over het UBO-register: aanpak fraude vs. privacy. ([BS-28-03-2022](#))
- Kamervragen over uitstellen UBO-register tot uitspraak Hof van Justitie. ([BS-29-03-2022](#))
- EDPS brengt advies uit over EU-code voor politie samenwerking. ([BS-31-03-2022](#))
- It is time to target online advertising ([EDPS](#))
- Guidelines 02/2022 on the application of Article 60 GDPR ([EDPB](#))
- Anonymisation in civil proceedings – Adham Harker ([Inforrms](#))
- Europese Commissie en Verenigde Staten bereiken principeakkoord over Trans-Atlantisch Data Privacy Kader ([NJB](#))
- Nieuwe EDPB-guidelines over dark patterns en samenwerking toezichthouders ([AP](#))
- EDPB-guidelines over gedragscodes voor doorgifte buiten EU nu definitief ([AP](#))

Wiki

- [Wiki AVG](#)

EHRM - factsheets en guides

- [Guide to the case-law of the ECHR on data protection](#) (december 2021)
- [EHRM Factsheet Personal data protection](#) (januari 2022)

Procesrecht en recht op eerlijk proces

EHRM – ARREST – 24 maart 2022 – Benghezal t. Frankrijk – [persbericht](#) – [arrest](#) - [48045/15](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0324JUD004804515](#)

Toegang tot de rechter - Proceskostenveroordeling van winnende partij aan verliezende partij niet proportioneel

Artikel 6 EVRM. Klager was door de nationale strafrechter vrijgesproken van fraude. Vervolgens is hij door de nationale civiele rechter veroordeeld tot het betalen van schadevergoeding, omdat hij civielrechtelijk aansprakelijk werd gehouden voor het 'begaan van het vergrijp fraude'. Het Hof van Cassatie vernietigde dat oordeel, maar heeft klager veroordeeld tot € 2.000,- proceskosten aan de wederpartij.

EHRM: De klager heeft een rechtsmiddel aangewend tegen een schending van artikel 6, tweede lid, namelijk de onschuldpresumptie. Hoewel het in rekening brengen van de kosten van de winnende partij aan de verliezende partij een doel nastreeft dat in beginsel verenigbaar is met een goede rechtsbedeling, was de proceskostenveroordeling relatief hoog. De beperking van het recht tot toegang tot de rechter, was daarom niet evenredig aan het nagestreefde legitieme doel. Schending van artikel 6, eerste lid, EVRM.

Procesrecht en recht op eerlijk proces – civiel recht

EHRM – factsheets en guides

[Guide on article 6 ECHR - right to a fair trial \(civil limb\)](#) (december 2021)

Procesrecht en recht op eerlijk proces – strafrecht

EHRM – ARREST – 8 maart 2022 – Tonkov t. België – persbericht – arrest - 41115/14 - ECLI:CE:ECHR:2022:0308JUD004111514

Beperkingen recht op toegang raadsman in strijd met artikel 6 EVRM - Verklaringen medeverdachte

Artikel 6 EVRM. Klager, een Bulgaars staatsburger, is in België in 2013 tot levenslang veroordeeld voor moord. Klager is in eerste instantie als getuige gehoord en later als verdachte aangemerkt. Klager heeft geen toegang gehad tot een raadsman voorafgaand aan en tijdens verhoren door de politie en de onderzoeksrechter en hij is niet op zijn rechten gewezen. Ook was een raadsman niet aanwezig tijdens de afname van een polygraaftest. Klager stelt dat zijn recht op een eerlijk proces, zoals gewaarborgd onder artikel 6 §§ 1 en 3 (c) van het Verdrag, is geschonden. Hij beklaagt zich er tevens over dat zijn veroordeling mede is gebaseerd op belastende verklaringen van een medeverdachte wiens rechten op vergelijkbare wijze zijn ingeperkt.

Het EHRM herhaalt het toetsingskader zoals dat in het arrest *Beuze tegen België* (nr. 71409/10, 9 november 2018) is uiteengezet. Na het bepalen van de aard en omvang van de beperkingen, beoordeelt het Hof of er al dan niet dwingende redenen waren die de beperkingen van het recht op toegang tot een raadsman kunnen rechtvaardigen. Vervolgens wordt de “overall fairness” van de procedure aan de hand van een aantal factoren onderzocht.

Het EHRM oordeelde eerder al dat de destijds in België bestaande beperkingen omvangrijk waren en van algemene en dwingende aard. Ook in de zaak van klager, die vanaf het begin van het onderzoek al als “verdachte” in de zin van artikel 6 EVRM had moeten worden aangemerkt, is het recht op toegang tot een raadsman gedurende de fase van het vooronderzoek door de Belgische autoriteiten in aanzienlijke mate ingeperkt. Het Hof constateert vervolgens dat er geen dwingende redenen waren om die beperkingen te rechtvaardigen. Onder verwijzing naar de strikte controle die het Hof moet uitoefenen, concludeert het EHRM, rekening houdend met enkele factoren in onderling verband en samenhang beschouwd, dat de strafprocedure tegen klager niet eerlijk is geweest en artikel 6 §§ 1 en 3 (c) van het Verdrag is geschonden. Hierbij overweegt het EHRM onder meer dat de waarborgen die klager op grond van de wettelijke bepalingen wél genoot onvoldoende waren om de gebreken in het vooronderzoek te compenseren. De verklaringen die door klager zijn afgelegd zonder tussenkomst van een raadsman bevatten verder geen bekentenis maar waren wel gedetailleerd en van grote invloed op de uitkomst van de procedure. Daarnaast hebben deze verklaringen een belangrijke rol gespeeld in de motivering van de jury. Door de rechter is verder onvoldoende onderzocht wat de gevolgen waren van de procedurele onrechtmatigheden voor de ontvankelijkheid van klagers verklaringen. Met betrekking tot het gebruik van de verklaringen van de medeverdachte wijst het Hof erop dat het ontbreken van bijstand bij het verhoor van medeverdachten niet automatisch meebrengt dat aldus verkregen belastend bewijs in strijd is met artikel 6 EVRM (*Stephens v. Malta* (nr. 3), nr. 35989/14, 14 januari 2020). Bijzondere voorzichtigheid is echter geboden met betrekking tot dergelijke verklaringen, waarbij het aan de nationale rechter is ervoor te waken dat deze verklaringen niet het resultaat zijn van pressie of handelingen die in strijd zijn met artikel 3 van het Verdrag. Het Hof van Assisen heeft in de zaak van klager echter niet of onvoldoende de argumenten onderzocht die klager heeft aangevoerd met betrekking tot de impact van het ontbreken van een advocaat op de kwaliteit van de verklaringen van de medeverdachte terwijl de veroordeling van klager daarop in beslissende mate rustte.

B L'assistance de l'avocat durant la procédure pénale, toute la procédure pénale (libertés chéries)

EHRM – ARREST – 15 maart 2022 - Bjarki H. Diego t. IJsland – [persbericht](#) – [arrest](#) – [30965/17](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0315JUD003096517](#)

Rechtszaak tegen voormalig Kaupping bankfunctionaris wegens fraude oneerlijk door gebruik van de transcriptie van zijn ondervraging terwijl hij nog getuige was

Artikel 6 EVRM. Klager is een IJslands staatsburger en voormalig bankfunctionaris bij Kaupping. Hij werd verdacht van fraude wegens misbruik van zijn positie na de financiële crises van 2008. Bij zijn verhoor in 2010 werd hij niet bijgestaan door een raadsman en werd hem niet meegedeeld dat hij dat recht had. Pas bij zijn tweede verhoor in 2011, waar zijn advocaat wel bij was, kreeg hij te horen dat hij als verdachte werd aangemerkt. Op grond van artikel 6, lid 3 EVRM klaagt klager dat hij getuigenverklaringen heeft afgelegd zonder te weten dat hij verdachte was en dus zonder gebruik te kunnen maken van zijn verdedigingsrechten. Tevens klaagt hij met een beroep op artikel 6, lid 1 EVRM dat rechter V.M.M. één van de beleggers was en dat er dus geen sprake was van een eerlijk proces door een onafhankelijk en onpartijdig tribunaal.

Naar het oordeel van het Hof is er geen sprake van een schending van artikel 6, lid 1 EVRM. Vooringenomenheid kan worden gevonden in de overtuigingen of het gedrag van een individuele rechter, of in de samenstelling. Om de onpartijdigheid van een rechter in twijfel te trekken moeten de financiële belangen van de betrokken rechter direct met de zaak te maken hebben. De verliezen van rechter V.M.M. zijn minimaal en zeker niet op het niveau dat het zijn onpartijdigheid in twijfel trekt. Bovendien kunnen verliezen bij andere banken zijn onpartijdigheid met betrekking tot Kaupping niet in twijfel trekken.

Wel is, aldus het Hof, sprake van een schending van artikel 6, lid 3 EVRM. De officier van justitie heeft de telefoontap bevolen op basis van een vermoeden dat hij betrokken was bij vermeende criminele activiteiten. Het Hof is ervan overtuigd dat klager een verdachte was op het moment dat hij werd ondervraagd in 2010. Op grond van artikel 6, lid 3 EVRM had hij strafrechtelijke bescherming moeten genieten. Hoewel klager op de hoogte was van zijn verplichting om waarheidsgetrouwe verklaringen af te leggen en het recht om zichzelf niet te beschuldigen, was hij niet op de hoogte van zijn status als verdachte. Evenmin was hij op de hoogte gesteld van zijn recht op rechtsbijstand. Naar het oordeel van het Hof heeft de regering niet aangetoond hoe het onderzoek de eerlijkheid van de procedure niet heeft ondermijnd. Ook hebben de nationale rechtbanken nooit een uitspraak gedaan over de klacht van klager dat hij niet op de hoogte was van het feit dat hij tijdens zijn verhoor werd verdacht.

EHRM – ARREST – 24 maart 2022 – Zayidov t. Azerbeidzjan - [persbericht](#) - [arrest](#) - [5386/10](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0324JUD000538610](#)

In detentie geschreven manuscript afgenomen en vernietigd vanwege kritiek op de staat en gevangenis – Weigering verzoek oproepen getuigen – Afwezigheid verdachte op zitting

Samenvatting onder: [Vrijheid van meningsuiting](#)

EHRM – ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – 22 februari 2022 - Voiculescu e.a. t. Roemenië – [persbericht 17.3.22](#) – [beslissing](#) – [502/15](#) - [1559/15](#) - [2836/15](#) - [2839/15](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0222DEC000050215](#)

Klachten kennelijk ongegrond omdat klager de inbeslagname op nationaal niveau had kunnen aanvechten - Wraking van rechters

Artikelen 6 en 7 EVRM. Artikel 2, Protocol nr. 7 bij het Verdrag. Het gaat om vijf klagers, waaronder twee bedrijven. De drie natuurlijke personen zijn allen Roemeense staatsburgers. Voiculescu is de vader van de andere twee klagers en de eigenaar van de twee bedrijven. Het betreft een vooraanstaand zakenman en een voormalig politicus. In een onderzoek naar een corruptieschandaal kwam ook Voiculescu in beeld. Hij werd uiteindelijk veroordeeld ter zake van

witwassen. Aan hem werd een gevangenisstraf voor de duur van 10 jaar opgelegd. Na de veroordeling is beslag gelegd op het geld van Voiculescu, inclusief geld dat hij aan zijn kinderen had gegeven. Hij klaagt dat het geld onder zijn kinderen niet in beslag genomen mocht worden. Daarnaast heeft Voiculescu gedurende het proces meerdere keren getracht om rechters uit de combinatie te wraken omdat zij – naar zijn mening – vooringenomen waren. Hij is hierin niet geslaagd. Bij het EHRM klaagt hij over de vooringenomenheid van de rechters. EHRM: geen reden om aan te nemen dat de rechters vooringenomen waren en ook geen schijn van vooringenomenheid. Wat betreft het in beslag genomen geld; dit had op nationaal niveau aangevochten kunnen worden en dit is niet gedaan. EHRM: beide klachten kennelijk ongegrond.

HvJ – CONCLUSIE A-G RICHARD DE LA TOUR – 3 maart 2022 – zaak C-420/20 – H.N. – Bulgarije – ECLI:EU:C:2022:157 – [conclusie](#)

Vermoeden van onschuld – Recht om bij terechtzitting aanwezig te zijn - Terugkeerbesluit met inreisverbod

Richtlijn (EU) 2016/343. De betrokkene, een Albanees staatsburger, wordt door de Bulgaarse strafrechtelijke autoriteiten vervolgd wegens het plegen van een ernstig strafbaar feit waarvoor de bepalingen van het Bulgaarse wetboek van strafvordering vereisen dat hij bij de terechtzitting aanwezig is. Tegelijkertijd moet hij krachtens de bepalingen van de Bulgaarse vreemdelingenwet worden verwijderd naar zijn land van herkomst en moet hem gedurende vijf jaar de toegang tot en het verblijf op Bulgars grondgebied worden ontzegd. Hieruit volgt dat de betrokkene wordt belet om op de terechtzitting te verschijnen, ook al is hij daartoe verplicht op grond van de bepalingen van het nationale recht en is hij daartoe gerechtigd krachtens de bepalingen van het Unierecht.

Met zijn prejudiciële vragen verzoekt de verwijzende rechter het Hof dus in wezen om te verduidelijken in hoeverre het in artikel 8 van richtlijn (EU) 2016/343 gewaarborgde recht van de beklaagde om bij de terechtzitting aanwezig te zijn, een lidstaat toestaat om tegen de onderdaan van een derde land die wordt vervolgd wegens het plegen van een ernstig strafbaar feit en die nog niet is berecht, een terugkeerbesluit ten uitvoer te leggen dat gepaard gaat met een inreis- en verblijfsverbod.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 8, lid 1, van richtlijn (EU) 2016/343, verzet zich tegen een nationale praktijk op grond waarvan een terugkeerbesluit met een daaraan gekoppeld inreis- en verblijfsverbod ten uitvoer wordt gelegd jegens een onderdaan van een derde land, terwijl die persoon strafrechtelijk wordt vervolgd wegens het plegen van een ernstig strafbaar feit, zonder dat de bevoegde nationale autoriteiten de nodige bijzondere bepalingen vaststellen teneinde deze onderdaan in staat te stellen bij de terechtzitting aanwezig te zijn.

In deze omstandigheid moet voor de vaststelling van een terugkeerbesluit met een daaraan gekoppeld inreis- en verblijfsverbod, per geval worden nagegaan of de onmiddellijke tenuitvoerlegging van dat besluit verenigbaar is met de rechten van verdediging van de beklaagde en, in voorkomend geval, of er geen reden is om de verwijdering uit te stellen dan wel het inreis- en verblijfsverbod in te trekken of te schorsen, overeenkomstig artikel 9 en artikel 11, lid 2, van richtlijn 2008/115.

Artikel 8, lid 2, van richtlijn 2016/343 staat er niet aan in de weg dat een lidstaat een onderdaan tegen wie een terugkeerbesluit is uitgevaardigd met een daaraan gekoppeld inreis- en verblijfsverbod voor het nationale grondgebied, in zijn afwezigheid berecht, op voorwaarde dat de beklaagde niet alleen tijdig in kennis is gesteld van de terechtzitting en van de gevolgen van zijn afwezigheid, maar ook van de bijzondere maatregelen die hem ter beschikking worden gesteld om bij deze terechtzitting aanwezig te kunnen zijn en dat hij vrijwillig en op ondubbelzinnige wijze afstand van dat recht heeft gedaan, of dat deze persoon, die in kennis is gesteld van de terechtzitting, op passende wijze wordt vertegenwoordigd door een advocaat die door hemzelf is gemachtigd of die ambtshalve is toegewezen.

Artikel 8, lid 2, van richtlijn 2016/343 moet aldus worden uitgelegd dat het eraan in de weg staat dat een lidstaat ervan kan uitgaan dat de persoon vrijwillig afstand heeft gedaan van zijn recht om bij de terechtzitting aanwezig te zijn, wanneer hij in kennis is gesteld van de gevolgen van zijn

afwezigheid, doch dit besluit gedurende de onderzoeksprocedure – in een stadium waarin de datum van de terechtzitting niet was vastgesteld – kenbaar heeft gemaakt.

Artikel 8, lid 1, van richtlijn 2016/343, op grond waarvan de lidstaten ervoor zorgen dat beklaagden het recht hebben om bij de terechtzitting aanwezig te zijn, verzet zich tegen een nationale wettelijke regeling op grond waarvan de beklaagde verplicht is om ter terechtzitting te verschijnen.

RECHTSPRAAK NL – Hoge Raad – 22 februari 2022 – [ECLI:NL:HR:2022:177](#)

Post Keskin-rechtspraak van toepassing als voor het bewijs gebruik wordt gemaakt van WhatsApp-gesprekken tussen verdachte en door de verdediging verzochte getuigen?. ([BS-07-03-2022](#)) De uitlatingen van de personen in de WhatsApp-gesprekken kunnen niet worden aangemerkt als een buiten de aanwezigheid van verdediging afgelegde getuigenverklaring, waarvoor zou gelden dat geen nadere onderbouwing van het belang bij het oproepen en horen van betreffende persoon mag worden verlangd.

OVERIG

Artikel: Belastende en ontlastende getuigen in de rechtspraak van het EHRM. ([BS-04-03-2022](#))

EHRM - factsheets en guides

- [Police arrest and assistance of a lawyer](#) (maart 2022) ^{new}
- [Guide on article 6 ECHR - right to a fair trial \(criminal limb\)](#) (december 2021)

Psychiatrie

NOOT – bij EHRM 12 oktober 2021, [R.D. en I.M.D. t. Roemenië](#)

A.C. Hendriks, in: [JGz 2022/1](#)

EHRM – OVERIG

Committee of Ministers exhorts Romania to ensure safeguards for patients confined in psychiatric hospitals for security reasons (Persbericht)

Rechtsbeginselen EU

HvJ – ARREST – 10 maart 2022 – zaak C-177/20 – "Grossmania" – Hongarije – [ECLI:EU:C:2022:175](#) – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Beginnelsen van Unierecht – Voorrang – Rechtstreekse werking – Conflict tussen Unierecht en nationaal recht – Inbreuk op het Unierecht vastgesteld door het Hof van Justitie in een prejudiciële beslissing en een inbreukprocedure – Verplichtingen en rechten van nationale administratieve autoriteiten en rechterlijke instanties

Artikel 4, lid 3, VEU. Artikel 63 VWEU. Duitsland en Spanje hebben in deze zaak schriftelijke opmerkingen ingediend. Een Hongaarse rechter legt het Hof een vraag voor over de prejudiciële procedure (artikel 267 VWEU): wanneer het Hof reeds heeft vastgesteld dat een wettelijke bepaling van een lidstaat in strijd is met het Unierecht, moet deze bepaling dan ook in latere administratieve en gerechtelijke procedures van die lidstaat buiten toepassing blijven, ook al zijn de aan de latere procedure ten grondslag liggende feiten niet volstrekt identiek?

Moet het legaliteitsbeginsel of het rechtszekerheidsbeginsel voorrang krijgen? Het verzoek om een prejudiciële beslissing betreft een besluit waarbij herinschrijving van verzoeksters geschrapte rechten van vruchtgebruik op landbouwgrond is afgewezen.

Het Hof oordeelt dat personen die in strijd met het EU-recht van hun vruchtgebruik op landbouwgrond in Hongarije zijn beroofd, aanspraak moeten kunnen maken op herstel van die rechten in het kadaster of op schadevergoeding. Dat is zelfs zo als zij de onrechtmatige afschaffing van die rechten niet voor de rechter hebben aangevochten.

Hof: Het Unierecht, en met name artikel 4, lid 3, VEU en artikel 267 VWEU, moet aldus worden uitgelegd dat een nationale rechter bij wie beroep is ingesteld tegen een besluit tot afwijzing van een verzoek om herinschrijving van rechten van vruchtgebruik die van rechtswege teniet zijn gegaan en zijn doorgehaald in het kadaster op grond van een nationale regeling die onverenigbaar is met artikel 63 VWEU, zoals dat is uitgelegd door het Hof in een prejudicieel arrest, ertoe gehouden is deze regeling buiten toepassing te laten, en

tenzij er sprake is van objectieve en legitieme obstakels van met name juridische aard, de bevoegde bestuurlijke instantie te gelasten de rechten van vruchtgebruik opnieuw in te schrijven, ook al is de doorhaling van die rechten niet binnen de wettelijke termijnen in rechte aangevochten en bijgevolg naar nationaal recht onherroepelijk geworden.

- 🇧🇪 Hongaarse rechter moet regeling die strijdig is met EU-recht buiten toepassing laten. (VN-Vandaag-2022/579)
- 🇪🇺 EU-Hof: vaststelling in eerder prejudicieel arrest dat wettelijke bepaling van een lidstaat in strijd is met het Unierecht heeft ook gevolgen in latere procedure met niet identieke feiten (ECER)

Rechtsstaat en rechterlijke macht

EHRM – ARREST – 1 maart 2022 - Kozan t. Turkije – [persbericht](#) – [arrest](#) – [16695/19](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0301JUD001669519](#)

Rechter berispt voor delen van een persartikel op Facebook: schending van de vrijheid van meningsuiting

Samenvatting onder: [Vrijheid van meningsuiting](#)

EHRM – ARREST – 15 maart 2022 - Grzeda t. Polen - [persbericht](#) – [arrest](#) - [43572/18](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0315JUD004357218](#)

Vroegtijdige beëindiging van lidmaatschap nationaal rechterlijk college Polen – rechterlijke toetsing niet mogelijk – schending artikel 6 EVRM

Artikel 6 EVRM. Klager, Pools onderdaan, is sinds 1986 werkzaam als rechter in Polen. In 2016 is hij verkozen om voor een termijn van vier jaar zitting te nemen in het nationaal rechtelijk college (hierna: NCJ). Als gevolg van in 2017 doorgevoerde gewijzigde wetgeving aangaande rechterlijke hervormingen is klager in 2018, voor het einde van zijn termijn, uit het NCJ gezet.

Klager klaagt dat in strijd met de artikelen 6 en 13 EVRM er geen mogelijkheden voor hem waren om de beslissing om hem uit het NCJ te zetten aan een rechter voor te leggen.

Het hof benadrukt vooraf dat zij zich bewust is van de context waarin het voorgaande zich afspeelt, namelijk het afzwakken van de rechterlijke onafhankelijkheid en het ingrijpen in de rechtsstaat als gevolg van regeringshervormingen. Het resultaat van opeenvolgende hervormingen is dat door ingrijpen van de wetgevende en uitvoerende macht de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht steeds verder wordt verzwakt. De zaak van klager is een voorbeeld van deze ‘algemene’ trend. Het hof is van oordeel dat in dit geval sprake is van schending van artikel 6 EVRM nu er geen mogelijkheid was de beslissing om klager uit het NCJ te zetten door een rechter te laten toetsen.

Overigens lopen er op dit moment nog 93 andere klachten bij het EHRM aangaande rechterlijke hervormingen in Polen.

EHRM – TIJDELIJKE MAATREGELEN – 24 maart 2022 – [persbericht](#)

Tuchtkamer Poolse rechters

Het EHRM heeft besloten een voorlopige maatregel aan te nemen in de zaken Synakiewicz t. Polen (aanvraag nr. 46453/21), Niklas-Bibik t. Polen (nr. 8687/22), Piekarska-Drażek t. Polen (nr. 8076/22) en Hetnarowicz-Sikora t. Polen (nr. 9988/22).

Klagers zijn Poolse rechters die actief betrokken zijn bij het werk van rechterlijke verenigingen. Ze lopen allemaal het risico geschorst te worden omdat ze in hun rechterlijke uitspraken de jurisprudentie van het EHRM en de uitspraken van het HvJ hebben toegepast die met name betrekking hebben op de tuchtkamer van het Hooggerechtshof en de Nationale Raad van de Rechtspraak (NCJ).

Op 22 maart 2022 heeft het Hof besloten om de regering van Polen op grond van artikel 39 van het reglement van het Hof als tijdelijke maatregel op te leggen dat zij het EHRM en de klagers 72 uur van tevoren op de hoogte moeten stellen van een datum van een hoorzitting (rozprawa) of een behandeling achter gesloten deuren voor de Tuchtkamer van de Hoge Raad.

HvJ – ARREST – 22 maart 2022 – zaak C-508/19 – Prokurator Generalny – Polen – **Grote Kamer – [ECLI:EU:C:2022:201](#) – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)**

Onafhankelijkheid rechter - Benoeming tot rechter

Artikel 267 VWEU. De prejudiciële verwijzing komt voort uit een beroepsprocedure tussen M.F. (verzoekster) en J.M. (verweerder). M.F. is rechter en heeft het beroep ingesteld samen met een verzoek om voorlopige maatregelen tegen J.M., met het doel om te doen vaststellen dat J.M. geen rechter bij de Sąd Najwyższy is omdat hij niet is benoemd tot rechter bij de tuchtkamer van de Sąd Najwyższy.

Het Hof verklaart het verzoek om een prejudiciële beslissing van een Poolse rechtbank niet-ontvankelijk. Met de vraag wil de verwijzende rechter weten of het EU-recht haar de bevoegdheid verleent, die zij niet heeft volgens Pools recht, om vast te stellen dat de dienstbetrekking van een rechter niet bestaat wegens onregelmatigheden in de benoemingsprocedure van de rechter. De vragen van de verwijzende rechter beantwoorden niet aan een objectieve noodzaak voor de beslechting van het bij hem aanhangige geschil.

HvJ – ARREST – 29 maart 2022 – zaak C-132/20 – Getin Noble Bank – Polen – **Grote Kamer – [ECLI:EU:C:2022:235](#) – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#) - [samenvatting NL](#)**

Benoeming rechter tijdens niet democratisch regime - Begrip ‚rechterlijke instantie’ – Begrip ‚bij wet ingesteld’ – Rechterlijke onafhankelijkheid – Procedure voor de benoeming van een nationale rechter – Zuiveringsmaatregelen –

Artikel 267 VWEU. Artikel 19, lid 1, VEU. Artikel 47 Handvest EU. De verwijzende rechter vraagt zich af of omstandigheden die verband houden met de eerste benoeming van een rechter in een lidstaat op een tijdstip waarop die staat nog onder een niet-democratisch regime viel en vóór diens toetreding tot de Europese Unie, en het aanblijven van die rechter binnen de rechterlijke macht van die staat na de val van het communistische regime, twijfels kunnen doen rijzen over de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van die rechter in de zin van artikel 19, lid 1, VEU en artikel 47 Handvest EU. Met zijn volgende vragen breidt deze rechter in wezen dezelfde vraag uit tot daaropvolgende benoemingen van rechters in Polen, waarbij hij suggereert dat er andere procedurekwesties waren die gevolgen hadden kunnen hebben voor deze benoemingen. Aldus blijkt dat de verwijzende rechter zich in wezen afvraagt of hij een indirecte onderzoeksprocedure mag opstarten, met betrekking tot de filtering van cassatieberoepen bij de hoogste nationale

rechter, voor mogelijk alle Poolse rechters die vóór 2018 zijn benoemd, met het oog op de door het Unierecht gewaarborgde rechterlijke onafhankelijkheid.

Het Hof oordeelt dat het enkele feit dat een rechter is benoemd in een tijdperk waarin de lidstaat waarin hij werkzaam is nog geen democratisch regime kende, niet afdoet aan de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van die rechter.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Bulgarije – 15 december 2021 (ECER 9.3.2022) – C-797/21 – Y.Ya.

Onafhankelijkheid rechterlijke macht – Detachering rechters – Daadwerkelijke rechtsbescherming burgers

Artikel 19 VEU. Verzoeker heeft in een procedure verzocht om bescherming tegen geweld, waarbij hij aanvoert dat hij en zijn minderjarige dochter slachtoffer waren van geweld door verweerster. Verzoeker heeft dat verzoek ingetrokken. Vervolgens heeft verweerster een verzoek ingediend bij de rechter, waarin zij niet alleen talrijke klachten tegen verzoekers gedrag uitte, maar ook heeft verzocht om vergoeding van de kosten. De rechtsprekende formatie die dit beroep behandelde bestond uit twee bij de verwijzende rechter benoemde rechters en een rechter die op last van de voorzitter van de rechter in tweede aanleg voor de duur van 12 maanden bij dit gerecht was gedetacheerd. In het kader van de procedure komen vragen over de onafhankelijkheid van de rechter aan de orde. De bedenkingen van de verwijzende rechter betreffen uitsluitend de objectief bestaande regels van het instituut van detachering, die twijfel zouden kunnen oproepen over de onpartijdigheid van een gedetacheerde rechter.

Prejudiciële vragen:

- 1) Moet artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU aldus worden uitgelegd dat door schending van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht niet wordt verzekerd dat de burgers beschikken over de nodige rechtsmiddelen voor een daadwerkelijke rechtsbescherming, wanneer het in een lidstaat van de Europese Unie mogelijk is om bij beslissing van een leidinggevend orgaan van de rechterlijke macht dat onafhankelijk is van de andere staatsorganen, rechters met hun instemming voor onbepaalde tijd te detacheren bij een hogere rechterlijke instantie, indien is voorzien in voorwaarden voor de beslissing over de beëindiging van de detachering en in een rechtsmiddel daartegen, dat tijdens de aanhangige procedure evenwel geen opschortende werking heeft, en aan de hand van welke criteria moet concreet worden beoordeeld of een detachering voor onbepaalde tijd mogelijk is?
- 2) Zou het antwoord op de eerste vraag anders luiden, wanneer de wet voorziet in objectieve en aan rechterlijke toetsing onderworpen voorwaarden voor de beslissing om een einde te maken aan de detachering, maar niet in door de rechter toetsbare voorwaarden voor de selectie van de te detacheren rechters?
- 3) Indien de eerste vraag aldus wordt beantwoord dat de detachering van rechters onder dergelijke omstandigheden mogelijk is wanneer objectieve regels worden nageleefd, moet dan bij de toetsing van de strijdigheid van de nationale bepalingen met het in artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU bedoelde vereiste dat moet zijn voorzien in voldoende rechtsmiddelen, niet alleen rekening worden gehouden met de wettelijke criteria, maar ook met de wijze waarop deze door de bevoegde bestuurlijke en rechterlijke autoriteiten worden toegepast?
- 4) Moet beschikking 2006/929/EG van de Commissie aldus worden uitgelegd dat het antwoord op de voorgaande drie vragen anders zou luiden, wanneer een nationale detachingspraktijk is vastgesteld, die was gegrond op een regeling die vergelijkbaar is met de actueel geldende regeling, en dit heeft geleid tot bezwaren in het kader van het bij deze beschikking ingestelde mechanisme voor samenwerking en toetsing?
- 5) Indien wordt geoordeeld dat de nationale bepalingen voor de detachering van rechters in voorkomend geval in strijd zijn met de verplichting om te voorzien in rechtsmiddelen die nodig zijn om daadwerkelijke rechtsbescherming te verzekeren als bedoeld in artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU, moet dan deze bepaling aldus worden uitgelegd dat zij eraan in de weg staat dat

een hogere rechter waarvan de rechtsprekende formatie ook een gedetacheerde rechter bevat, bindende aanwijzingen geeft aan de nationale rechterlijke instantie, en onder welke voorwaarden is dit het geval? Is er in het bijzonder bij aanwijzingen die niet de grond van de zaak betreffen, maar het verrichten van bepaalde proceshandelingen voorschrijven, sprake van een procedurefout?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Polen – 22 december 2021 (ECER 14.3.2022) – C-43/22 – Prokurator Generalny

Rechterlijke macht – Niet-openbare criteria detachering rechters – Bevoegdheid beëindiging detachering – Civiele zaken

Buitengewoon beroep tegen een arrest houdende veroordeling tot betaling van smartengeld als gevolg van het overlijden van een naaste. De rechtsprekende formatie van de rechterlijke instantie die de bestreden beslissing heeft gegeven bestond onder meer uit een rechter die voor onbepaalde tijd is gedetacheerd om rechterlijke taken bij een hogere rechterlijke instantie te vervullen.

De vraag is o.a. of het Unierecht in de weg staat aan een nationale regeling die de minister van Justitie van een lidstaat de bevoegdheid geeft om op grond van niet-openbare criteria een rechter voor bepaalde of onbepaalde tijd te detacheren bij een hogere civiele rechterlijke instantie die bevoegd is om kennis te nemen van zaken betreffende het Unierecht, en om de detachering van deze rechter te allen tijde bij een niet met redenen omkleed besluit te beëindigen.

NOOT – bij HvJ 16 februari 2022, zaken C-156/21 Hongarije/ Parlement en Raad en C-157/21 Polen t. Parlement en Raad

- One fattened, six starved? The Article 2 TEU values after the rule of law conditionality judgments ([European law blog](#))
- ECJ confirms Validity of the Rule of Law Conditionality Regulation ([European law blog](#))
- EU en de rechtsstaat; Brief van de minister van BuZa inzake appreciatie **arrest EU Hof van Justitie** over geldigheid van de MFK-rechtsstaatverordening (**C-156/21** en **C-157/21**), (35295, nr. X)

NOOT – bij HvJ 22 februari 2022, zaken C-562/21 PPU and C-563/21 PPU

Risk of breach of the right to a tribunal established by law following the execution of a European arrest warrant: judgment of the CJEU in the case of Openbaar Ministerie (Tribunal established by law)

EUROPESE COMMISSIE

Mededeling van de Commissie - Richtsnoeren inzake de toepassing van Verordening (EU, Euratom) 2020/2092 betreffende een algemeen conditionaliteitsregime ter bescherming van de Uniebegroting ([Pb C 123](#))

LITERATUUR

T. Tsomidis, Europees recht, in: [AAK 2022/9594](#)

2021 was onmiskenbaar een crisisjaar. Niet alleen was de coronacrisis nog steeds aanwezig, ook de Rule of Lawcrisis in Europa verergerde. In dit KwartaalSignaal is er opnieuw aandacht voor die tweede crisis, met name in Polen. Ditmaal vanuit zowel het gecombineerde perspectief van het Europese Hof van Justitie in Luxemburg als dat van het Europese Hof van de Rechten van de Mens in Straatsburg. Beide hebben zich namelijk opnieuw over de situatie in Polen moeten

buigen. Ook is in dit KwartaalSignaal plaats ingeruimd voor een overwinning voor regenbooggezinnen.

OVERIG

- Volgens deze rechtspsycholoog staat de rechtsstaat onder druk: 'De rafelranden nemen toe' ([NRC](#))
- Kijktip: 2Doc 'Judges Under Pressure' over Poolse rechters vanavond op tv te zien ([Intro](#))
- Can a Member State be expelled or suspended from the EU? Updated overview of Article 7 TEU ([EU law analysis](#))
- Poetin feliciteert Orban met verkiezingszege ([Europa nu](#))
- Europese Commissie publiceert richtsnoeren over toepassing van de MFK-rechtsstaatverordening ([ECER](#))
- The Rule of Law versus the Rule of the Algorithm ([Verfassungsblog](#))
- Blog: 'EU: vergeet de Poolse rechtsstaatcrisis niet' (Marc de Werd) ([aclpa.uva](#))
- Two Plus Two Equals Four ([Verfassungsblog](#))
Time to give once again the floor to judge Igor Tuleya

WIKI

- [Wiki - Rechtsstaat en rechterlijke macht](#)

EHRM – factsheets en guides

- [Independence of the justice system](#) (maart 2022) ^{new}

Recht op leven

EHRM – ARREST – 15 maart 2022 - Goncalves Monteiro t. Portugal – [persbericht](#) – [arrest](#) – [65666/16](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0315JUD006566616](#)

Onderzoek naar vermissing niet doeltreffend

Artikel 2 EVRM. De zaak betreft de vermissing van de dochter van klager en het vermeende ontbreken van een effectief onderzoek om de vermiste persoon te vinden en de feiten vast te stellen. Klager klaagt dat de autoriteiten geen effectieve huiszoeking hebben gelast voor de woning waar zijn dochter verbleef, wat betekende dat ze haar recht op leven, lichamelijke integriteit en vrijheid niet naar behoren hebben beschermd. Op grond van die bepalingen klaagt hij ook dat het onderzoek dat was gestart om de omstandigheden van de vermissing vast te stellen, niet doeltreffend is geweest. Het Hof oordeelt dat er geen sprake is van schending van artikel 2, voor wat betreft het recht op leven, maar wel schending van artikel 2 voor zover het gaat om het onderzoek dat is uitgevoerd naar de vermissing.

EHRM – ARREST – 22 maart 2022 – Y. e.a. t. Bulgarije - [persbericht](#) – [arrest](#) - [9077/18](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0322JUD00907718](#)

Vrouw neergeschoten door (ex)man – Het uitblijven van een adequate reactie van de autoriteiten op eerdere meldingen van bedreigingen door de vrouw leidt tot schending van artikel 2 EVRM

Schending artikel 2 EVRM. Klagers zijn nabestaanden van een in 2017 door haar man neergeschoten vrouw en hebben de Bulgaarse nationaliteit.

Het slachtoffer was feitelijk sinds 2014 van haar man gescheiden en had in de twee jaar voorafgaand aan de dodelijke schietpartij regelmatig geklaagd over het gewelddadige gedrag van haar man. Het ging uiteindelijk om vier formele schriftelijke klachten die zij bij de politie had

ingediend. Hierin ging het ook over de dreiging dat hij haar zou neerschieten en maakte zij er melding van dat de man over een vuurwapen beschikte. De dag voor de schietpartij had het slachtoffer opnieuw een schriftelijke klacht bij de politie ingediend en vlak voor de schietpartij was zij bij de openbaar aanklager geweest om ook daar het gedrag van haar man onder de aandacht te brengen. Na de dodelijke schietpartij is de man opgepakt en veroordeeld tot ruim 13 jaar gevangenisstraf en is de politie een intern onderzoek gestart waarna disciplinaire maatregelen zijn opgelegd aan een aantal politieagenten wegens nalatigheid.

Klagers klagen dat op grond van artikel 2 EVRM de Bulgaarse autoriteiten onvoldoende hebben gedaan om het slachtoffer te beschermen. Het hof overweegt dat inderdaad sprake is van schending van artikel 2 EVRM, nu de autoriteiten niet (adequaat) hebben gereageerd op de meldingen van klaagster. Tenslotte overweegt het hof dat de algemene klacht dat de Bulgaarse autoriteiten geweld tegen vrouwen onvoldoende aanpakken geen doel treft en geen sprake is van schending van artikel 14 EVRM.

NOOT – bij EHRM 30 november 2022, Derenik Mkrtchyan en Gayane Mkrtchyan t. Armenië

EHRM: School niet verantwoordelijkheid voor dood student na achterlaten zonder toezicht. (BS-02-03-2022)

EHRM – factsheets en guides

[🔗 Guide on article 2 ECHR on right to life \(31 december 2021\)](#) ^{new}

Staatssteun

HvJ – ARREST – 10 maart 2022 – gevoegde zaken C-167/19 P en C-171/19 P – Commissie/Freistaat Bayern – ECLI:EU:C:2022:176 – conclusie – arrest

Staatssteun - Financiering van de melkkwaliteitstests

Artikel 108, lid 2 VWEU. Verordening (EG) Nr. 659/1999. Met deze twee hogere voorzieningen verzoekt de Europese Commissie om vernietiging van de arresten van het Gerecht in de zaken Freistaat Bayern/Commissie en Interessengemeinschaft privater Milchverarbeiter Bayerns e.a./Commissie. In deze arresten heeft het Gerecht de beroepen tot gedeeltelijke nietigverklaring van besluit (EU) 2015/2432 van de Commissie toegewezen. Het Hof verwerpt het beroep.

HvJ – CONCLUSIE A-G KOKOTT – 10 maart 2022 – zaak C-705/20 – Fossil – Gibraltar, Verenigd Koninkrijk – ECLI:EU:C:2022:181 – conclusie

Staatssteun in de vorm van het niet belasten van passieve rente en royalty's

Besluit (EU) 2019/700. Artikel 107 VWEU. De achtergrond van het onderhavige verzoek om een prejudiciële beslissing is een besluit van de Commissie waarbij een „belastingvrijstelling voor inkomsten uit passieve rente en royalty's” in de belastingwetgeving van Gibraltar als steunmaatregel werd aangemerkt. Dit besluit wordt momenteel nog door het Gerecht getoetst als gevolg van een beroep dat is ingesteld door een andere onderneming. In wezen gaat het verzoek om een prejudiciële beslissing over de draagwijdte van dit besluit. Een saillant detail is dat de regeling in kwestie een soort verrekening is van in het buitenland betaalde belasting over inkomsten die ook in Gibraltar worden belast. Dit is een techniek die in de internationale belastingwetgeving veel wordt gebruikt om dubbele belasting te voorkomen. Aangezien de Commissie echter op het verzoek van de belastingautoriteit heeft geantwoord dat haar besluit in de weg stond aan een verrekening van belastingen, heeft deze laatste geweigerd de regeling in

het voordeel van de belastingplichtige toe te passen. Dit leidde weer tot een beroep door de belastingplichtige, die ervan uitging dat de nationale belastingwetgeving van toepassing was.

Het Hof krijgt hier opnieuw de gelegenheid om zich uit te spreken over de toetsing door de Commissie aan het staatssteunrecht van de algemeen toepasselijke nationale belastingwetgeving en de gevolgen daarvan voor de belastingplichtige.

A-G geeft het Hof in overweging: Noch besluit 2019/700 van de Commissie van 19 december 2018, noch artikel 107 VWEU staat eraan in de weg dat de in de Verenigde Staten betaalde belasting over verzoeksters inkomsten uit royalty's op grond van section 37 van de Income Tax Act 2010 wordt verrekend met de in Gibraltar verschuldigde belasting.

- 📌 In VS betaalde belasting mag volgens A-G HvJ EU worden verrekend met in Gibraltar verschuldigde belasting. ([VN-Vandaag-2022/592](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Portugal – 27 december 2021 (ECER 7.3.2022) – [C-23/22](#) – [Caxamar](#)

Activiteit ter verwerking van visserijproducten – Vennootschapsbelasting - Staatssteun

Samenvatting onder: [Landbouw en visserij](#)

CONSULTATIE

Staatssteunregels voor banken in moeilijkheden – evaluatie, Feedback- en raadplegingsperiode 17 Maart 2022 - 09 Juni 2022 ([EC](#))

Oekraïne

Oekraïne-Rusland: Europese Commissie neemt een tijdelijk staatssteunkader aan ([ECER](#))

Strafrecht

EHRM – ARREST – 8 maart 2022 - Sabani t. België - [persbericht](#) – [arrest](#) - [53069/15](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0308JUD005306915](#)

Gebruik van handboeien bij uitzetbare vreemdeling moet gerechtvaardigd en noodzakelijk zijn

Samenvatting onder: [Privacy en bescherming persoonsgegevens](#)

NOOT – bij EHRM 21 december 2021, [Stolkowski t. Polen](#)

Zorgplicht autoriteiten bij inbeslagname goederen. ([BS-11-03-2022](#))

NOOT – bij prejudiciële verwijzing Oostenrijkse rechter

Oostenrijkse strafrechter stelt prejudiciële vragen over toegang tot data op in beslag genomen smartphone. ([BS-14-03-2022](#))

REGELGEVING

Aanbeveling voor een besluit van de Raad houdende machtiging tot het openen van onderhandelingen over een breed internationaal verdrag inzake de bestrijding van het gebruik van informatie- en communicatietechnologieën voor criminele doeleinden, [COM/2022/132 final](#)

BNC Fiche

- Fiche: Verordening EU Drugsagentschap ([Kamerstuk 22112, nr. 3354](#))
- Fiche: Richtlijn informatie-uitwisseling rechtshandhavingsautoriteiten ([Kamerstuk 22112, nr. 3293](#))

Op 8 december jl. publiceerde de Commissie een voorstel voor een richtlijn inzake informatie-uitwisseling tussen rechtshandhavingsautoriteiten van lidstaten (hierna: de richtlijn). Deze richtlijn heeft tot doel het bestaande EU-rechtskader te consolideren in één enkel rechtsinstrument voor informatie-uitwisseling. De richtlijn vervangt het zogenoemde Zweeds Kaderbesluit (ZKb) uit 2006 en bevat daarnaast bepalingen die voortkomen uit verschillende niet-bindende richtsnoeren van de Raad. Het voorstel stelt organisatorische en procedurele aspecten van informatie-uitwisseling tussen rechtshandhavingsinstanties in de EU vast, om zo bij te dragen aan de effectieve en efficiënte uitwisseling van informatie. Het voorstel is gepresenteerd naast een voorstel voor een Raadsaanbeveling over operationele grensoverschrijdende politiesamenwerking, een voorstel voor aanpassing van het Prüm-kader voor informatie-uitwisseling en een herziening van de Schengengrenscodes. Samen moeten deze voorstellen bijdragen aan een volledig functionerend en weerbaar Schengen en de lidstaten ondersteunen in de strijd tegen ernstige en georganiseerde criminaliteit en terrorisme.

- Fiche: Raadsaanbeveling operationele politiesamenwerking ([Kamerstuk 22112, nr. 3297](#))
- Fiche: Herziening van de Schengengrenscodes ([Kamerstuk 22112, nr. 3298](#))
- Fiche: Prüm II-verordening ([Kamerstuk 22112, nr. 3292](#))

LITERATUUR

G.P. Sholeh, De betekenis van het Prokuratuur-arrest: digitale opsporing en privacy onder de loep, in: [DD 2022/15](#)

CONSULTATIE

- EU-regels inzake de rechten van slachtoffers (update), Raadplegingsperiode 08 Maart 2022 - 31 Mei 2022 ([EC](#))
- Voorlopige hechtenis – EU-aanbeveling over rechten en omstandigheden, Feedback mogelijk van 25 Maart 2022 - 22 April 2022 ([EC](#))

In 2016 heeft de Commissie een vergelijkende studie naar voorlopige hechtenis in de EU-landen uitgevoerd, waaruit een aantal problemen naar voren kwam als gevolg van verschillen in de nationale wetgevingen. Er bestaan momenteel geen gemeenschappelijke EU-normen voor voorlopige hechtenis en detentieomstandigheden.

Dit initiatief is bedoeld om vast te stellen welke aspecten van bestaande internationale normen in de wetgeving in de EU-landen beter op elkaar afgestemd kunnen worden om de justitiële samenwerking in strafzaken te verbeteren.

EHRM – factsheets en guides

- [Domestic violence](#) (maart 2022) ^{new}
- [Police arrest and assistance of a lawyer](#) (maart 2022) ^{new}
- [Protection of minors](#) (maart 2022) ^{new}
- [Secret detention sites](#) (maart 2019)
- [Trafficking in human beings](#) (februari 2022)
- [Violence against women](#) (maart 2021) ^{new}
- [Guide on article 7 ECHR - no punishment without law: the principle that only the law can define a crime and prescribe a penalty](#) (december 2021)

Terrorisme en witwassen

EHRM – ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – 22 februari 2022 - Voiculescu e.a. t. Roemenië – persbericht 17.3.22 – beslissing – 502/15 - 1559/15 - 2836/15 - 2839/15 - ECLI:CE:ECHR:2022:0222DEC00050215

Klachten kennelijk ongegrond omdat klager de inbeslagname op nationaal niveau had kunnen aanvechten - Wraking van rechters

Samenvatting onder: [Procesrecht en recht op eerlijk proces – strafrecht](#)

OVERIG

- Artikel: Anti-witwasregels, Freikörperkultur en de grenzen van de bancaire contractsvrijheid. ([BS-17-03-2022](#))
- EBA: Anti-money laundering and countering the financing of terrorism supervision is improving but not always effective yet. ([BS-30-03-2022](#))
- Brief regering; Technisch non-paper over de op te richten Europese toezichthouder op het gebied van het voorkomen van het gebruik van het financiële stelsel voor witwassen en financieren van terrorisme ([Kamerstuk 22112, nr. 3355](#))

EHRM - factsheets en guides

- [Terrorism and the European Convention on Human Rights](#) (maart 2022) ^{new}
- [Guide to the case-law of the ECHR on terrorism](#) (december 2021)

Toegang tot documenten

OVERIG

De nieuwe Woo komt eraan ([Privacyweb](#))

Openheid en transparantie zijn essentieel voor het vertrouwen tussen de samenleving en de overheid. Vanaf 1 mei 2022 treedt de nieuwe Wet open overheid (Woo) in werking, die de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) vervangt.

Verkiezingen en kiesrecht

EHRM – factsheets en guides

- [Guide on Article 3 of Protocol No. 1 to the ECHR - right to free elections](#) (december 2021)

Vervoer en reizen

HvJ – CONCLUSIE A-G RICHARD DE LA TOUR – 31 maart 2022 – zaak C-229/21 – Port de Bruxelles en Région de Bruxelles-Capitale – België – ECLI:EU:C:2022:247 – [conclusie](#)

Trans-Europees vervoersnetwerk

Verordening (EU) no 1315/2013. Besluit no 661/2010/EU. Wanneer een binnenhaven, die deel uitmaakt van het kernnetwerk, reeds is aangesloten op het wegen- en spoorwegnet, legt verordening (EU) nr. 1315/2013 (trans-Europees vervoersnetwerk), dan de verplichting op om die twee verbindingen in stand te houden en te onderhouden?

A-G geeft het Hof in overweging: [niet officiële vertaling] Artikel 15, lid 1, van Verordening (EU) nr. 1315/2013, gelezen in samenhang met de artikelen 4, 5 en 16, onder d), van die verordening, staat in de weg aan een nationale maatregel waarbij de ontmanteling van een spoorverbinding met een binnenhaven wordt gelast, indien deze niet wordt gerechtvaardigd door de resultaten van een sociaal-economische analyse, die door de bevoegde nationale autoriteit moet worden beoordeeld aan de hand van de doelstellingen van de genoemde verordening.

HvJ – CONCLUSIE A-G CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA – 10 maart 2022 – zaak C-614/20 – Lux Express Estonia – Estland – ECLI:EU:C:2022:180 – [conclusie](#)

Openbaar personenvervoer per spoor – Openbare dienstverplichting - Verplichting tot gratis vervoer van bepaalde categorieën passagiers - Compensatie

Verordening (EG) nr. 1370/2007. De Estse wetgeving verplicht ondernemingen die vervoer over de weg uitvoeren om bepaalde categorieën passagiers (met name kinderen in de voorschoolse leeftijd en personen met een beperking) gratis te vervoeren.

De verwijzende rechter vraagt zich in wezen af of die wettelijke verplichting valt onder het begrip „openbardienstverplichting” als bedoeld in verordening (EG) nr. 1370/2007, en zo ja of de betrokken ondernemingen recht hebben op compensatie voor de daardoor misgelopen inkomsten.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 2, onder e), en artikel 3, lid 2, van verordening (EG) nr. 1370/2007 moeten aldus worden uitgelegd dat er sprake is van een openbardienstverplichting wanneer een algemene regel alle ondernemingen die geregeld personenvervoer over de weg uitvoeren, verplicht tot het gratis vervoeren van bepaalde categorieën passagiers.

Artikel 4, lid 1, onder b), i), van verordening nr. 1370/2007 staat niet toe dat de toekenning van compensatie aan een vervoerder voor het uitvoeren van die openbardienstverplichting wordt uitgesloten middels een nationale wet.

Overeenkomstig artikel 3, lid 3, van verordening nr. 1370/2007 kan een lidstaat algemene regels inzake financiële compensaties voor openbardienstverplichtingen waarbij maximumtarieven voor bepaalde categorieën passagiers worden vastgesteld, uitsluiten van de werkingssfeer van die verordening, in welk geval hij die regels bij de Commissie moet aanmelden met volledige informatie over de maatregel.

Compensatie voor het uitvoeren van een openbardienstverplichting moet voldoen aan het bepaalde in de artikelen 4 en 6 van verordening nr. 1370/2007 en de bijlage bij die verordening. Wanneer de nakoming van in algemene regels vastgestelde tariefverplichtingen aanleiding geeft tot het toekennen van compensatie overeenkomstig verordening nr. 1370/2007, wordt deze compensatie niet als staatssteun aangemerkt, is deze verenigbaar met de interne markt en geldt de verplichting tot voorafgaande aanmelding bij de Commissie niet.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Roemenië – 1 juli 2021 (ECER 8.3.2022) – [C-775/21 en C-826/21 – Blue Air Aviation e.a.](#)

Auteursrecht - Geluidsinstallaties in treinen en vliegtuigen – Mededeling aan het publiek

Samenvatting onder: [IE](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 21 januari 2022 (ECER 22.3.2022) – [C-62/22 – DER Touristik Deutschland](#)

Reisovereenkomst – Territoriale bevoegdheid rechter

Samenvatting onder: [IPR](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Spanje – 11 januari 2022 (ECER 24.3.2022) – [C-83/22 – Tuk Tuk Travel](#)

Pakketreis – Annulering – Covid-19-pandemie

Samenvatting onder: [COVID-19](#)

BNC Fiche

Fiche: Mededeling actieplan grensoverschrijdend en langeafstandspersonenvervoer per spoor ([Kamerstuk 22112, nr. 3319](#))

CONSULTATIE

- Duurzaam vervoer - herziening van de richtlijn gecombineerd vervoer, Raadplegingsperiode 7 Maart 2022 - 30 Mei 2022 ([EC](#))
- Cross-border enforcement of road traffic rules, Raadplegingsperiode 25 Februari 2022 - 20 Mei 2022 ([EC](#))
- Herziening van de richtlijn rijbewijzen, Raadplegingsperiode 25 Februari 2022 - 20 Mei 2022 ([EC](#))
- Internationaal goederen- en passagiersvervoer – vergroting van het aandeel van het spoorverkeer Raadplegingsperiode 30 Maart 2022 - 22 Juni 2022 ([EC](#))

CONSULTATIE

Nederlandse input publieke consultatie herziening emissienormen vrachtvervoer ([Kamerstuk 22112, nr. 3338](#))

Verzekeringen

HvJ – CONCLUSIE A-G SZPUNAR – 24 maart 2022 – zaak C-633/20 – TC Medical Air Ambulance Agency – Duitsland – [ECLI:EU:C:2022:220 – conclusie](#)

**Groepsverzekeringen - Begrip ‚verzekeringsbemiddeling’ – Begrip
“verzekeringstussenpersoon - Verkeer van personen en diensten – Vrijheid van vestiging
– Vrij verrichten van diensten**

Richtlijn 2002/92/EG en Richtlijn (EU) 2016/97. De verwijzende rechter verzoekt het Hof in de onderhavige zaak om uitlegging van verschillende begrippen die in de richtlijnen 2002/92/EG en

(EU) 2016/97 worden gebruikt. De vraag is o.a. of verweerster in het hoofdgeding een „verzekeringstussenpersoon” in de zin van de twee richtlijnen is.

In een arrest dat bijna een maand geleden is gewezen, heeft het Hof reeds geoordeeld dat een „verzekeringnemende onderneming” die een collectieve levensverzekering heeft gesloten die is gekoppeld aan een beleggingsfonds, een „verzekeringstussenpersoon” is in de zin van richtlijn 2002/92, aangezien hij tegen vergoeding een activiteit uitoefent die erin bestaat consumenten de mogelijkheid aan te bieden toe te treden tot die overeenkomst en aldus een levensverzekeringsovereenkomst met de verzekeringsmaatschappij te sluiten, en financieel advies te verstrekken met betrekking tot de belegging van het kapitaal dat bestaat uit de door deze consumenten gestorte verzekeringspremies.

Dit arrest is echter gewezen in een andere context dan die van de in casu aan de orde zijnde vraag om prejudiciële beslissing. Het lijkt niet alle twijfels weg te nemen over de specifieke juridische constructie van groepsverzekeringen en het geeft in ieder geval geen antwoord op de vraag waar de grens ligt tussen het verlenen van dekking door middel van een groepsverzekering die „verzekeringsbemiddeling” is en het verlenen van dekking die geen „verzekeringsbemiddeling” is. Evenmin gaat het uitdrukkelijk in op de juridische vragen die aan de twijfel van de verwijzende rechter in onderhavige zaak ten grondslag liggen.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 2, punten 3 en 5, van richtlijn 2002/92/EG van het Europees Parlement en de Raad van 9 december 2002 betreffende verzekeringsbemiddeling en artikel 2, lid 1, punten 1, 3 en 8, van richtlijn (EU) 2016/97 van het Europees Parlement en de Raad van 20 januari 2016 betreffende verzekeringsdistributie moeten aldus worden uitgelegd dat een natuurlijke of rechtspersoon die voor zijn klanten bij een verzekeringsonderneming een groepsverzekering heeft afgesloten voor de geneeskundige kosten in het buitenland alsmede de kosten van de terugkeer naar de woonplaats vanuit het binnen- en buitenland, die aan die personen lidmaatschappen aanbiedt die recht geven op de verzekerde prestaties bij ziekte of ongeval in het buitenland, en die van de geworven leden een vergoeding ontvangt voor de verzekeringsdekking, waarvan de leden indirect de premie financieren, een ‚verzekeringstussenpersoon’ in de zin van die richtlijnen is. Deze kwalificatie staat er niet aan in de weg dat deze persoon naar nationaal verzekeringsrecht als ‚verzekeringnemer’ wordt beschouwd.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 13 januari 2022 (ECER 3.3.2022) – C-41/22 – Helvetia schweizerische Lebensversicherung

Verzekeringsovereenkomst – Herroeping – Stelplicht en bewijslast - Verzekeringnemer

Tweede Richtlijn 90/619/EEG. Richtlijn 92/96/EEG. Richtlijn 2002/83/EG. Verzoeker (verzekeringnemer) heeft in 2008 een unit-linked pensioenverzekering met verweerster (verzekeringsmaatschappij) afgesloten. Het geding tussen partijen betreft de volledige ontbinding van een verzekeringsovereenkomst die volgens het zogenoemde „aanvraagmodel” is gesloten.

De vraag is o.a. of het Unierecht zich verzet tegen een nationale regeling of rechtspraak volgens welke de verzekeringnemer, nadat hij zijn herroepingsrecht rechtmatig heeft uitgeoefend, de stelplicht en de bewijslast draagt in verband met de berekening van de door de verzekeraar zelf ontvangen voordelen.

Vennootschappen

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 21 december 2021 (ECER 10.3.2022) – C-17/22 en C-18/22 – HTB Neunte Immobilien Portfolio e.a.

Verzoek tot openbaarmaking gegevens – Beleggingsfonds – Deelneming vennootschappen

Verordening (EU) 2016/679. De rechter moet uitspraak doen in twee gedingen waarin verzocht wordt om informatie te verstrekken en dus om gegevens openbaar te maken. Verzoeksters zijn zelf allebei een beleggingsfonds en bezitten allebei indirect een deelneming in een

beleggingsvennootschap die als commanditaire vennootschappen en dus als personenvennootschappen zijn georganiseerd. Verzoeksters verzoeken om openbaarmaking van alle leden van het publiek die een deelneming in de openbare beleggingsvennootschap hebben, in het bijzonder dus ook de namen en contactgegevens van alle commanditaire vennoten die indirect via een trustee een deelneming bezitten.

Volstaat op basis van artikel 6, eerste lid, onder b) en f), wat openbare personenvennootschappen betreft, de enkele omstandigheid dat een vennoot die niet persoonlijk aansprakelijk is en slechts aansprakelijk is tot het geringe bedrag van zijn inbreng en geen bestuurder is, deelnemingen in een dergelijke vennootschap aanhoudt, om te concluderen dat hij er een „gerechtvaardigd belang” bij heeft om informatie over alle vennoten die indirect via een trustee deelnemingen in de openbare personenvennootschap bezitten, hun adres en de omvang van hun deelnemingen te verkrijgen, en om uit de vennootschapsovereenkomst een overeenkomstige contractuele verplichting af te leiden?

Vrijheid van meningsuiting en persvrijheid

EHRM – ARREST – 1 maart 2021 - I.V.T. t. Roemenië - [persbericht](#) – [arrest](#) – [35582/15](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0301JUD003558215](#)

Privéleven minderjarige – Afweging tegen vrijheid van meningsuiting journalist – Interview zonder toestemming ouders

Samenvatting onder: [Familieleven en familierecht](#)

EHRM – ARREST – 1 maart 2022 - Kozan t. Turkije – [persbericht](#) – [arrest](#) – [16695/19](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0301JUD001669519](#)

Rechter berispt voor delen van een persartikel op Facebook: schending van de vrijheid van meningsuiting

Artikel 10 EVRM. Artikel 13 EVRM. Klager, een rechter, werd berispt nadat hij in mei 2015 zonder commentaar in een besloten facebookgroep een persartikel met de titel “juridische rehabilitatie voor het afsluiten van het 17 december onderzoek, ontslag voor het uitvoeren van het onderzoek” had geplaatst. Het artikel bekritiseerde bepaalde beslissingen van de Hoge Raad van Rechters en Aanklagers en deed twijfels rijzen over de onafhankelijkheid van deze instelling ten opzichte van de uitvoerende macht. Klager werd berispt omdat volgens de Raad van Rechters en Aanklagers de inhoud van het gedeelde artikel onverenigbaar was met zijn loyaliteitsplicht aan de staat en zijn gerechtelijke verplichtingen. Het verzoek om herziening van het besluit werd afgewezen en ook het beroep van klager werd afgewezen.

Het Hof is van oordeel dat het betreffende persartikel deel uitmaakt van een debat dat van bijzonder belang was voor leden van de rechterlijke macht. Het artikel ging immers over de onpartijdigheid en onafhankelijkheid van rechters ten opzichte van de uitvoerende macht met betrekking tot gebeurtenissen rondom de procedure wegens vermoedelijke corruptie in de periode van 17 tot en met 25 december 2013 en het verzet van de regering tegen die procedures. Naar het oordeel van het Hof valt het delen en het bieden van een mogelijkheid daarop te reageren van bepaalde opvattingen van de pers over de onafhankelijkheid van de rechtssystemen met zijn collega’s noodzakelijkerwijs binnen de vrijheid van klager om informatie te verstekken of te ontvangen op een cruciaal gebied van zijn professionele leven. Klager heeft het artikel ook niet met het grote publiek gedeeld, maar in een discussiegroep geplaatst voor rechterlijke professionals. Daarnaast is het Hof van oordeel dat de Raad van Rechters het belang van de vrijheid van meningsuiting van klager en zijn discretieplicht als rechter niet naar behoren heeft afgewogen. Bovendien is de Raad een niet-gerechtigd orgaan en bood de procedure niet de waarborgen van een rechterlijke toetsing. De leden van de kamer die de betreffende sanctie aan klager hadden opgelegd namen tevens deel aan de vergadering die het beroep van klager heeft gehoord. Ten aanzien van de uitkomst van de Raad stond ook geen gerechtelijke beroepsmogelijkheid open. De aan klager opgelegde disciplinaire sanctie voldoet niet aan een

dringende maatschappelijk behoefte en is niet noodzakelijk in een democratische samenleving. Er is aldus sprake van een schending van artikel 10 EVRM. Tevens acht het hof artikel 13 EVRM, het recht op een doeltreffende voorziening in rechte geschonden.

EHRM – ARREST – 15 maart 2022 – OOO Memo t. Rusland – [persbericht](#) – [arrest](#) - 2840/10 - ECLI:CE:ECHR:2022:0315JUD000284010

Civiele smaadprocedure – Openbaar lichaam – Media – Publieke controle en informatieverstrekking - Vrije meningsuiting – Legitiem doel – Bescherming goede naam en rechten van anderen

Artikel 10 EVRM. Klager is een mediabedrijf dat oprichter is van een online nieuwskanaal, dat vooral aandacht besteedt aan mensenrechten en de politiek in het zuiden van Rusland. In 2008 heeft het nieuwskanaal een artikel gepubliceerd over het schorsen van de betaling van een subsidie van de regio Volgograd aan de stad Volgograd. In de titel was opgenomen dat de burgemeester van de stad Volgograd een conflict had met het bestuur van de regio. De regio is een civiele procedure tegen klager begonnen vanwege laster en wilde dat een aantal passages uit het stuk werden geschrapt. De rechter in eerste aanleg heeft geoordeeld dat de passages onwaarheden bevatten die de naam van het bestuur van de regionale autoriteit schaden. De passages dienden daarom te worden ingetrokken. Ook moest klager de intrekking van de passages publiceren samen met het oordeel van de rechter. In hoger beroep is dat oordeel in stand gelaten.

Schending van artikel 10 EVRM. Er is sprake van een beperking van het recht op vrije meningsuiting. Volgens het Hof is deze beperking voorzien bij wet.

De vraag is of er sprake is van een legitiem doel dat met de beperking werd nagestreefd. Het Hof constateert dat in dit geval moet worden beoordeeld of er is voldaan aan het vervullen van de eisen van het legitieme doel: 'de bescherming van de goede naam of de rechten van anderen'. Het Hof overweegt dat overheidsorganen, in tegenstelling tot natuurlijke personen of private rechtspersonen, slechts in uitzonderlijke omstandigheden een beroep kunnen doen op de beperkingsclausule van de bescherming van de goede naam of de rechten van anderen. De grenzen voor toelaatbare kritiek zijn voor overheidsorganen hoger dan voor private personen of zelfs voor individuele politici. Om misbruik van bevoegdheid of corruptie van overheidsinstanties in een democratie te voorkomen, moeten alle activiteiten van de overheidsinstanties zijn onderworpen aan nauwlettend toezicht, waaronder toezicht van de publieke opinie. Dat overheidsorganen smaadprocedures beginnen tegen media, beperkt mediaorganisaties bij de uitvoering van hun taken op het gebied van informatieverstrekking. De belangen van een uitvoerend orgaan van de staat om een goede reputatie te behouden verschillen ook wezenlijk van zowel het recht op reputatie van natuurlijke personen of reputatiebelangen van rechtspersonen die op de markt concurreren. Als een publiekrechtelijke rechtspersoon een civiele smaadprocedure aanspant wordt dat geacht niet in overeenstemming te zijn met het legitieme doel 'de bescherming van de goede naam en de rechten van anderen' op grond van artikel 10, tweede lid, EVRM. Het is, volgens het Hof, ook niet voorstelbaar dat de eiser in de civiele procedure, een orgaan van de regio Volgograd, een belang heeft bij de bescherming van haar commerciële succes of de economische levensvatbaarheid vanwege een breder economisch belang, zoals dat wel geldt voor private rechtspersonen. De situatie is in dit geval ook wezenlijk anders dan als er sprake is van individuele leden van een openbaar lichaam die een procedure wegens smaad beginnen. Er is dan ook geen sprake van het nastreven van een legitiem doel bij de beperking van het grondrecht.

 Case Law, Strasbourg: OOO Memo v Russia, Claims by Executive Bodies breach Article 10 – Dirk Voorhoof ([Inform](#))

EHRM – ARREST – 24 maart 2022 – Zayidov t. Azerbeidzjan - [persbericht](#) - [arrest](#) - [5386/10](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0324JUD000538610](#)

In detentie geschreven manuscript afgenomen en vernietigd vanwege kritiek op de staat en gevangenis – Weigering verzoek oproepen getuigen – Afwezigheid verdachte op zitting

Artikel 10 EVRM. Artikel 6 EVRM. Klager is een journalist die is veroordeeld voor 'hooliganisme'. Gedurende zijn detentie schreef hij een manuscript over zijn ervaringen met en gedachten over zijn detentie, de politieke ontwikkelingen in het land en zijn herinneringen aan bepaalde gebeurtenissen en personen in de laatste 20 jaren. Klager zegt dat hij het gevangenispersoneel informeerde over zijn manuscript en zijn intentie om het ter publicatie aan zijn familie te geven. Volgens Klager werd het manuscript van hem afgenomen met de belofte dat het zou worden doorgegeven aan zijn familie en advocaat.

In documenten van de gevangenis staat daarentegen dat klager een gevangenismedewerker had gevraagd om het eerste deel van het manuscript stiekem naar een krant te sturen ter publicatie, waarna inbeslagname volgde. In het manuscript zouden volgens het hoofd van de gevangenis ongepaste en beledigende dingen staan over het leiderschap van de republiek en informatie van de gevangenis die niet bekend mag worden. Het manuscript is vernietigd.

In eerste aanleg en in hoger beroep werd het verzoek van klager om in persoon aanwezig te zijn bij de behandeling ter terechtzitting afgewezen. Ook werden de verzoeken van klager afgewezen om het hoofd van de gevangenis en zijn celgenoten als getuigen te horen. In cassatie blijft het oordeel in stand zonder dat de klachten over het aanwezigheidsrecht en de afwijzing van de getuigenverzoeken zijn behandeld.

Het EHRM oordeelt dat artikel 10 EVRM is geschonden. Het manuscript was bedoeld om te publiceren. De inbeslagname en vernieling daarvan is een inbreuk op de vrijheid van meningsuiting. De inbreuk is door de autoriteiten gelegitimeerd op grond van een regel die in de 'Interne Disciplinaire Regels' staat. Deze regel kan ruimt geïnterpreteerd worden en biedt daarom geen waarborgen tegen arbitraire beslissingen. De regel is daarmee van onvoldoende om te kunnen spreken van het in artikel 10 lid 2 EVRM bedoelde 'bij de wet voorzien'.

Ook artikel 6 EVRM is geschonden. De rechters hebben onvoldoende onderzocht of de aanwezigheid van klager op de zitting onontbeerlijk was en of er andere passende procedurele mogelijkheden waren om hem in persoon te horen. Daarnaast hebben ze, zonder daar redenen voor te geven, geweigerd om klagers getuigen op te roepen, waardoor hij zijn zaak niet effectief kon verdedigen en hij in een substantieel nadeliger positie kwam.

EHRM – ARREST – 24 maart 2022 - Wikimedia Foundation, Inc. t. Turkije – [persbericht](#) – [arrest](#) - [25479/19](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0301DEC002547919](#)

Klacht m.b.t. blokkeringsbevel website – Turkse constitutionele hof erkent schending artikel 10 EVRM – Klacht niet-ontvankelijk

Artikel 10 EVRM. De zaak betreft een klacht van het directoraat Telecommunicatie en informatietechnologie om bepaalde pagina's van de website van de klager, Wikimedia, te verwijderen en het daaropvolgende bevel om de toegang tot de hele website te blokkeren, omdat het technisch niet haalbaar was om alleen bepaalde pagina's te blokkeren. De klager heeft zich tot het Europees Hof gewend terwijl de procedure bij het Turkse constitutionele hof nog liep.

Het Hof merkt op dat het in eerdere zaken betreffende de vrijheid van meningsuiting al heeft geoordeeld dat eerst de nationale middelen moeten zijn uitgeput, in casu de zaak aan het Turkse constitutionele hof moet zijn voorgelegd gelet op artikel 35 § 1 EVRM.

Het Hof beschikt in deze zaak niet over voldoende relevante informatie voor het oordeel dat het Turkse constitutionele hof niet in staat was het probleem op te lossen. Het constitutionele hof heeft in verschillende uitspraken met betrekking tot het blokkeren van websites criteria vastgesteld die door de nationale autoriteiten en de rechterlijke instanties moeten worden getoetst om blokkeringsbevelen te onderzoeken.

Het Hof oordeelt dat het Grondwettelijk Hof in zijn beslissing in deze zaak de schending van artikel 10 EVRM inhoudelijk al had erkend en passende en voldoende vergoedingen had geboden voor de door de klager geleden schade. Het Hof oordeelt daarom dat de klager niet-ontvankelijk is.

HvJ – ARREST – 15 maart 2022 – zaak C-302/20 – Autorité des marchés financiers – Frankrijk – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2022:190 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Marktmisbruik – Voorwetenschap - Persvrijheid

Samenvatting onder: [Financiële markt en diensten](#)

HvJ – ARREST – 24 maart 2022 – zaak C-245/20 – Autoriteit Persoonsgegevens – Nederland – Rechtbank Midden-Nederland – ECLI:EU:C:2022:216 – [conclusie](#) – [arrest](#)

AVG – Competentie Autoriteit Persoonsgegevens – Openbaarmaking van processtukken aan een journalist - Begrip rechterlijke taak

Samenvatting onder: [Privacy, persoonsgegevens en AVG](#)

NOOT – bij EHRM 30 november 2021, [Tiriac t. Roemenië](#)

EHRM: Geen schending art. 8 EVRM, uitingsvrijheid prevaleert. ([BS-28-02-2022](#))

NOOT – bij EHRM 7 december 2022, [Standard Verlagsgesellschaft mbH t. Oostenrijk \(no.3\)](#)

A.W. Hins, Bevel om gegevens van gebruikers van online forum af te geven in strijd met art. 10 EVRM, in: [JBP 2022/1](#)

Oekraïne

- The EU Ban of RT and Sputnik: Concerns Regarding Freedom of Expression ([EJILtalk](#))
- Interim Measure for Russia's Last Free Media: Novaya Gazeta ([ECHR blog](#))
- Urgent interim measure in the case of the Russian daily newspaper Novaya Gazeta ([persbericht](#))
- Verbod op Russische staatsmedia op gespannen voet met vrijheid van meningsuiting ([College mensenrechten](#))

BNC fiche

Fiche: Mededeling en Raadsbesluit haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven ([Kamerstuk 22112, nr. 3296](#))

OVERIG

- EU Must Act as Countries Copy Putin's Playbook to Control Media ([liberties](#))
- Systemic threats make media freedom decline across Europe: Report 2022 ([liberties](#))

EHRM – factsheets en guides

- [Hate speech](#) (februari 2022)
- [Protection of journalistic sources](#) (december 2021)
- [Protection of reputation](#) (maart 2022) new

- [Guide on article 10 ECHR - freedom of expression](#) (april 2021)

Vrijheid van vereniging

EHRM – ARREST – 8 maart 2022 - Ekrem Can e.a. t. Turkije – persbericht – arrest – 10613/10 - ECLI:CE:ECHR:2022:0308JUD001061310

Demonstratie in gerechtsgebouw - Gevangenisstraf van 18 maanden – Afstand van rechtsbijstand - Onvoldoende onderzoek naar omstandigheden waaronder afstand is gedaan

Artikelen 3, 6 en 11 EVRM. Klagers, vijftien Turkse onderdanen, hebben in 2003 gedemonstreerd in een gerechtsgebouw in Istanbul. Dit protest bestond uit het scanderen van leuzen, tonen van banners, verspreiden van pamfletten en het blokkeren van één van de gangen in het gerechtsgebouw. Als gevolg van de protesten hebben enkele geplande verhoren die dag geen doorgang kunnen vinden. Het protest heeft een uur geduurd waarna de politie de demonstranten heeft verwijderd en gearresteerd. Allen zijn vervolgens veroordeeld tot een gevangenisstraf van 18 maanden. Enkelen hebben daarbij nog aanvullende straffen gekregen voor deelname aan een terroristische organisatie danwel het bezit/gebruik van explosieven, ondanks dat er geen aanwijzingen waren voor het gebruik van geweld.

Het hof overweegt allereerst dat er in dit geval geen rechtvaardiging is om het protest van klagers in het gerechtsgebouw met een dergelijk zware gevangenisstraf te bestraffen, derhalve is sprake van schending van artikel 11 EVRM. Tevens is hun periode van voorarrest veel te lang geweest. Sancties voor hun gedrag waren wellicht gerechtvaardigd maar de opgelegde lange gevangenisstraf staat niet in verhouding. Daarnaast vindt het hof dat, in geval van drie klagers, de nationale rechterlijke autoriteiten te weinig onderzoek hebben gedaan naar de omstandigheden waaronder deze klagers afstand hadden gedaan van hun recht op een advocaat gedurende hun voorlopige hechtenis. Vanwege het gebruik van verklaringen afgelegd in afwezigheid van hun advocaat is sprake van een oneerlijk proces in de zin van artikel 6 EVRM.

EHRM – ARREST – 15 maart 2022 – Communauté genevoise d'action syndicale t. Zwitserland – persbericht – arrest - 21881/20 - ECLI:CE:ECHR:2022:0315JUD002188120

Algemene anti-COVID-maatregelen die openbare evenementen voor een lange periode verbieden in strijd met het Verdrag

Samenvatting onder: [Covid-19](#)

EHRM – factsheets en guides

- 🔗 [Guide on the case-law of the ECHR on mass protests](#) (december 2021)
- 🔗 [Guide on article 11 ECHR - freedom of assembly and association](#) (december 2021)

Deel II – Algemeen

Gerechtelijke statistieken 2021: [persbericht - 2 maart 2022](#)

Ondanks de pandemie heeft de rechterlijke instelling van de Unie haar werkzaamheden onbeperkt kunnen voortzetten. Uit de cijfers blijkt dat de instelling, ondanks een nieuwe stijgende lijn in het aantal zaken dat bij het Hof van Justitie en het Gerecht aanhangig is gemaakt, erg goed heeft gepresteerd.

VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S over de evaluatie van de uitvoering en de resultaten van het programma Justitie 2014-2020 [COM/2022/121 final](#)

Cursus en opleiding

Studiemateriaal over Europees recht gratis online beschikbaar; links naar EJTN, ERA en HELP ([Intro](#))

Raad van Europa-Online cursussen over mensenrechten met focus op EVRM ([Help](#))

[Introduction to the European Convention on Human Rights](#)”, a 5-hour interactive training course aimed at legal professionals, public authorities, civil society and students.

Overzicht van trainingen op het gebied van Europees Strafrecht ([Bijzonder Strafrecht](#))

Dit overzicht staat ook op de [Wikipagina Cursus en opleiding Europees en Internationaal recht](#)

Datum	Onderwerp	Titel
e-learning	Grondrechten	De horizontale directe werking (HDW) van EU Grondrechten; De toepassing van grondrechten tussen private partijen, een dagdeel
e-learning	EU Handvest	Toepasselijkheid van EU Grondrechten Digitale zelfstudiemodule over artikel 51 EU Handvest van de Grondrechten, SSR
e-learning	straf	The European Arrest Warrant: 10 Key Questions for Defence Counsel, specialised e-learning course, ERA
e-learning	IE	How to make the best use of the case law of the CJEU on EU copyright in your legal practice? Ten questions on European copyright law, ERA
e-learning	algemeen	The Preliminary Reference Procedure before the CJEU, ERA

Datum	Onderwerp	Titel
webcollege	algemeen	Gratis webcolleges EU-recht beschikbaar op MIJN SSR: Webcolleges EU en haar invloed op het Nederlandse rechtssysteem
webcollege	asiel & migratie	SSR webcollege 'Procedurerichtlijn, het rechterlijk toetsingskader
webcollege	erfrecht	Europese erfrechtverordening, via SSR.nl (alléén voor de rechtspraak)
webcollege	EVRM	Gratis webcollege door docenten Prof. mr. Egbert Myjer en Prof. mr. Martin Kuijer over het EVRM
webcollege	ASIEL & MIGRATIE	Associatierecht EEG-Turkije, Stichting migratierecht
webcollege	STRAFRECHT	Webinar: EHRM Keskin & rechterlijke beoordeling van getuigenverzoeken
20-21 april 2022	ASIEL&MIGRATIE	<p><u>Webinar Actualiteiten jurisprudentie Hof van Justitie EU</u>, Stichting migratierecht, 14.00-16.15 uur</p> <p>Tijdens het eerstvolgende webinar op 20 en 21 april besteden de docenten onder meer aandacht aan de verwijzingsplicht van de nationale rechter (CILFIT II), artikel 20 VWEU (intrekking nationaliteit en zorg minderjarige kind) en de Terugkeerrichtlijn (terugkeerbesluit en inreisverbod, o.m. de arresten Westerwaldkreis en JZ). Ook aan bod komen het voortgezet verblijf van slachtoffers van huiselijk geweld, het verlies van de langdurig ingezetenenstatus wegens afwezigheid uit de gastlidstaat en de standstill-verplichting in het Associatierecht EEG-Turkije.</p>
21-22 april 2022	IPR	<p><u>Regulation Brussels Ia: a standard for free circulation of judgments and mutual trust in the European Union</u>, Den Haag, 13.30 – 17.30 en 9.00 – 13.00 uur</p> <p>Asser instituut, Universiteit Anwerpen, Universiteit Hamburg, IJl</p>
10 mei 2022	ASIEL&MIGRATIE	<p><u>Webinar Actualiteiten gezinsmigratie: Chávez Verbljfsrecht en de Unieburgerrichtlijn</u>, Stichting migratierecht, 13.00 tot 16.30 uur</p>

Datum	Onderwerp	Titel
<u>20 mei 2022</u>	ASIEL&MIGRATIE	<u>Webinar Europese ontwikkelingen op het gebied van grenzen, asiel en migratie</u> , Stichting migratierecht, 14.00-16.15 uur Docent mr. dr. M.H.A. (Tineke) Strik, hoogleraar Burgerschap en Migratierecht Radboud Universiteit Nijmegen en lid Europees Parlement
<u>2-4 juni 2022</u>	MILIEU	<u>EAPIL founding conference: Aarhus, 2-4 June 2022</u>
<u>20-21 juni 2022</u>	Staatsteun	<u>Seminar State Aid (ERA/SSR)</u> , Utrecht Doelgroep: Nederlandse rechters, stagiairs en trainees nationale rechters en gerechtsmedewerkers van Nederlandse rechtbanken - programma - Online aanmeldformulier Deadline: Vrijdag 20 Mei 2022
<u>16 en 17 juni 2022</u>	AVG	<u>The Future of Data Protection: Effective enforcement in the digital world</u> , EDPS, Brussel
<u>9 en 10 sep 2022</u>	IPR	Save the date: University of Bonn/HCCCH Conference “ <u>The HCCH 2019 Judgments Convention: Cornerstones – Prospects – Outlook</u> ”, Bonn University, Germany

Nieuwsbrieven

Algemeen

- [EUR-Alert jurisprudentienieuwsbrief van het Belgische GCE-netwerk \(INTRO\)](#)
- [Brussels law societies](#)
- [Information note ECHR](#)

Bestuursrecht

- [Jurisprudentienieuwsbrief bestuursrecht Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak](#)

Dataproductie

- [European data protection supervisor \(EDPS\) nieuwsbrief](#)

Strafrecht

- Nieuwsbrieven (Europees) Strafrecht , o.a. over cybercrime, ([Bijzonder Strafrecht](#))

Vreemdelingenrecht

- [EASO \(European asylum support office\)](#)
- [Centrum voor Migratierecht van de Radboud Universiteit Nijmegen: CJEU Overview of judgments and pending cases](#)

[NEMIS: newsletter on European migration issues](#)

[NEAIS: newsletter on European asylum issues](#)

[NEFIS: newsletter on European free movement issues](#)

Databank op het gebied van asiel: www.dicta.eu

NL zaken bij het HvJEU

Datum	Zaak-nr.	Naam	NL Prejudiciële verwijzing	Conclusie HvJ	Arrest HvJ	Einduitspraak	Onderwerp
10.3.22	C-498/20	BMA Nederland	ECLI:NL:RBMN E:2020:3552		ECLI:EU:C:2022:173		IPR - Peeters/Gatzen- vordering - Niet- contractuele aansprakelijkheid Duitse vennootschap
17.3.22	C-624/20	Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid	ECLI:NL:RBDHA :2020:11785	ECLI:EU:C:2022 :194			Unieburger - Afgeleid verblijfsrecht - Begrip "tijdelijk verblijf"
17.3.22	C-713/20	Raad van bestuur SVB	ECLI:NL:CRVB: 2020:3216	ECLI:EU:C:2022 :197			Sociale zekerheid - Uitzendarbeid - Tussenperiodes
24.3.22	C-245/20	Autoriteit Persoonsgegevens	ECLI:NL:RBMN E:2020:2028		ECLI:EU:C:2022:216		AVG - Competentie Autoriteit Persoonsgegevens - Openbaarmaking van processtukken aan een journalist - Begrip rechterlijke taak

NL prejudiciële verwijzingen

Een volledig overzicht van Nederlandse prejudiciële verwijzingen wordt apart gepubliceerd op rechtspraak.nl en staat op de Wiki [Prejudiciële procedure bij het Hof van Justitie EU](#).

Een overzicht van *alle* prejudiciële verwijzingen uit alle lidstaten is te vinden op de [website van het Expertisecentrum Europees recht van het Ministerie van buitenlands zaken](#) of in de [Databank van het HvJ](#) (curia-website).

5.4.22	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2022:475 Zie nieuwsbericht op Intro	strafrecht	Cassatie in het belang van de wet n.a.v. uitspraken HvJ EU in de zaken Tele2 Sverige en Watson, Ministerio Fiscal, La Quadrature du Net e.a. en Prokuratuur. Verlenen van toegang tot verkeers- en locatiegegevens
18.3.22	Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Hertogenbosch	ECLI:NL:RBDHA:2022:2305	Asiel en Migratie	Dublinverordening - Deelbaarheid interstatelijk vertrouwensbeginsel gelet op stelselmatige pushbacks

NL zaken bij het EHRM

Een volledig overzicht van Nederlandse zaken bij het EHRM wordt apart gepubliceerd op rechtspraak.nl.

Datum	Naam	nummer	Onderwerp	
1.3.22	Gardea	<u>27091/21</u>	3 EVRM 8 EVRM	Asiel en migratie
4.3.22	Martinez Alvarado	<u>4470/21</u>	8 EVRM	Asiel en migratie
4.3.22	Kumari	<u>44051/20</u>	8 EVRM	Asiel en migratie
4.3.22	Bitar	<u>36163/21</u>	8 EVRM	Asiel en migratie
17.3.22	Henriquez	<u>15199/20</u>	3 EVRM	levenslang
17.3.22	F.B.	<u>28157/18</u>	3 EVRM	levenslang
17.3.22	Soerel	<u>55021/19</u>	3 EVRM	levenslang
17.3.22	Remmers	<u>55483/19</u>	3 EVRM	levenslang
17.3.22	Rasnabe	<u>56209/19</u>	3 EVRM	levenslang
17.3.22	Marcos Richter	<u>59814/19</u>	3 EVRM	levenslang
17.3.22	Admilson Richter	<u>59806/19</u>	3 EVRM	levenslang

Verzoeken Protocol no. 16 EVRM

Een advies kan alleen worden gevraagd in het kader van een bij de nationale rechter aanhangige zaak. Het al dan niet in behandeling nemen van het verzoek staat ter beoordeling van de rechtbank. Een panel van vijf rechters beslist of het verzoek wordt ingewilligd en motiveert de redenen voor elke weigering.

Adviezen, gegeven door de Grote Kamer, zijn gemotiveerd en niet bindend. De adviezen worden gepubliceerd en meegedeeld aan de verzoekende rechterlijke instantie en aan de betrokken Hoge Verdragsluitende Partij. Rechters hebben het recht een afzonderlijk advies uit te brengen. Het panel en de Grote Kamer omvatten ambtshalve de rechter die is gekozen voor de Hoge Verdragsluitende Partij waartoe het verzoekende gerecht behoort.

Het doel van Protocol nr. 16 is om de interactie tussen het Hof en de nationale autoriteiten te versterken en daardoor de uitvoering van de rechten en vrijheden van het Verdrag te versterken.

Zie ook: Toon Moonen & Laurens Lavrysen, 'Abstract but Concrete, or Concrete but Abstract? A Guide to the Nature of Advisory Opinions under Protocol No 16 to the ECHR', Human Rights Law Review, 2021, Vol. 21, Issue 3, pp. 752–785.

Datum	Land	Onderwerp	Artikel	Advisory opinion
19.4.21	Frankrijk	Jagersvereniging	Artikel 1, Eerste Protocol EVRM	<u>Persbericht 2.6.21</u> Zaak wordt behandeld P16-2021-002
11.3.21	Armenië	Politiebehandeling; verjaring marteling – uitvoering EHRM arrest	Artikelen 3 en 7 EVRM	<u>Persbericht 12.5.21:</u> zaak wordt behandeld P16-2021-001
19.11.20	Slowakije	Onderzoek naar misdaden door de politie	Artikelen 2, 3 en 6 EVRM.	<u>Persbericht:</u> afwijzing van het verzoek 1.3.2021 <u>persbericht</u> (4.12.2020)
5.11.20	Litouwen	Afzettingsprocedure parlementslid	Artikel 3, Eerste Protocol EVRM	<u>Persbericht:</u> zaak wordt behandeld 28.1.21 <u>persbericht</u> (11.12.2020)
2.8.19	Armenië	Geen straf zonder wet - Terugwerkende kracht van een strafbepaling – Verwijzing naar andere bepaling	Artikel 7 EVRM	29.5.2020 <u>Advisory opinion</u> <u>persbericht</u>
12.10.18	Frankrijk	Draagmoederschap; geboorteregister	Artikel 8 EVRM	10.4.2019 <u>Advisory opinion</u> <u>Persbericht</u> 26.6.2014 <u>Menneson t. Frankrijk</u>